

อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่น
บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

THE LOCAL HOMESTAY ARCHITECTURAL IDENTITY
BAN BANG MAE MAI, SUPHANBURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2565
KMITL-2022-AR-M-003-045

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE LOCAL HOMESTAY ARCHITECTURAL IDENTITY
BAN BANG MAE MAI, SUPHANBURI PROVINCE

RAWINAN LOYMEK

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2022

KMITL-2022-AR-M-003-045

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2022

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
นักศึกษา	นางสาวรวินันท์ ลอยเมฆ
รหัสประจำตัว	63602030
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2565
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนางค์ แก้วนิล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์(ร่วม)	-

บทคัดย่อ

ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เป็นชุมชนเก่าแก่ มีรูปแบบสถาปัตยกรรมเรือนพักอาศัยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำดั้งเดิมและควรอนุรักษ์ ปัจจุบันบ้านเรือนบางหลังได้พัฒนาเป็นโฮมสเตย์ และมีการปรับปรุงต่อเติมเพื่อตอบสนองความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเริ่มเลือนหาย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ การค้นหาอัตลักษณ์และสำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ของเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสืบทอดสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสำรวจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ จำนวน 6 หลัง สัมภาษณ์การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ของเจ้าของโฮมสเตย์ จำนวน 6 คน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี มีรูปแบบเรือนทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ เรือนไทยเดิม เรือนพื้นถิ่น และเรือนไทยประยุกต์ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ เรือนเครื่องฉลุที่สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้ และยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันเพียงไม่กี่หลัง การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม 2) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน และ 3) พื้นที่ประกอบกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเรือนโฮมสเตย์พื้นถิ่นที่สามารถรักษาอัตลักษณ์บ้านบางแม่หม้ายต่อไป

คำสำคัญ : โฮมสเตย์พื้นถิ่น, บางแม่หม้าย, เอกลักษณ์, อัตลักษณ์, การรับรู้

Thesis	The Local Homestay Architectural Identity Ban Bang Mae Mai, Suphanburi Province
Student	Miss. Rawinan Loymek
Student ID	63602030
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Nuchnapang Keonail, Ph.D.
Thesis Co-Advisor	-

ABSTRACT

The Bang Mae Mai community, locating alongside the river, is a historical community that features unique waterside residential construction, the identity of which is worth preserving. Today, some houses undergo renovation and extension that transform them into homestay in response to the needs for convenience of the tourists. As a result, the architectural identity starts to fade. Main objective of this research is to search for architectural identity and to study the acknowledgement of such identity among the homestay owners in Bang Mae Mai community, Suphanburi province, which serves as crucial element to carry on this vernacular architecture. With qualitative research methodology, the identity of 6 local housing architecture has been studied, and 6 interviews of the owners have been made using Content Analysis and Comparative Analysis. The result of this research suggests that there are 3 types of architectural construction adopted within Bang Mae Mai homestay community of Suphanburi province, including Traditional Thai house, Vernacular house, and Modern Thai House. The architectural element that demonstrates true identity is the houses of related owners that connect with one another, a few of which are existing today. In term of acknowledgement of the identity of vernacular architecture, both exterior and interior architecture among homestay owners are divided into 3 parts: 1) architectural element 2) interior architectural element and 3) activity area to be a constructive

guideline for future transformation of the vernacular homestay that preserves Bang Mae Mai's unique identity.

Keywords : vernacular homestay, Bang Mae Mai, unique, identity, acknowledgement

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนางค์ แก้วนิลที่ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา มาโดยตลอด รวมถึงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาสถาปัตยกรรมภายในทุกท่าน ที่ทุ่มเทถ่ายทอดความรู้และความเข้าใจอันเป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชเทพ ศิริโสภา ที่ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อในการลงพื้นที่ ขอขอบพระคุณเจ้าของโฮมสเตย์พื้นที่ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ทุกท่าน ผู้เอื้อเฟื้อข้อมูล บทสัมภาษณ์ และการถ่ายภาพ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย

ขอขอบคุณภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยเป็นกำลังใจในการทำงาน ให้คำปรึกษา และความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านเสมอมา

และที่สำคัญที่สุดขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย คุณพ่อมานะ ลอยเมฆ คุณแม่ปิยะธิดา ลอยเมฆ คุณยายสัมพันธ์ แก้วสว่าง พี่สาวสุธินี ลอยเมฆ ครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งซึ่งคอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจที่ดีเสมอมา

สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้บิดามารดา และคุณยายผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ว่างมาจนตลอดจนถึงทุกวันนี้

รวินันท์ ลอยเมฆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	X
สารบัญรูป.....	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 คำถามของการศึกษา.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.6 ขั้นตอนของการศึกษา.....	5
1.7 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	7
1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	8
1.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	10
2.1 โหมสเตย์.....	10
2.2 มาตรฐานโหมสเตย์ไทย.....	11
2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	13
2.4 อัตลักษณ์.....	14
2.4.1 ความเป็นมาและความหมายของอัตลักษณ์.....	14
2.4.2 องค์ประกอบพื้นฐานของอัตลักษณ์.....	16
2.5 อัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคกลาง.....	19
2.5.1 องค์ประกอบของตัวเรือนไทยประเพณีภาคกลาง.....	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6 การรับรู้.....	21
2.6.1 ความหมายของการรับรู้.....	21
2.6.2 การรับรู้สภาพแวดล้อม.....	24
2.6.3 การรับรู้ในงานสถาปัตยกรรม.....	24
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบเรือนพื้นบ้านบางแม่หม้าย.....	25
2.7.2 บทความเกี่ยวกับบ้านเรือนไทยภาคกลาง.....	26
2.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น.....	27
2.7.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับโฮมสเตย์.....	28
2.7.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อม ภายในโรงแรมขนาดเล็ก.....	30
2.8 การเลือกเครื่องมือวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูล.....	31
2.8.1 การเลือกเครื่องมือวิจัย.....	31
2.8.2 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	36
2.8.3 การตรวจสอบข้อมูล.....	40
บทที่ 3 ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย.....	41
3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย.....	41
3.1.1 ประวัติและความเป็นมาของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย.....	41
3.1.2 รูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย.....	44
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
4.1 วิธีการวิจัย.....	49
4.1.1 การรวบรวมแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ.....	49
4.1.2 การรวบรวมแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
4.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากเว็บไซต์.....	51
4.2.2 สํารวจและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	51
4.2.3 สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย.....	55
4.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	55
4.3.1 ประชากร.....	55
4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	56
4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	56
4.4.1 ภาพถ่ายลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย.....	56
4.4.2 แบบสำรวจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย.....	56
4.4.3 แบบสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบางแม่หม้าย เรื่อง อัตลักษณ์และ การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี.....	57
4.5 ปัจจัยที่ทำการศึกษาและวิธีเก็บข้อมูล.....	58
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	67
บทที่ 5 ผลการวิจัย.....	69
5.1 อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี.....	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.1 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	69
5.1.2 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	70
5.1.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	74
5.1.4 สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรม.....	90
5.2 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์.....	95
5.2.1 ข้อมูลทั่วไป.....	96
5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพักผ่อน.....	96
5.2.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน.....	96
5.2.4 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน.....	97
บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผล.....	102
6.1 อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี.....	102
6.1.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	102
6.1.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	103
6.2 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์.....	104
6.2.1 การรับรู้จากประสบการณ์ในอดีต.....	104
6.2.2 การรับรู้จากความต้องการตามความจำเป็นหรือเป้าหมาย.....	105
6.2.3 การรับรู้จากการให้คุณค่า.....	106
6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษาขั้นต่อไป.....	106
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก.....	112
ภาคผนวก ข.....	117
ภาคผนวก ค.....	131
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ขั้นตอนของการศึกษา.....	6
2.2 การเลือกเครื่องมือวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม.....	33
2.3 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม.....	36
2.4 การเลือกวิธีวิจัย เครื่องมือวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจาก การทบทวนวรรณกรรม.....	38
3.1 แสดงการจำแนกอาคารบ้านเรือนตามรูปแบบสถาปัตยกรรม.....	44
4.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
4.2 โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี.....	52
4.3 เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.....	56
4.4 ปัจจัยที่ทำการศึกษา และวิธีเก็บข้อมูล.....	58
5.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	71

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการจัดการพื้นที่และสภาพแวดล้อม.....	17
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบกิจกรรมกับรูปแบบการใช้พื้นที่.....	18
2.3 องค์ประกอบของระบบที่ตั้ง.....	19
2.4 แสดงกระบวนการรับรู้ข้อมูลของผู้บริโภค.....	21
2.5 กระบวนการรับรู้ (The Perceptual Process) ของ Assael.....	22
3.1 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย.....	43
3.2 เรือนไทยเดิม.....	46
3.3 เรือนพื้นบ้าน.....	47
3.4 เรือนไทยประยุกต์.....	48
4.1 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์เรือนไทยทองดี.....	52
4.2 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์เรือนไทยนพวรรณ.....	53
4.3 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์เรือนไทยทองหล่อ.....	53
4.4 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์.....	54
4.5 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์เรือนไทยยุพเยาว์.....	54
4.6 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ โฮมสเตย์เรือนนางอ่วม.....	55
5.1 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย.....	70
5.2 เรือนไทยเดิม (เรือนไทยทองดี)	75
5.3 หลังคาจั่วทรงสูงแบบแฝด โค้งแอ่น ลวดลายหน้าจั่วใบปรีอูปลูกพัก.....	75
5.4 เสากลมไม้จริง.....	76
5.5 พื้นไม้จริงตีเรียงชิดกัน.....	76

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.6 ฝาไม้ปะกน เอียงสอบเข้า.....	76
5.7 ฝาไม้ปะกน เอียงสอบเข้า.....	76
5.8 เพดานโชว์โครงสร้างหลังคา.....	76
5.9 ชาน มีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม.....	77
5.10 ประตูไม้ลูกฟักบานเปิดคู่ แบบร่วมสมัย.....	77
5.11 หน้าต่างไม้ลูกฟักบานเปิดเดี่ยว และหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ แบบไทยเดิม.....	77
5.12 ช่องลมไม้ฉลุลายไทย และช่องลมไม้ฉลุลายเถาวัลย์.....	78
5.13 บันไดไม้ มีชานพัก 1 ชั้น ตัว L.....	78
5.14 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันเดี่ยว.....	78
5.15 เรือนพื้นบ้าน (เรือนไทยทองหล่อ)	79
5.16 เรือนพื้นบ้าน (เรือนไทยนพวรรณ)	80
5.17 เรือนพื้นบ้าน (เรือนไทยยุพเยาว์).....	80
5.18 หลังคาจั่วทรงสูงแบบเดี่ยว โค้งแอ่น ลวดลายหน้าจั่วใบปรือลูกฟักและลูกฟัก.....	81
5.19 เสาปูนเหลี่ยม และเสากลมไม้จริง.....	81
5.20 พื้นไม้จริงตีเรียงชิดกัน.....	81
5.21 ฝาไม้กระดานตีซ้อนเกล็ดแนวตั้งและแนวนอน.....	82
5.22 ฝาไม้กระดานตีซ้อนเกล็ด.....	82
5.23 เพดานโชว์โครงสร้างหลังคา และกรุยิปซั่มพิมพ์ลายสีขาว.....	82
5.24 ชาน มีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม.....	82
5.25 ประตูไม้ บานเปิดเดี่ยวและคู่ แบบร่วมสมัย.....	83
5.26 หน้าต่างไม้ บานเปิดเดี่ยวและคู่ แบบไทยเดิมและแบบร่วมสมัย.....	83
5.27 ช่องลมไม้ฉลุลายไทย ช่องลมไม้ฉลุลายเถาวัลย์.....	83
5.28 บันไดไม้.....	83
5.29 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันคู่.....	83
5.30 เรือนไทยประยุกต์ (เรือนนางอ่วม).....	85
5.31 เรือนไทยประยุกต์ (เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์).....	85

สารบัญญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.32 หลังคาจั่วทรงสูง ลวดลายหน้าจั่วพระอาทิตย์อุทัย.....	86
5.33 หลังคาจั่วทรงเตี้ย.....	86
5.34 เสาปูนกลม.....	86
5.35 เสากลมไม้จริง.....	86
5.36 ไม้จริงตีเรียงชิดกัน.....	87
5.37 ฝาไม้กระดานเรียบแนวตั้ง.....	87
5.38 ฝาสำหรับ.....	87
5.39 กรุ๊ปซี่ไม้แผ่นเรียบสีขาว.....	87
5.40 ชาน มีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม.....	87
5.41 ประตูอลูมิเนียมติดกระจกบานเลื่อนคู่.....	88
5.42 ประตูไม้ลูกฟักบานเปิดคู่แบบไทย.....	88
5.43 หน้าต่างไม้ติดกระจกบานเปิดคู่แบบร่วมสมัย.....	88
5.44 หน้าต่างไม้บานเปิดคู่แบบไทย.....	88
5.45 หน้าต่างไม้บานเปิดคู่ มีกรงเหล็กแบบไทยเดิม.....	88
5.46 ช่องลมระแนงไม้.....	88
5.47 ช่องลมไม้ฉลุลายไทย.....	88
5.48 บันไดไม้ มีชานพัก 1 ชั้น ตัว I.....	89
5.49 บันไดไม้ มีชานพัก 1 ชั้นขนาดใหญ่ ตัว L.....	89
5.50 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันคู่และไม้ฉลุลายเครือ.....	89
5.51 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันเดี่ยว.....	89
5.52 ราวกันตกเหล็กดัด.....	89
5.53 พื้นที่รับประทานอาหาร ใต้ถุนเรือน.....	91
5.54 พื้นที่ทำอาหาร ใต้ถุนเรือน.....	91
5.55 พื้นที่ทำอาหาร บนเรือน.....	92
5.56 พื้นที่พักผ่อน/สันทนาการ บริเวณระเบียง.....	92
5.57 พื้นที่พักผ่อน/สันทนาการ บริเวณชานเรือน.....	93

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.58 การนอนบริเวณโถงเรือน แบบกางมุ้งนอนบนพื้น.....	93
5.59 การนอนบริเวณห้องนอน แบบปูที่นอนบนพื้นและแบบเตียงนอน.....	94
5.60 ห้องอาบน้ำแบบฝักบัวและถังปูน และแบบฝักบัวและถัง.....	94
5.61 ห้องส้วมแบบนั่งราบและนั่งยอง.....	95

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานสุพรรณบุรี (2560) มีข้อมูลที่แสดงถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ยังคงมีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 14.63 โดยแบ่งเป็นชาวไทย มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.18 และชาวต่างชาติมีอัตราเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 31.53 ที่นิยมท่องเที่ยวตลาดร้อยละ อำเภอสามชูก เข้ามาชมบึงฉวาก การแข่งขันกีฬา การแสดงของโรงละคร การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน การเยี่ยมชมหมู่บ้านควาย และการจำลองวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น การจัดงานอนุรักษ์ดอนเจดีย์ งานกาชาด งานเทศกาลตุลาคีโนปลา กินเห็ด อาหารรสเด็ด อำเภอด่านช้าง เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตามที่กำหนดในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี มี 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ได้เป็น วิสัยทัศน์ “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี” และ พันธกิจประกอบด้วย 1) เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางภาคกลางของประเทศไทย ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ 2) สร้างการกระจายรายได้การท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและ 3) พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการจัดการและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศที่มีคุณภาพเป็นหลัก (สมจินต์ ชาญกระบี และ นรินทร์ สังข์รักษา. 2560) และจากแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2566-2570) ตามที่กำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด ภายใต้ประเด็นการพัฒนาจังหวัด 4 ประเด็น ซึ่งประเด็นการพัฒนาที่ 2 คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงมีการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) ของจังหวัดสุพรรณบุรีว่า กระแสท่องเที่ยวที่นิยมธรรมชาติเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ที่ชื่นชอบการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนมากขึ้นทำให้สุพรรณบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นบทบาทการพัฒนาชุมชนและรัฐบาลได้ออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายในชุมชน กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว จนเป็นชุมชนเข้มแข็ง มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาวิถีชีวิตดั้งเดิม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2558) โฮมสเตย์จึงเป็นหนึ่งธุรกิจที่น่าสนใจ เป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้และเป็นที่ยอมรับ เพราะปัจจุบันคนส่วนใหญ่มองหาความสงบและความสุขให้กับชีวิตมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงทำให้ประสบปัญหาเรื่องสภาพจิตใจ และมีความเครียดเพิ่มมากขึ้น นับว่าเป็นโอกาสและช่องทางในการทำธุรกิจสำหรับชุมชน (สรีวรรณ เจริญภักดี. 2561) ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปศึกษาแหล่งวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างใกล้ชิด โดยการพักผ่อน รับประทานอาหาร และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้าน (วินัย หมั่นคติธรรม. 2554)

ในขณะที่การเกิดใหม่ของโฮมสเตย์เพิ่มมากขึ้น ลักษณะทางกายภาพของอาคารมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับเจ้าของเดิมว่า มีที่อยู่อาศัยแบบใดมาก่อน หรือในบางแห่งมีการสร้างอาคารขนาดเล็กขึ้นมาใหม่ในลักษณะแบบรีสอร์ท แต่ยังคงเรียกว่า โฮมสเตย์อยู่มีจำนวนหนึ่ง ซึ่งรูปแบบของอาคารทั้ง 2 กรณี ส่วนใหญ่จะเป็นอาคารสมัยใหม่ ซึ่งคาดว่ามีมากกว่า 80% ของจำนวนโฮมสเตย์ทั้งหมด และเป็นที่พักแบบบ้านดั้งเดิมไม่มากนัก รูปแบบและอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นจึงถูกละเลยและกลืนหาย โดยชาวบ้านและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมอย่างแท้จริง เพราะคำนึงถึงแต่ความสวยงาม ความทันสมัยของวัสดุสมัยใหม่ (วินัย หมั่นคติธรรม. 2554)

ชุมชนบ้านบางแม่หม้าย ตั้งอยู่ในตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่มีความโดดเด่น ทั้งประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านพื้นที่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีคลองต่าง ๆ อีกหลายสายเชื่อมโยงกันภายในชุมชน เกิดวิถีชีวิตของคนริมน้ำ ด้วยเสน่ห์ของคนในชุมชนบางแม่หม้ายที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย อ้อยาศัยไมตรีของชาวบ้าน และทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ความเชื่อ ภูมิปัญญาชาวบ้าน บรรยากาศท้องทุ่งและวิถีชีวิต (จง คำเกิด และ วัชรพันธ์ แสนสิทธิ์. 2562) เรือนไทยบ้านบางแม่หม้ายโฮมสเตย์ ได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยมีจุดเด่น คือ สัมผัสวัฒนธรรมเก่าแก่ และเรือนไทยทรงโบราณ ซึ่งเป็นชุมชนบ้านทรงไทยเก่า มีลักษณะเป็นเรือนเครื่องสับ มีใต้ถุน

สูง ซึ่งในปัจจุบันถือได้ว่ามีคุณค่า และราคาสูง เป็นความภูมิใจของคนในชุมชน ที่ยินดีนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว จึงได้รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นหมู่บ้านโฮมสเตย์ขึ้น เพื่อนำเสนอวิถีชีวิตชาวบ้านที่ผูกพันกับแม่น้ำลำคลอง ที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอันงดงาม นักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะได้พักผ่อนพร้อมกับสัมผัสชีวิตชนบทที่ชาวบ้านได้สะสมภูมิปัญญา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2562) แต่เนื่องจากบ้านเรือนบางหลังได้พัฒนาเป็นโฮมสเตย์และปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเริ่มเลือนหาย ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นอย่างไร อัตลักษณ์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งทางด้านกายภาพของตัวเรือน การใช้อุปกรณ์ในการตกแต่งภายใน และสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ โดยองค์ประกอบพื้นฐานของอัตลักษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์กันระหว่างวัฒนธรรม ระบบกิจกรรม และระบบที่ตั้งที่ทำให้ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งการพักแรมโฮมสเตย์จะเกิดการถ่ายทอดวิถีชีวิต โดยเจ้าของเรือนเป็นผู้กำหนดรูปแบบการจัดพื้นที่และการเชื่อมต่อของพื้นที่ส่วนตัวระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยวซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมของชาวบ้านกับพื้นที่แต่ละแห่งที่แตกต่างกันไป ชุมชนจึงควรช่วยกันรักษาและไม่ทำลายคุณค่าของอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้ภาพรวมของชุมชน ในขณะที่การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลเลือกประมวลผล ตีความหมายข้อมูลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับผ่านทางประสาทสัมผัส แล้วแปลออกมาโดยอาศัยประสบการณ์ (บัณฑิต วัฒนา. 2548 : 7)

ด้วยเหตุนี้จากที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี และแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น จะช่วยส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางภาคกลางของประเทศไทย ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ (สมจินต์ ชาญกระเป๋ และ นรินทร์ สังข์รักษา. 2560) ส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี และเนื่องจากปัจจุบันชุมชนบ้านบางแม่หม้ายที่มีการปรับปรุงเรือนไทยเป็นโฮมสเตย์เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ทำให้ความเป็นอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมท้องถิ่นของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายเลือนหาย จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 ค้นหาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2.2 สำนวจการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์

1.3 คำถามของการศึกษา

1.3.1 อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นอย่างไร

1.3.2 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์เป็นอย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 สืบทอดอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายจังหวัดสุพรรณบุรี ให้คงอยู่ต่อไป

1.4.2 ผลการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเรือนโฮมสเตย์พื้นถิ่นในอนาคต

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตในการศึกษา

1.5.1.1 ศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายโดยการเลือกโฮมสเตย์พื้นถิ่น

1.5.1.2 ศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ของเจ้าของโฮมสเตย์เท่านั้น ยังไม่ได้ศึกษาถึงการรับรู้อัตลักษณ์ของนักท่องเที่ยวในงานวิจัยนี้

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

1.5.2.1 ศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรอบ สถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ที่ตั้งอยู่ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.5.3 ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร

1.5.3.1 เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

1.6 ขั้นตอนของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงาน 15 ขั้นตอน ดังนี้

1.6.1 เตรียมเค้าโครงวิทยานิพนธ์เบื้องต้น

1.6.2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.6.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของบ้านบางแม่หม้ายโฮมสเตย์ ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากงานวิจัย วารสาร และเว็บไซต์

1.6.3 เขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์

1.6.4 ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

1.6.5 ลงพื้นที่สังเกตลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายและถ่ายภาพ

1.6.6 ศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง

1.6.7 สอบหัวข้อวิทยานิพนธ์

1.6.8 ส่งบทความที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในงานประชุมวิชาการ

1.6.9 นำเสนอบทความที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในงานประชุมวิชาการ

1.6.10 เก็บข้อมูลทั้ง 3 ประเด็น เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย โดยการสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง

1.6.10.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบ

1.6.10.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

1.6.10.3 สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรม

1.6.11 นำข้อมูลที่ได้มาถอดเนื้อหา เรียบเรียง จัดกลุ่ม และวิเคราะห์ผลการวิจัย

1.6.12 สรุปผลการวิจัย

1.6.13 สอบวิทยานิพนธ์

1.6.14 แก้ไขวิทยานิพนธ์

1.6.15 ส่งวิทยานิพนธ์

ตารางที่ 1.1 ขั้นตอนของการศึกษา

ปี	2564					2565												
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ษ	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1. เตรียมเค้าโครงวิทยานิพนธ์เบื้องต้น																		
2. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของบ้านบางแม่หม้ายโฮมสเตย์ ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลา ม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากงานวิจัย วารสาร และเว็บไซต์																		
3. เขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์																		
4. ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย																		
5. ลงพื้นที่สังเกตลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของบ้านบางแม่หม้ายและถ่ายภาพ																		
6. ศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นที่บ้านบางแม่หม้ายจำนวน 6 หลัง																		
7. สอบหัวข้อวิทยานิพนธ์																		
8. ส่งบทความที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในงานประชุมวิชาการ																		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ปี	2564					2565												
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ษ	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
9. นำเสนอบทความที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในงานประชุมวิชาการ																		
10. เก็บข้อมูลทั้ง 3 ประเด็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย โดยการสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง																		
10.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบ																		
10.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม																		
10.3 สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรม																		
11. นำข้อมูลที่ได้ออกเนื้อหา เรียบเรียง จัดกลุ่ม และวิเคราะห์ผลการวิจัย																		
12. สรุปผลการวิจัย																		
13. สอบวิทยานิพนธ์																		
14. แก้ไขวิทยานิพนธ์																		
15. ส่งวิทยานิพนธ์																		

1.7 ข้อจำกัดของการศึกษา

1.7.1 เนื่องจากโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนทั้งหมด 11 หลัง แต่โฮมสเตย์ที่ยังคงเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมมีจำนวน 6 หลังเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการเลือกศึกษาโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายจำนวน 6 หลังนี้

1.7.2 เป็นการศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์จากเจ้าของโฮมสเตย์เท่านั้น เพราะการทำวิจัยอยู่ในช่วงโรคระบาด และเจ้าของโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงยังไม่เปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพัก

1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1.8.1 บ้านพื้นถิ่น หมายถึง บ้านพักอาศัยของคนในบ้านบางแม่หม้าย ที่มีรูปแบบทางประเพณีนิยมที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่สืบเนื่องกันมา (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี. 2558)

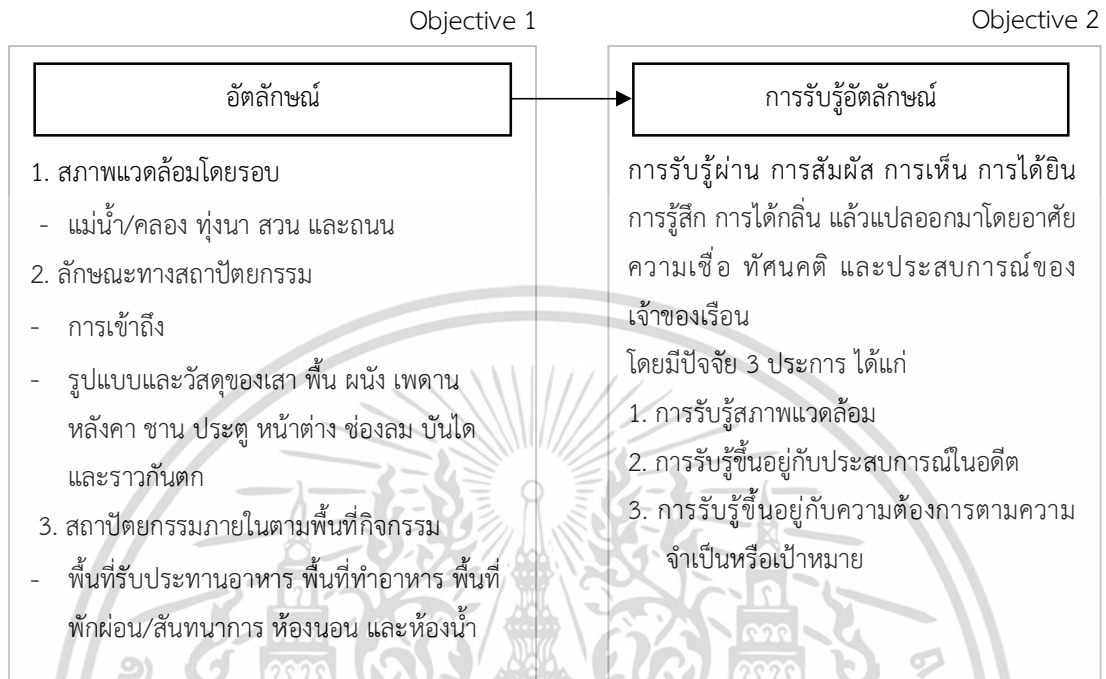
1.8.2 โสมสത്യพื้นถิ่น หมายถึง ที่พักแรมรูปแบบโสมสത്യ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2551 : ออนไลน์) ที่อยู่ในหมู่บ้านบางแม่หม้ายจังหวัดสุพรรณบุรี

1.8.3 บางแม่หม้าย หมายถึง หนึ่งในหมู่บ้านเก่าแก่ของตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี. 2558)

1.8.4 อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของคนหรือสิ่งหนึ่งที่โดดเด่นหรือแตกต่างจากสิ่งอื่น (อภิญา เพ็ญฟูสกุล. 2546 : 1-5)

1.8.5 การรับรู้ หมายถึง กระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การเลือกรับรู้ การจัดองค์ประกอบการรับรู้ และการแปลความหมาย ที่แต่ละบุคคลมีการเปิดรับ ตั้งใจรับ หรือเลือกรับรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบผ่านการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การรู้สึก การได้กลิ่น แล้วแปลออกมาโดยอาศัยความเชื่อทัศนคติ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป (บัณฑิต เผ่าวัฒนา. 2548 : 7) ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโสมสത്യพื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายของเจ้าของเรือนและนักท่องเที่ยวโสมสത്യ

1.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาจากหนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย วิธีวิจัย และเครื่องมือการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 2.1 โฮมสเตย์
- 2.2 มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย
- 2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
- 2.4 อัตลักษณ์
- 2.5 อัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคกลาง
- 2.6 การรับรู้
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 การเลือกเครื่องมือวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูล

2.1 โฮมสเตย์

โฮมสเตย์ เป็นที่พักแรมรูปแบบหนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันไป แต่ด้วยกระแสสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องนั้น ทำให้โฮมสเตย์ในปัจจุบันมีรูปแบบและความหมายที่ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม กลายเป็นที่พักแรมที่ผู้พักแรมได้รับความรู้สึก เป็นอิสระ ผ่อนคลาย ปลอดภัยตนเองจากภาวะความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน ไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนเหมือนในอดีต นอกจากนี้ชุมชนและโฮมสเตย์จำเป็นต้องเรียนรู้กระบวนการปรับตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้ทันกระแสของสังคม เพื่อการดำรงอยู่ของโฮมสเตย์และลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อีกทั้งควรมีการพัฒนามาตรฐานของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ไปสู่สากล ซึ่งเป็นการปรับตัวตามยุคสมัย

แต่ในขณะเดียวกัน ต้องรักษาจุดสมดุลของระบบนิเวศ และวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมชุมชนเอาไว้ เพื่อให้การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในบริบทของสังคม ชุมชน ท้องถิ่นไทย มีความยั่งยืน ในการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ปรากฏในงานวิจัยเกี่ยวกับโฮมสเตย์ในบริบทสังคมไทย ซึ่งมีนักวิชาการ และนักวิจัยหลากหลายศาสตร์ ทั้งด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ให้ความสนใจศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กรประพัทธ์ เขียวหอม และพรพันธุ์ เขมคุณาศัย. 2560)

โฮมสเตย์ หมายถึง “เคหะพำนัก” การจัดการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวค้างแรมอยู่ตามบ้านเรือนของคนในท้องถิ่นตามรูปแบบการพักอาศัยของชาวชนบทแทนที่จะพักอยู่ในโรงแรม (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2551 : ออนไลน์) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายคำว่า โฮมสเตย์ ไว้อย่างหลากหลาย เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้ความหมายว่า โฮมสเตย์ เป็นที่พักแรมโดยที่ผู้พักแรมได้พักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน (ศรีญาวรรกุลวิทย์. 2558) ได้ให้ความหมายว่า โฮมสเตย์เป็นสถานที่พักแรม ซึ่งผู้พักแรมจะได้รับการปฏิบัติ ประหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว ด้วยความเต็มใจของเจ้าของบ้าน ในการอำนวยความสะดวกและบริการให้คำแนะนำต่าง ๆ ทำให้ผู้พักแรมได้มีโอกาสใกล้ชิดสัมผัสวัฒนธรรมชาติ เรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่นชนบท (Rivers, William P. 1998) ได้ให้ความหมายว่า โฮมสเตย์เป็นที่พักเพื่อการศึกษาของนักเรียนชาวต่างประเทศ ซึ่งเดินทางมาพักอาศัย เพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภาษา และวัฒนธรรมในต่างประเทศ

ดังนั้น โฮมสเตย์ หมายถึง สถานที่พักแรมรูปแบบหนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่มาศึกษา โดยการพักอาศัยร่วมกันกับเจ้าของบ้านเหมือนเป็นสมาชิกภายในครอบครัว ได้รับการอำนวยความสะดวก ได้เรียนรู้วิถีชีวิต สังคม ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวบ้าน สัมผัสธรรมชาติและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และภาษา

2.2 มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (Thailand Homestay Standard)

มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด

- 1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน
- 1.2 ที่พักที่นอนสะอาดและสบาย
- 1.3 มีห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด
- 1.4 มีมุมพักผ่อนภายในบ้านหรือชุมชน

มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหาร ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด

- 2.1 ชนิดของอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.2 มีน้ำดื่มที่สะอาด
- 2.3 ภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด
- 2.4 ห้องครัวและอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวที่ถูกสุขลักษณะ

มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

- 3.1 มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- 3.2 มีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย

มาตรฐานที่ 4 ด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าบ้านและสมาชิก ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

- 4.1 การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย
- 4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน

มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด

- 5.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน
- 5.2 ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว

มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด

- 6.1 มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือบริเวณใกล้เคียง
- 6.2 มีการดูแลแหล่งท่องเที่ยว
- 6.3 มีแผนงาน หรือมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว และลดสภาวะโลกร้อน
- 6.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและลดสภาวะโลกร้อน

มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

- 7.1 การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น
- 7.2 การรักษาวินัยชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ

มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

- 8.1 ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝาก หรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
- 8.2 ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด

- 9.1 มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน
- 9.2 มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 9.3 กฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ
- 9.4 มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- 9.5 ระบบการจูงใจล่วงหน้า ลงทะเบียน และชำระเงินล่วงหน้า
- 9.6 รายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

มาตรฐานที่ 10 ด้านประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

- 10.1 มีเอกสาร สิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน
- 10.2 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (กรรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและ

กีฬา. 2558 : 7)

จากมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยข้างต้น งานวิจัยนี้เน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม นำมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จำนวน 3 มาตรฐาน มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม และมาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ ลักษณะสัดส่วนบ้านที่พักอาศัย ที่พักที่นอนสะอาดและสบาย ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด มุมพักผ่อนภายในบ้าน การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น การรักษาวินัยชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝาก หรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สถาปัตยกรรมของชาวบ้าน และ หมายถึง เรือนพักอาศัยที่มีรูปแบบทางประเพณีนิยมที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นนิยมสร้างสืบต่อกันมา โดยรูปแบบอาคารเปลี่ยนไปจากลักษณะทางประเพณีนิยม แต่เป็นอาคารที่สร้างขึ้นโดยชาวบ้านทั่วไป และได้คลี่คลายไปอย่างต่อเนื่องจากอาคารประเพณีนิยมดั้งเดิม เป็นกระบวนการวิวัฒนาการที่เกิดขึ้นกับมิติของเวลาและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และแต่ละภูมิภาคหรือแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนอาคารอื่นๆ นอกเหนือไปจากเรือนพักอาศัยแต่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการดำรงชีวิตของชาวบ้าน เช่น ยุ้งข้าว โรงเก็บของ โรงงานในหมู่บ้านอีกด้วย (วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์. 2530)

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สถาปัตยกรรมที่สร้างโดยกลุ่มชน มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตทางสังคม และวัฒนธรรม ด้วยวิธีการสร้างที่ใช้สืบต่อกันมาตามเทคนิควิทยาพื้นบ้าน (Oliver. 1987) นอกจากนี้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการนั้น ๆ รูปแบบ

ของสิ่งก่อสร้างอาจจะพัฒนาไปจากรูปแบบเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต (tormato. 2558 : ออนไลน์)

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ม.ป.ป : 18) ให้ความหมายโดยทั่วไปของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้างต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการของชุมชนนั้นๆ รูปแบบของสิ่งก่อสร้างจะพัฒนาไปจากรูปแบบเดิมโดยปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการพัฒนาเพื่อให้มีรูปแบบเฉพาะตัวขึ้นได้ อาคารบางหลังเป็นรูปแบบที่นำมาจากต่างถิ่น อีกทั้งช่างก่อสร้างและช่างฝีมือก็มาจากภายนอก ซึ่งโดยแท้จริงแล้วไม่อาจถือได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นโดยตรง แต่ก็ให้อิทธิพลต่อช่างหรือประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ นำไปใช้ผสมผสานกับรูปแบบของท้องถิ่น เกิดมีลักษณะใหม่ที่คลี่คลายไปจากรูปแบบเดิมไปอีก อิทธิพลของรูปแบบจากภายนอกจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับค่านิยมของประชาชนและรูปแบบที่สอดคล้องกับวิธีการก่อสร้าง และความสามารถในการตัดแปลงของช่างในท้องถิ่นนั้นอีกด้วย

ดังนั้น สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้างที่ชาวบ้าน ช่างก่อสร้างหรือช่างฝีมือสร้างขึ้น เช่น เรือนพักอาศัยหรืออาคารที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการดำรงชีวิต โดยรูปแบบการสร้างมีการพัฒนาและคลี่คลายมาจากลักษณะอาคารทางประเพณีนิยมดั้งเดิม เกิดเป็นลักษณะใหม่ซึ่งมีรูปแบบสอดคล้องตามสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตทางสังคม และวัฒนธรรม ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำต่อเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึง สถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ชาวบ้านช่างก่อสร้างหรือช่างฝีมือในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายสร้างขึ้นให้มีรูปแบบสอดคล้องตามสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตทางสังคม และวัฒนธรรม ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำสืบทอดกันมา และใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

2.4 อัตลักษณ์

2.4.1 ความเป็นมาและความหมายของอัตลักษณ์

ทฤษฎีอัตลักษณ์ (Identity Theory) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยา (Social Psychological Theory) ที่มุ่งอธิบายพฤติกรรมตามบทบาทของบุคคล Stryker (1989 : 36) ทฤษฎีอัตลักษณ์มีความเป็นมาและมีหลักการของทฤษฎี ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เชลดอน สไตรเกอร์ (Sheldon Stryker) ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พัฒนาทฤษฎีอัตลักษณ์ขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดตามบริบททางสังคมวิทยาบนพื้นฐานทัศนภาพ โครงสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงสัญลักษณ์นิยม (Structural Symbolic-Integrationist Perspective)

โดยมีวัตถุประสงค์ของทฤษฎี คือ เพื่ออธิบายพฤติกรรมแสดงบทบาท (Explanation of Role

Behavior) ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ระหว่างสังคม (Society) และตัวตน (Self) ของบุคคล โดยมีโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) เป็นตัวกำหนดหรือควบคุมการแสดงพฤติกรรมของบุคคลทฤษฎีนี้อาศัยข้อตกลงเบื้องต้น (Assumptions or Premises)

อัตลักษณ์ในนิยามศัพท์ของคำในภาษาอังกฤษ คำว่า Identification แปลว่า การกำหนดเอกลักษณ์ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนิยามตนเองหรือเอกลักษณ์ของตน โดยยึดถือบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นนอกจากตัวเองเป็นหลัก เช่น คนที่เจ็บแทนเพื่อนหรือหมู่คณะได้เชื่อว่าถือเพื่อนหรือหมู่คณะเป็นอัตลักษณ์อันเดียวกับตน ในขณะที่อัตลักษณ์ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษ - ไทย คำว่า Identity คือ คำว่า อัตลักษณ์ ซึ่งตรงกับความหมายของคำนี้ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ นั่นก็คือ สิ่งที่เป็นคุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่ง และมีนัยขยายต่อไปว่า เป็นคุณสมบัติเฉพาะของคนหรือสิ่งนั้นทำให้สิ่งนั้นโดดเด่นขึ้นมาหรือแตกต่างจากสิ่งอื่น แต่ในปัจจุบันความหมายนี้ได้เปลี่ยนไป แนวโน้มทางทฤษฎียุคหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ทำให้เกิดการตั้งคำถามอย่างมากกับวิธีการมองโลก การเข้าถึงความจริงของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งที่เชื่อกันว่า เป็นความจริงที่เป็นแก่นแท้ของปัจเจกบุคคล วิธีคิดนี้รื้อถอนความเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติแก่นแกนของปัจเจกภาพ ความเป็นปัจเจกกลายเป็นเรื่องของการนิยามความหมายซึ่งสามารถแปลเปลี่ยนไปตามบริบท อัตลักษณ์เป็นมโนทัศน์ที่คาบเกี่ยวสัมพันธ์กับวิชาหลายแขนงทางด้านสังคมศาสตร์ ทั้งสังคมวิทยา มนุษย์วิทยา จิตวิทยา และปรัชญา อัตลักษณ์มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นปริมณฑลเชื่อมต่อระหว่างข้อทั้งสองในด้านหนึ่งอัตลักษณ์ คือ ความเป็นปัจเจกที่เชื่อมต่อและสัมพันธ์กับสังคม (อภิญา เฟื่องฟูสกุล. 2546 : 1-5)

ดังนั้น อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของคนหรือสิ่งหนึ่งที่โดดเด่นหรือแตกต่างจากสิ่งอื่น

อัตลักษณ์ชุมชนนั้นเป็นรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกก่อให้เกิดขึ้นมาและใช้ในการยึดเป็นภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีในการปฏิบัติในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมีลักษณะของความ

โดดเด่นหรือมีความแตกต่างกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชุมชน (ชลธิชา. 2555 : 41)

ดังนั้น อัตลักษณ์ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย หมายถึง ลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายที่ยึดถือกันมาเป็นเวลานาน ที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น

2.4.2 องค์ประกอบพื้นฐานของอัตลักษณ์

การมีลักษณะเฉพาะของชุมชนเกิดขึ้นจากกระบวนการทางสังคมที่สะท้อนและเชื่อมโยงไปสู่ลักษณะที่ปรากฏทางกายภาพในพื้นที่นั้น ๆ Rapoport (1977) อ้างใน วิลาวัลย์ ภมรสุวรรณ (2548) กล่าวว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน คือ วัฒนธรรม ระบบกิจกรรม และระบบที่ตั้ง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไป มีรายละเอียด ดังนี้

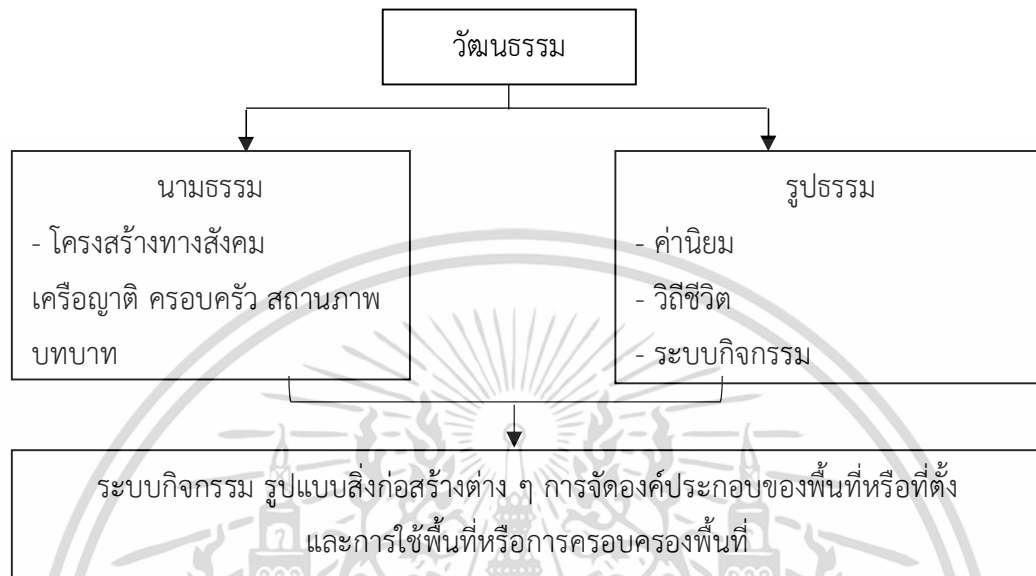
2.4.2.1 วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ถูกคิดและสร้างขึ้นมา เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันภายในสังคม วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อนุชย์มาอยู่ในสังคมเดียวกัน มีข้อตกลง ระเบียบ แบบแผน เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้เข้าใจและยึดระบบเดียวกัน Rapoport (1977) อ้างถึงใน วิลาวัลย์ ภมรสุวรรณ (2548) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการจัดการพื้นที่และสภาพแวดล้อมในแต่ละชุมชนให้มีความแตกต่างกันนั้น จำเป็นต้องมีการจำกัดความของวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถเข้าใจและมีความชัดเจนมากขึ้น โดยการแบ่งวัฒนธรรมเป็น 2 ส่วน ดังนี้

วัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม คือ โครงสร้างทางสังคม ได้แก่ กลุ่มทางสังคม เครือญาติ ครอบครัว สถานภาพ บทบาท เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดแบบแผนการจัดองค์ประกอบของพื้นที่หรือที่ตั้ง รวมไปถึงรูปแบบสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในชุมชน

วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ค่านิยม วิถีชีวิต และระบบกิจกรรม โดยเฉพาะระบบกิจกรรมถือเป็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่เป็นกายภาพที่สุด และมีผลการจัดองค์ประกอบพื้นที่และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนย่อมส่งผลให้ระบบกิจกรรม การจัดองค์ประกอบของพื้นที่ และการใช้พื้นที่หรือการครอบครองพื้นที่ภายในชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปตามเหตุผลทางวัฒนธรรมที่ซ่อนทับอยู่

ดังนั้น วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นข้อตกลง ระเบียบ แบบแผน ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ วัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม คือ โครงสร้างทางสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม คือ ค่านิยม วิถีชีวิต และระบบกิจกรรม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนนั้น ๆ

โดยวัฒนธรรมจะส่งผลให้เกิดการจัดองค์ประกอบของพื้นที่หรือที่ตั้ง รูปแบบสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ระบบกิจกรรม และการใช้พื้นที่หรือการครอบครองพื้นที่ของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันไป (รูปที่ 2.1)

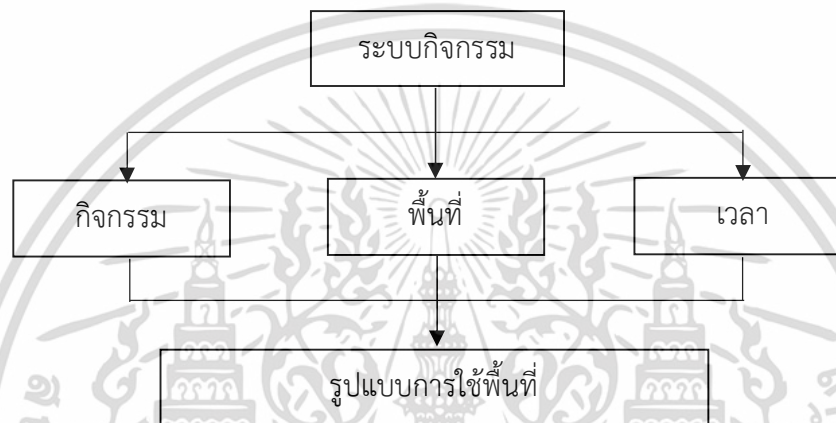

รูปที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการจัดการพื้นที่และสภาพแวดล้อม
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

2.4.2.2 ระบบกิจกรรม Chapin (1972) อ้างใน วิลาวัลย์ ภมรสุวรรณ (2548) กล่าวว่า ระบบกิจกรรม เป็นรูปแบบพฤติกรรมของบุคคล ครอบครัว และสถาบันที่เกิดขึ้น และปรากฏให้เห็นในรูปแบบทางพื้นที่หรือการใช้พื้นที่ นอกจากกิจกรรมเป็นตัวกำหนดการใช้พื้นที่แล้ว กิจกรรมยังสามารถอธิบายได้ถึงสาเหตุของการเกิดรูปแบบการใช้พื้นที่และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้พื้นที่ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ Rapoport (1994) อ้างถึงใน ศิระชา สัมฤทธิ์ผล (2553) อธิบายระบบกิจกรรมว่า กิจกรรมถูกถ่ายทอดโดยตรงจากวิถีชีวิตและรากฐานของวัฒนธรรมทุกกิจกรรมเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. ตัวกิจกรรมเอง 2. กิจกรรมถูกนำไปใช้อย่างไร 3. การเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่น ๆ 4. การรวมเข้ากันเป็นระบบกิจกรรม แต่สิ่งสำคัญของระบบกิจกรรม คือ ระบบกิจกรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากปราศจากพื้นที่ที่ใช้ทำกิจกรรมและเวลา รวมถึงการพิจารณาเพียงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้นไม่สามารถทำได้ แต่ต้องพิจารณาทั้งระบบกิจกรรมประกอบกัน ดังนั้น การศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในพื้นที่จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดขณะนี้ คือ ระบบกิจกรรมซึ่งระบบกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมดจะเกิดขึ้นบนพื้นที่และเวลาที่ทับซ้อนกัน เมื่อทราบตำแหน่งที่เกิดกิจกรรมหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่งก็สามารถนำไปเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ

นำไปเชื่อมโยงกับที่ตั้งของกิจกรรมอื่นในช่วงเวลานั้นได้ ซึ่งทั้งหมดจะสามารถบ่งบอกถึงวิธีการดำเนินชีวิต ระบบความคิดค่านิยม และโลกทัศน์ของผู้คนที่อาศัยในชุมชนในช่วงเวลานั้นนั้นได้เป็นอย่างดี

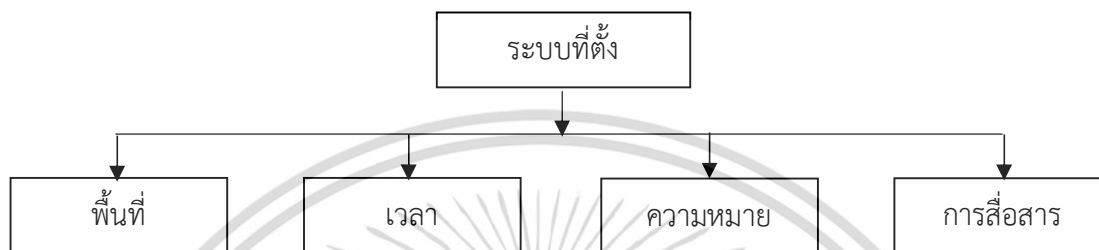
ดังนั้น ระบบกิจกรรม หมายถึง สิ่งที่ถ่ายทอดออกมาจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่และเป็นตัวกำหนดการใช้พื้นที่ โดยระบบกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กิจกรรม พื้นที่ และเวลา จึงจะสามารถบ่งบอกถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในชุมชนนั้นได้ (รูปที่ 2.2)

รูปที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบกิจกรรมกับรูปแบบการใช้พื้นที่
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

2.4.2.3 ระบบที่ตั้ง ของกิจกรรมหรือการใช้พื้นที่ เป็นการจัดการพื้นที่หรือที่ตั้งเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ของคนหรือกลุ่มคนในสังคม และระบบกิจกรรมก็มีความสัมพันธ์โดยตรงกับระบบที่ตั้ง การพิจารณาที่ตั้งเพียงแห่งใดแห่งหนึ่งนั้นไม่เพียงพอต้องพิจารณาพื้นที่หลาย ๆ แห่งภายในชุมชนเชื่อมโยงกัน เพราะระบบกิจกรรมหนึ่ง ๆ ของบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และต้องใช้พื้นที่หลากหลาย ลักษณะของที่ตั้งจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเพื่อมารองรับระบบกิจกรรมนั้น ลักษณะของที่ตั้งที่ปรากฏให้เห็นทางกายภาพเป็นไปตามความเหมาะสมของกิจกรรมและคุณสมบัติของที่ตั้งนั้น นอกจากนี้ระบบที่ตั้งยังถือเป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับองค์ประกอบทั้ง 4 คือ พื้นที่ เวลา ความหมาย และการสื่อสาร ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จะแปรเปลี่ยนไปตามกิจกรรมของคนหรือกลุ่มคนที่แปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมอีกที หากบุคคลและกลุ่มคนในชุมชนมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้การจัดระเบียบทางพื้นที่หรือที่ตั้งซึ่งมีเหตุผลซ่อนอยู่เบื้องหลังนั้นมีลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งในที่สุดเกิดเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ

ดังนั้น ระบบที่ตั้ง หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อจัดพื้นที่หรือที่ตั้ง เพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ของชุมชน ที่ต้องใช้พื้นที่หลากหลาย โดยระบบที่ตั้งจะมีความสัมพันธ์กับกิจกรรม และจะเปลี่ยนไปตามกิจกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ระบบที่ตั้งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่ เวลา ความหมาย และการสื่อสาร (รูปที่ 2.3)

รูปที่ 2.3 องค์ประกอบของระบบที่ตั้ง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

ดังนั้น วัฒนธรรม กิจกรรม และที่ตั้ง จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์ที่สามารถบ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนนั้น ๆ จากการที่มนุษย์กระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ตามคติความเชื่อ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ยึดถือกันมาเป็นเวลานาน โดยมีพื้นที่มารองรับ ส่งผลให้เกิดการจัดการพื้นที่และรูปแบบการใช้พื้นที่ของแต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน

2.5 อัตลักษณ์บ้านเรือนไทยภาคกลาง

บ้านเรือนไทยภาคกลาง มีพัฒนาการมายาวนานตั้งแต่สมัยโบราณ นับย้อนได้ถึงสมัยอยุธยา ดังที่ปรากฏเป็นเอกสารบรรยายในจดหมายเหตุของแกมป์เฟอร์ ชาวเยอรมัน ที่พูดถึงลักษณะของเรือนที่สร้างขึ้นตามพื้นที่ริมแม่น้ำ โดยทำการยกตัวเรือนให้สูงขึ้น และมีการแบ่งห้องออกเป็นสวน ๆ ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็ยังปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะของเรือนไทยมาจากการสร้างให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและลักษณะการอยู่อาศัยของคนในสมัยนั้น เช่น การยกขึ้นของพื้นเรือนที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่มีการขึ้นลงของแม่น้ำอันเป็นเหตุของน้ำท่วม และความสามารถในการป้องกันภัยในยามค่าคืนของเรือนไทย ส่วนลักษณะของเทคโนโลยีทางการก่อสร้างเป็นการใช้ไม้เป็นวัสดุพื้นฐานหลัก และใช้เทคนิคในการยึดต่อหรือเชื่อมระหว่างองค์ประกอบเรือนส่วนต่าง ๆ ด้วยการใช้วิธีการเข้าสลักเดือย

2.5.1 องค์ประกอบของตัวเรือนไทยประเพณีภาคกลาง สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ส่วน ดังนี้

2.5.1.1 ฐานรากและเสาเรือน โดยส่วนของฐานรากในสมัยก่อนใช้ก่อสร้างโดยการขุดดินและวางฐานรากประเภทโครงสร้างไม้เป็นแพ เรียกว่า แระ และทำการตั้งเสาไปบนระ โดยมีโครงสร้างช่วยยึดเสาให้ตั้งตรงอยู่ได้ เรียกว่า จั่ว และกงพัด ส่วนเสาเรือนมีอยู่หลายต้น โดยในการวางเสาจะเป็นไปตามความเชื่อ การวางเสาเรือนมีการแบ่งลำดับศักดิ์เพื่อบ่งชี้ความสำคัญออกเป็นเสาดั้ง เสาเอก เสาโท เสาตรี และเสาพลหรือเสาสามัญ และเพื่อวัตถุประสงค์ที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความสุข

2.5.1.2 โครงสร้างรอด ตง พริง เต้า หัวเทียน คอสอง สำหรับทำหน้าที่รับพื้นและชายคา

2.5.1.3 จั่ว คือ จันทัน ซึ่งใช้เป็นเครื่องบนหลังคา

2.5.1.4 เครื่องหลังคา

2.5.1.5 เครื่องปรุง

2.5.1.6 ส่วนประกอบเรือน ได้แก่ ฝา ประตู หน้าต่าง และบันได

ฝาเรือน นับเป็นส่วนประกอบเรือนที่สำคัญ โดยโครงสร้างที่รองรับฝา คือ พริง ซึ่งเป็นแผ่นไม้ที่ทำหน้าที่รับฝาเรือน แล้วยังทำหน้าที่รัดเสาเรือนให้อยู่ในกรอบ และช่วยกำหนดแนวของตัวเรือนให้ไม่เกิดการบิดเบี้ยวของทรงเรือนไทย ฝาเรือนที่ใช้ในเรือนไทยมีอยู่หลายประเภท โดยลักษณะของฝาแบ่งไปตามการตอบสนองต่อการใช้งานของผู้อยู่อาศัย เช่น ฝาเรือนแบบปะกนสำหรับเรือนทั่วไป ฝาเรือนแบบฝาสำหรับเรือนครัว ซึ่งมีประสิทธิภาพในการระบายอากาศที่ดี และแนวทางการพัฒนาของช่างที่ปรุงเรือนไทยนั้น ๆ เช่น ฝาเรือนแบบฝาเพ็ญหรือฝาลัง ที่มีที่มาจากแนวคิดของช่างจีนในสมัยรัชกาลที่ 5

ประตู โดยปกติประตูทำหน้าที่เป็นช่องทางเดินเชื่อมระหว่างตัวเรือน และโดยทั่วไปบานประตูจะเปิดเข้าภายในเรือน เนื่องจากฝาเรือนที่เอียงสอปเข้า

หน้าต่าง ถือเป็นส่วนหนึ่งของฝาเรือน ที่ทำหน้าที่ในการช่วยระบายอากาศ และให้แสงสว่างเข้าในตัวเรือน รวมทั้งเป็นช่องที่ใช้ในการมองเห็นสภาพภายนอกเรือน หน้าต่างประกอบด้วย กรอบเซ็ดน้ำ ตัวบาน ธรีหน้าต่าง หย่อง ออกเสา คานเดี่ยว กบ (พิทาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์. 2557)

2.6 การรับรู้

2.6.1 ความหมายของการรับรู้

โมเวน และไมเนอร์ Moven and Minor (1998 : 63) อ้างใน ดารา ทีปะปาล (2542 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร ตั้งใจรับข้อมูลนั้นและทำความเข้าใจความหมาย” และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าในการเปิดรับ (exposure stage) ผู้บริโภคจะรับข้อมูลโดยผ่านทางประสาทสัมผัส ในขั้นตั้งใจรับ (attention stage) ผู้บริโภคจะแบ่งปันความสนใจมาสู่สิ่งเร้านั้น และขั้นสุดท้าย คือ ขั้นเข้าใจความหมาย (comprehension stage) ผู้บริโภคจะจัดองค์ประกอบข้อมูลและแปลความหมายออกมาเพื่อให้เข้าใจ (รูปที่ 2.4)

รูปที่ 2.4 แสดงกระบวนการรับรู้ข้อมูลของผู้บริโภค

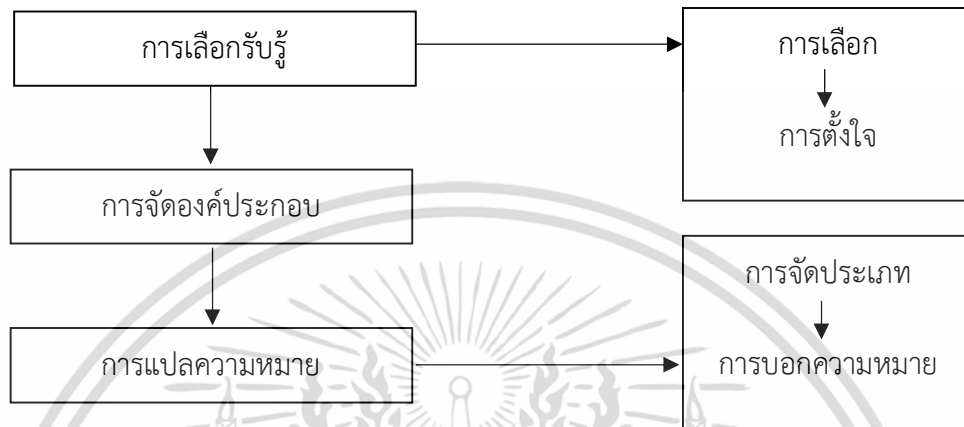
(ที่มา : Moven and Minor. 1998 : 63 อ้าง ในดารา ทีปะปาล. 2542 : 45)

ชิฟแมนและคานุก (Shiffman and Kanuk) สุภาภรณ์ (2552 : 6) การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลแต่ละคนมีการเลือก การประมวลผล และการตีความ เกี่ยวกับตัวกระตุ้นออกมา ให้ความหมายและได้ภาพของโลกที่มีเนื้อหา

บัณฑิต เฝ้าวัฒนา (2548 : 7) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ คือ กระบวนการที่เกิด ภายในตัวของแต่ละบุคคลและการรับรู้เกิดขึ้นกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การรู้สึก การได้กลิ่น การสัมผัส ซึ่งสิ่งเร้าเหล่านี้จะผ่านทางประสาทสัมผัส แล้วแปลออกมาโดยการอาศัยประสบการณ์

เดมิ แอสแซล (Assael) ดารา (2542 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งผู้บริโภคเลือกรับ จัดองค์ประกอบ และแปลความหมายสิ่งเร้าต่าง ๆ ออกมาเพื่อให้มีความหมายเข้าใจได้และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งเร้าจะมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการรับรู้มากขึ้นหาก สิ่งเร้าเหล่านี้มีลักษณะดังนี้ คือ สอดคล้องกับประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้บริโภค สอดคล้องกับความ เชื่อในปัจจุบันของผู้บริโภค ไม่มีความสลับซับซ้อนมากเกินไป เชื่อถือได้มีความสัมพันธ์กับความ

จำเป็นหรือความต้องการในปัจจุบัน และไม่ก่อให้เกิดความกลัวและความกังวลใจมากเกินไป กระบวนการรับรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ การเลือกรับรู้ การจัดองค์ประกอบการรับรู้ และการแปลความหมาย (รูปที่ 2.5)

รูปที่ 2.5 กระบวนการรับรู้ (The Perceptual Process) ของ Assael
(ที่มา : Assael. 1998 : 218 อ้างใน ดารา ทีปะपाल. 2542 : 58)

2.6.1.1 การเลือกรับรู้ (Perceptual Selection) เมื่อบุคคลเปิดรับต่อสิ่งเร้าทางการตลาด และตั้งใจรับต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบแล้วบุคคลจะเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่ตรงกับความต้องการและทัศนคติของตน เช่น ผู้ที่จะซื้อรถยนต์จะเลือกสนใจโฆษณารถยนต์ เป็นต้น ทั้งนี้รูปแบบของการเลือกรับรู้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ การเปิดรับ (Exposure) การตั้งใจรับ (Attention) และการรับรู้แบบเลือกสรร (Selective Perception)

1. การเปิดรับ (Exposure) การเปิดรับเกิดขึ้นเมื่อประสาทสัมผัสของบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ทำให้เกิดความรู้สึก เช่น การได้เห็น การได้ยิน การได้ฟัง และการได้กลิ่น เป็นต้น โดยจะเลือกเปิดรับเฉพาะสิ่งเร้าที่ตนสนใจและอาจหลีกเลี่ยงการเปิดรับสิ่งเร้าที่ไม่น่าสนใจหรือไม่สำคัญต่อตนเอง

2. การตั้งใจรับ (Attention) การตั้งใจรับเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจะแบ่งปันความสนใจมาสู่สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ อันเป็นกิจกรรมทางจิตใจ (Mental Activity) เช่น เมื่อบุคคลสนใจดูโทรศัพท์มือถือใหม่ที่วางขายในตู้โชว์ เป็นต้น

3. การเลือกการรับรู้ (Selective Perception) ในการรับรู้สิ่งเร้าที่เข้ามากระทบนั้น บุคคลจะไม่รับรู้ต่อสิ่งเร้าทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้ตามความต้องการ ทัศนคติ ประสบการณ์และลักษณะส่วนบุคคล นอกจากนี้ในสิ่งเร้าเดียวกันแต่ละคนอาจรับรู้แตกต่างกัน โดยการเลือกรับรู้ของ

บุคคลเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของกระบวนการรับรู้ นั่นคือ การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เกิดขึ้นเพราะความเชื่อของบุคคลเป็นตัวชักจูงให้เลือกรับฟังหรือสิ่งที่อ่าน การเลือกจัดองค์ประกอบ (Selective Organization) เกิดขึ้นเพราะบุคคลจัดระเบียบข้อมูลนั้นให้สอดคล้องกับความเชื่อของตน รวมทั้งการเลือกแปลความหมาย (Selective Interpretation) เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่รับรู้มานั้นสอดคล้องกับความเชื่อและทัศนคติของตนเองที่มีอยู่เดิม

2.6.1.2 การจัดองค์ประกอบ การรับรู้ (Perceptual Organization) เป็นกระบวนการที่ผู้บริโภครวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ออกมาเป็นภาพรวมเพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้นและนำไปสู่พฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้นได้ หลักพื้นฐานของการประมวลการรับรู้ คือ การผสมผสาน (Integration) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่หลากหลายแล้วมีการจัดระเบียบออกมาเป็นภาพรวม

2.6.1.3 การแปลความหมายการรับรู้ (Perceptual Interpretation) การแปลความหมายการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้เลือก และรวบรวมข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ตนได้รับ จากนั้นจะทำการตีความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งเร้า โดยอาศัยหลักการพื้นฐานของการตีความ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การจัดประเภท (Perceptual Categorization) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลสามารถเข้าใจต่อสิ่งเร้าหรือข้อมูลได้ง่าย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการจัดประเภทข้อมูลหรือสิ่งเร้านั้นเข้ากับประเภทของข้อมูลเดิมที่ตนมีการรับรู้อยู่แล้ว

2. การอนุมาน (Perceptual Inference) บุคคลจะตีความข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับมาด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลหรือสิ่งเร้านั้นเข้ากับข้อมูลหรือสิ่งเร้าอื่น ๆ การเชื่อมโยงดังกล่าวนี้เกิดขึ้นจากความเชื่อของบุคคลอันสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ในอดีต

2.6.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ จุฬามาศ สิทธิขวา (2542) แบ่งเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะของสิ่งเร้า เป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความสนใจที่จะรับรู้ ต้องเป็นสิ่งเร้าที่น่าสนใจ มีขนาดใหญ่ มีการเคลื่อนไหว มีการเร้าซ้ำบ่อย ๆ และสิ่งเร้านั้นมีความแตกต่างจากสิ่งเร้าอื่น ๆ จะกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ได้ดีและรวดเร็ว

2. ลักษณะของผู้รับรู้ ซึ่งมีปัจจัยด้านกายภาพ และปัจจัยด้านจิตวิทยา ดังนี้

2.1 ด้านกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวกายต้องสมบูรณ์ หากลักษณะของผู้รับรู้ผิดปกติจะทำให้การรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มาสัมผัสผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง รวมถึงเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาจะมีผลต่อการรับรู้ด้วย

2.2 ด้านจิตวิทยา เป็นสิ่งที่ผู้รับเลือกที่จะสัมผัสเฉพาะที่ต้องการและแปลความหมายให้กับตัวเอง โดยมีอิทธิพลจากความรู้เดิมหรือประสบการณ์ในอดีต ความจำ ความต้องการ อารมณ์

ดังนั้น การรับรู้ หมายถึง กระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การเลือกรับรู้ การจัดองค์ประกอบการรับรู้ และการแปลความหมาย ที่แต่ละบุคคลมีการเปิดรับ ตั้งใจรับ หรือเลือกรับรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบผ่านการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การรู้สึก การได้กลิ่น แล้วเปลือออกมาโดยอาศัยความเชื่อ ทักษะคติ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายของเจ้าของเรือน

2.6.2 การรับรู้สภาพแวดล้อม

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2541) แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ คือ บุคคลรับรู้สภาพแวดล้อมในฐานะของข่าวสาร การรับรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต และขึ้นอยู่กับความต้องการตามความจำเป็นหรือเป้าหมาย และการให้คุณค่า โดยมนุษย์จะปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมของตน หรือถ้าไม่สามารถปรับสภาพแวดล้อมได้ก็จะปรับตนเองให้ยอมรับสภาพแวดล้อมนั้น แต่สภาพแวดล้อมเป็นส่วนสนับสนุนหรือเป็นผู้เห็นชอบในการกระทำพฤติกรรมที่ถือเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญแต่ไม่ใช่สาเหตุโดยตรง และสาเหตุระหว่างกลางของพฤติกรรม แต่ทำให้เกิดสถานการณ์เห็นชอบหรือคัดค้านต่อพฤติกรรม

2.6.3 การรับรู้ในงานสถาปัตยกรรม

การรับรู้ผ่านการทำงานร่วมกันของระบบการสัมผัสหลายระบบ คุณภาพของพื้นที่วัสดุ และขนาดสามารถรับรู้ด้วยตา หู จมูก ผิวหนัง ลิ้น กระดูก และกล้ามเนื้อ ซึ่งนักจิตวิทยา เจมส์ เจ กีบสัน (James J Gibson) ได้จำแนกระบบการรับรู้ออกเป็น 5 ระบบ ดังนี้

2.6.3.1 ระบบการรับรู้ด้วยสายตา (Visual System) การมองเห็นมักเผยถึงสิ่งที่เคยสัมผัสมาก่อน และสามารถนำไปสู่ระบบการสัมผัส ผ่านความคิดอย่างไม่รู้ตัว การมองเห็นทำให้เรารับรู้เรื่องระยะ พื้นผิว เส้นแสดงรูปร่าง และขอบของวัตถุต่าง ๆ ดวงตาเป็นเครื่องมือของการรับรู้ระยะ และการแบ่งแยก ในขณะที่ระบบการสัมผัส คือ การรับรู้ในระยะใกล้ ดวงตานี้จะทำหน้าที่เสมือน

เป็นผู้ควบคุม นำทาง และคอยสอดส่อง นอกจากนี้แล้วยังมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสายตา

- 1) ความต้องการในเรื่องตำแหน่งทิศทาง
- 2) ความต้องการในการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเวลา
- 3) ความต้องการรับรู้ความเป็นรูปทรงของวัตถุที่เกิดจากค่าแสง-เงา
- 4) ความต้องการปฏิสัมพันธ์กับแสงอาทิตย์
- 5) ความต้องการมองเห็นเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
- 6) ความต้องการในการกำหนดขอบเขตของแต่ละบุคคล

2.6.3.2 การรับรู้ด้วยเสียง

2.6.3.3 การรับรู้ด้วยกลิ่น

2.6.3.4 การรับรู้ด้วยการปรับตัวของมนุษย์

2.6.3.5 การรับรู้ด้วยสัมผัส (กมลธร เป็นกล้า. 2558)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

2.7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบเรือนพื้นบ้านบางแม่หม้าย

2.7.2 บทความเกี่ยวกับบ้านเรือนไทยภาคกลาง

2.7.3 งานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น

2.7.4 งานวิจัยเกี่ยวกับโฮมสเตย์

2.7.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

โรงแรมขนาดเล็ก โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

2.7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบเรือนพื้นบ้านบางแม่หม้าย

จากการสืบค้นพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเรือนพื้นบ้านบางแม่หม้าย คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดย ปรีดา หุตะจุฑะ ในปี พ.ศ. 2546 เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ศึกษารูปแบบและเอกลักษณ์การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตระบบกิจกรรมและการใช้พื้นที่ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย และเสนอรูปแบบการตั้งถิ่นฐานและแนวทางการอนุรักษ์ชุมชนที่เหมาะสมเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

ผลการวิจัยพบว่า การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ได้แก่ การส่งเสริมให้ชาวบ้านรักษาเอกลักษณ์ที่ดึงดูดของชุมชนไว้อย่างยั่งยืน การเสนอแนะรูปแบบการใช้ที่ดิน รูปแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และแนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพชุมชน (ปรีดา หุตะจุกะ. 2546)

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้ที่ได้นำมาเป็นแนวทาง คือ ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงอยู่อาศัยบริเวณริมน้ำ อาคารบ้านเรือนยังคงมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำดั้งเดิม คือ เรือนไทยเดิม เรือนไทยประยุกต์ และกลุ่มเรือนที่เรียงแถวในแนวลึกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

2.7.2 บทความเกี่ยวกับบ้านเรือนไทยภาคกลาง

บทความเรื่อง รูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณีภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดย พิทาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์ ในปี พ.ศ. 2557 เป็นบทความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณีภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยการศึกษาผลงานการสร้างเรือนไทยของช่างปรุงเรือนไทยในปัจจุบันในพื้นที่ภาคกลาง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้วิธีการสำรวจและสัมภาษณ์ช่างปรุงเรือนไทย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยของเทคโนโลยีในการก่อสร้างกับปัจจัยของราคาวัสดุ ได้แก่ ไม้ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และองค์ประกอบของเรือนไทยประเพณีภาคกลางในปัจจุบัน

จากการทบทวนบทความเรื่องนี้ที่ได้นำมาเป็นแนวทาง คือ ลักษณะองค์ประกอบของตัวเรือนไทยประเพณีภาคกลางซึ่งทั้งหมดจะใช้ไม้เป็นโครงสร้างหลักสำคัญ สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ส่วน อันได้แก่ 1. ส่วนฐานรากและเสาเรือน 2. ส่วนโครงสร้างรอด ตง พริ้ง เต้า หัวเทียน คอ

สอง สำหรับทำหน้าที่รับพื้นและชายคา 3. ส่วนจั่ว คือ จันทัน ซึ่งใช้เป็นเครื่องบนหลังคา 4. ส่วนเครื่องหลังคา 5. ส่วนเครื่องปรุง และ 6. ส่วนที่เป็นส่วนประกอบเรือนได้แก่ ฝา ประตู หน้าต่าง และบันได (พิทาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์. 2557)

2.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น

จากการสืบค้นพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น มี 2 เรื่อง ดังนี้

1) วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดย สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ ในปี พ.ศ. 2560 เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดนมีลักษณะทางกายภาพสามารถจำแนกบ้านตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ คือ เรือนไม้เดี่ยว เรือนแถวไม้เดี่ยว และเรือนแถวไม้ หลังคาส่วนใหญ่เป็นแบบหลังคาปั้นหย่า และหลังคาหน้าจั่ว (สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ. 2560)

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้ สิ่งที่ได้นำมาเป็นแนวทาง คือ ได้แนวทางการดำเนินการวิจัยโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และรูปแบบสถาปัตยกรรม การสังเกต สัมภาษณ์บ้านพื้นถิ่นในชุมชนและบ้านพื้นถิ่นที่ปรับปรุงเป็นโฮมสเตย์ การสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและเจ้าของโฮมสเตย์บ้านพื้นถิ่น

2) บทความเรื่อง บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาหม้า สุพรรณบุรี: ความแปรเปลี่ยนและการปรับตัว โดย อรศิริ ปาณินท์ ในปี พ.ศ. 2555 เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาคำปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาว 4 กลุ่ม ที่ย้ายมาอยู่ในบริบทใหญ่ที่แตกต่าง ที่มีทรัพยากรชีวภาพและรูปพรรณสัณฐานของภูมิประเทศที่แตกต่างไปจากถิ่นฐานเดิม

ผลการวิจัยพบว่า ระบบผังพื้นไม่ว่าจะมีรูปทรงเรือนแบบใด ผังพื้นจะเป็นระบบเดียวกันหมด คือ ชั้นล่างใช้เก็บของ พักผ่อน เลี้ยงสัตว์ ชั้นบนจากบันไดเรือนจะเข้าตรงไปยังระเบียง

หือโถงชั้นบนซึ่งเป็นพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่ มีส่วนนอนกระหนาบคู่ไปกับโถงกลางโดยปริมาณห้อง แปรตามสมาชิกในครอบครัว และปิดท้ายด้วยเรือนครัวและห้องส้วม ห้องพระและห้องบูชาบรรพบุรุษมักจะอยู่หัวนอนของเจ้าของเรือน ยังปรากฏยุงข้าวอยู่ใกล้ตัวเรือนใหญ่ แต่ไม่ใกล้ชิดจนเกินไป เพราะยุงข้าวถือคติห้ามเงายุงข้าววทับเรือนหรือห้ามเงาเรือนทับยุงข้าว เป็นอัครลักษณะของเรือนไทพวน บางปلام้า รูปทรงเรือนที่เด่นชัด คือ เรือนจั่วแฝดทรงไทยประเพณี มีเรือนครัววางด้านหลัง แต่ผังพื้นเรือนไทพวนจะแตกต่างไปจากเรือนไทยประเพณี เพราะไม่ใช่เรือนล้อมชาน และไม่ว่าจะสร้างเป็นเรือนจั่วแฝดหรือจั่วเดี่ยว ลักษณะของผังพื้นเรือนยังเป็นระบบการใช้งานและการเข้าถึงเช่นเดียวกันทั้งหมด (อรศิริ ปาณินท์. 2555)

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้ สิ่งที่ได้นำมาเป็นแนวทาง คือ ได้แนวทางวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ข้อมูลเอกสาร การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่กำหนดโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สอยเรือน ความเชื่อ และประเพณี

2.7.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับโฮมสเตย์

จากการสืบค้นพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์ 3 เรื่อง ดังนี้

1) วิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โดย สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี ในปี พ.ศ. 2549 เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นโฮมสเตย์ และศึกษาแนวทางการจัดการที่อยู่อาศัยท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนท่าคายังคงรักษาความเป็นชุมชนบ้านสวนริมน้ำไว้ได้ดี ที่พักโฮมสเตย์มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมทรงไทยพื้นถิ่นภาคกลางมีเอกลักษณ์เด่นชัด การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่อยู่อาศัยให้เป็นโฮมสเตย์มี 4 ลักษณะ คือ 1) ไม่มีการเปลี่ยนแปลง จำนวน 1 หลัง 2) มีการปรับเปลี่ยนแปลงพื้นที่ใช้สอย จำนวน 13 หลัง 3) มีการปรับปรุง จำนวน 3 หลัง 4) มีการต่อเติม จำนวน 9 หลัง ความรู้ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่อยู่อาศัยพบว่า มี 3 ลักษณะ คือ 1) ไม่มีความรู้เลยส่งผลให้ลักษณะการปรับเปลี่ยนขัดแย้งกับที่อยู่อาศัยเดิม 2) มีความรู้ด้านการก่อสร้างเท่านั้น และ 3) มีความรู้ด้านการก่อสร้างและสถาปัตยกรรม ความรู้ 2 แบบหลัง ทำให้ลักษณะการปรับเปลี่ยนมีความสอดคล้องกับที่อยู่อาศัยเดิม และการบริหารจัดการที่อยู่อาศัยท่องเที่ยวโฮมสเตย์พบว่า มี 6 ด้าน คือ 1) องค์กร 2) การตลาด 3) กิจกรรม 4) โฮมสเตย์ 5) การเงิน และ 6) การรองรับนักท่องเที่ยว (สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี. 2549)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องสิ่งที่ได้นำมาเป็นแนวทาง คือ ได้แนวทางการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวโสมสเดย์ไทย

2) รายงานวิจัยเรื่อง รูปแบบโสมสเดย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ จ.สมุทรสงคราม โดย วินัย หมั่นคติธรรม ในปี พ.ศ. 2554 เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจลักษณะอาคารที่พักแบบโสมสเดย์ภายในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม วิเคราะห์ถึงรูปแบบเฉพาะและมีความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม และค้นหาความพร้อมของผู้ประกอบการและชุมชนทางด้านพัฒนาและปรับปรุงโสมสเดย์ให้มีอัตลักษณ์ประจำถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม มีด้วยกัน 2 แบบ แบบแรก คือ แบบเรือนไทยที่มีลักษณะหลังคาทรงสูงแบบพู่ระหง มีความอ่อนช้อยงดงาม ส่วนแบบที่สอง เป็นหลังคาทรงมนิลาทรงเตี้ย และเมื่อศึกษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่พักแบบโสมสเดย์ภายในจังหวัดสามารถจัดกลุ่มของโสมสเดย์ได้ เป็น 6 กลุ่ม โดยมีกลุ่มเรือนสมัยใหม่มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเรือนพื้นบ้าน กลุ่มเรือนไทยที่มีการดัดแปลง กลุ่มเรือนไทย กลุ่มเรือนแถว และกลุ่มเรือนพิเศษตามลำดับ สำหรับประเด็นของสาเหตุที่ก่อให้เกิดของการเปลี่ยนแปลงตัวเรือน มาจากเหตุผลหลัก 6 ประการ ได้แก่ 1) สาเหตุจากการผูกพันและเสื่อมสลายของวัสดุ 2) จากการขาดความรู้ทางด้านการอนุรักษ์และขาดผู้ให้คำแนะนำวิธีการดูแลรักษา 3) จากการอพยพย้ายถิ่นฐาน 4) จากการขาดแคลนช่างฝีมือ 5) จากการราคาวัสดุมีราคาแพง และ 6) จากค่านิยมที่ต้องการมีบ้านสมัยใหม่แบบคอนกรีตเสริมเหล็ก (วินัย หมั่นคติธรรม. 2554)

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องสิ่งที่ได้นำมาเป็นแนวทาง คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสำรวจ ได้แก่ ชื่อโสมสเดย์ ชื่อประธานหรือกรรมการ หมายเลขโทรศัพท์ที่ตั้ง แผนที่การเดินทาง ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอก สภาพแวดล้อมโดยรอบ และ 2) แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ประวัติส่วนตัว ประวัติความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของอาคาร เหตุผลในการเข้าสู่การประกอบธุรกิจโสมสเดย์ ลักษณะการจัดห้องและจำนวนลูกค้าที่รองรับ การปรับปรุงและต่อเติมอาคาร ความเข้าใจและทัศนคติในสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ปัญหาและอุปสรรค

2.7.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโรงแรมขนาดเล็ก

รายงานวิจัยเรื่อง Home stay บริเวณระหว่างทะเลสาบ-ป่าฮาลา บาลา ถึงอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปี พ.ศ. 2556 เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเภทอาคารของจังหวัดยะลา ที่ส่งผลต่อจุดเด่นของ Home stay และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการ ศึกษาคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะการเดินทาง และความดึงดูดของสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มาพักผ่อน และเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อม ที่ตั้ง และรูปแบบการให้บริการของ Home stay ในจังหวัดยะลา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการเสนอแนะแนวทางการออกแบบ ดังนี้ 1) ลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของจังหวัดยะลา ได้แก่ เรือนไทยพุทธ และเรือนไทยมุสลิม 2) ประเด็นรูปแบบอาคาร จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) คุณลักษณะด้านเทคนิควิธีการก่อสร้างอาคาร 2) รูปแบบฝ้า 3) รูปแบบและการตกแต่งหลังคา 4) รูปแบบเปลือกอาคาร 5) รูปแบบและระดับพื้นเรือน 6) รูปแบบช่องเปิดและเพดาน 3) ประเด็นด้านวัสดุที่ใช้ประกอบอาคาร ดังนี้ วัสดุพื้น วัสดุฝ้าเพดาน วัสดุผนัง วัสดุช่องเปิด หน้าต่างและประตู คือ ไม้จริง แต่วัสดุผนังหลังคาเป็นกระเบื้อง 4) ประเด็นการจัดการผังพื้นที่ ดังนี้ 1) รูปแบบผังพื้นที่เรือนที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลา และ 2) รูปแบบการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่รับรองนักท่องเที่ยว 5) คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย 6) ลักษณะการเดินทาง และ 7) ความดึงดูดของสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองความต้องการของผู้มาพักผ่อน (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2556)

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้ซึ่งได้นำมาเป็นแนวทาง คือ ได้แนวทางการศึกษาเก็บข้อมูลลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเภทอาคาร ที่ส่งผลต่อจุดเด่นของ Home stay

2.8 การเลือกเครื่องมือวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูล

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อการเลือกเครื่องมือวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูลได้อย่างเหมาะสม โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

2.8.1 การเลือกเครื่องมือวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้มี 8 เรื่อง ดังนี้

1) พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดย ปรีดา หุตะจุฑะ ในปี พ.ศ. 2546 มีเครื่องมือวิจัย ดังนี้ (1) แบบสำรวจ มีรายละเอียด ดังนี้ ขอบเขตของชุมชน และเขตการปกครอง การเข้าถึง การสัญจร ทางเท้า สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้ประโยชน์อาคาร รูปแบบสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตยกรรม (2) แบบสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ มีรายละเอียด ดังนี้ ความเป็นมา การเปลี่ยนแปลง และสภาพปัจจุบันของชุมชนในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ความเป็นมา และการเปลี่ยนแปลงสภาพปัจจุบันของกิจกรรมประจำปี และกิจกรรมในชีวิตประจำวันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และ (3) แบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้ กิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้ให้สัมภาษณ์

2) การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โดย สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี ในปี พ.ศ. 2549 มีเครื่องมือวิจัย ดังนี้ (1) แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้าน มีรายละเอียด ดังนี้ ลักษณะทางกายภาพ การต่อเติม การปรับปรุง ปัญหาในการปรับปรุง (2) แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้ การบริหารจัดการที่อยู่อาศัย (3) แบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว มีรายละเอียด ดังนี้ ความคิดเห็นเรื่องการบริหารจัดการแหล่งที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์ (4) แบบสอบถามเจ้าของโฮมสเตย์ มีรายละเอียด ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ และการบริหารจัดการ (5) แบบสอบถามผู้นำชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้ ประวัติความเป็นมาของชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน การพัฒนามาเป็นการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ การจัดการด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน โครงสร้างการบริหารจัดการ การแบ่งหน้าที่ตามสายงานภายในกลุ่มองค์กร การจัดการด้านการตลาด กลุ่มเป้าหมาย คู่แข่ง การประชาสัมพันธ์ การจองที่พัก การจัดการด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว กระบวนการดำเนินงาน การนำเที่ยวภายในชุมชนและบริเวณภายนอกชุมชนใกล้เคียง

การจัดการด้านกายภาพ การจัดสรรเข้าพักโฮมสเตย์ บ้านที่ใช้พักเป็นโฮมสเตย์ รายละเอียดของ บ้านพักโฮมสเตย์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และ (6) แบบสอบถามนักท่องเที่ยว มีรายละเอียด ดังนี้ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ

3) รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ จ.สมุทรสงคราม โดย วินัย หมั่นคดิธรรม ในปี พ.ศ. 2554 มีเครื่องมือวิจัย ดังนี้ (1) แบบสำรวจ มีรายละเอียด ดังนี้ ชื่อโฮมสเตย์ ชื่อประธานหรือกรรมการ หมายเลขโทรศัพท์ ที่ตั้ง แผนที่การเดินทาง ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอก และสภาพแวดล้อมโดยรอบ และ (2) แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้าน มีรายละเอียด ดังนี้ ประวัติส่วนตัว ประวัติความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของอาคาร เหตุผลในการเข้าสู่การประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ ลักษณะการจัดห้องและจำนวนลูกค้าที่รองรับ การปรับปรุงและต่อเติมอาคาร ความเข้าใจและทัศนคติในสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ปัญหาและอุปสรรค

4) บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาหม่า สุพรรณบุรี: ความแปรเปลี่ยนและการปรับตัว โดย อรศิริ ปาณินท์ ในปี พ.ศ. 2555 (1) แบบสำรวจ มีรายละเอียด ดังนี้ การใช้สอยเรือน และ (2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ใหญ่บ้าน มีรายละเอียด ดังนี้ ความเชื่อและประเพณีในอดีตและปัจจุบัน

5) Home stay บริเวณระหว่างทะเลสาบ-ป่าฮาลา บาลา ถึง อำเภอบางคนที จังหวัดยะลา โดย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปี พ.ศ. 2556 (1) แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา โดยให้จัดอันดับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา และจัดอันดับรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

6) รูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณีภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดย พิทาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์ ในปี พ.ศ. 2557 (1) แบบสำรวจ และ (2) แบบสัมภาษณ์ช่างปรุงเรือนไทย มีรายละเอียด ดังนี้ ลักษณะองค์ประกอบที่พิจารณา ได้แก่ ฐานราก เสา พื้นและโครงสร้างรับพื้น ผนัง เครื่องบนหลังคา เครื่องหลังคาส่วนจั่ว เครื่องหลังคาส่วนวัสดุมุง ประตู หน้าต่าง การติดตั้งชิ้นงาน งานติดตั้งภายใน ฝ้า งานระบบ

7) แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดย สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ ในปี พ.ศ. 2560 (1) แบบสำรวจและสังเกต มีรายละเอียด ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของบ้านพื้นถิ่น ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นดั้งเดิม และลักษณะการปรับปรุงและต่อเติมบ้านพื้นถิ่น แนวความคิดการเลือกใช้วัสดุ รูปแบบในการเปลี่ยนแปลงบ้านพื้นถิ่นในยุคปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้ ข้อมูลทั่วไป และลักษณะดั้งเดิมทางสถาปัตยกรรมภายนอกและภายในบ้านพื้นถิ่นในชุมชน (3) ทัศนียภาพการออกแบบขั้นต้นสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ (4) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าของบ้านพื้นถิ่น ลูกหลานของเจ้าของบ้านพื้นถิ่น และคนในชุมชนเกี่ยวกับออกแบบโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้ ข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นต่อรูปแบบทัศนียภาพของพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนภายในโฮมสเตย์

ตารางที่ 2.2 การเลือกเครื่องมือวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม

ลำดับ	งานวิจัย	ประเด็นในการศึกษา	เครื่องมือวิจัย		
			แบบสำรวจ	แบบสัมภาษณ์	แบบสอบถาม
1	พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (ปริดา หุตะจูฑะ. 2546)	1. พัฒนาการตั้งถิ่นฐานชุมชน	✓		
		2. รูปแบบ เอกลักษณะความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตและกิจกรรม การใช้พื้นที่	✓	✓	
		3. ปัญหา และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐาน		✓	
2	การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม (สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี. 2549)	1. การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเป็นโฮมสเตย์			✓
		2. แนวทางการจัดการที่อยู่อาศัยท่องเที่ยวโฮมสเตย์		✓	
3	รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ จ. สมุทรสงคราม (วินัย หมั่นคติธรรม. 2554)	1. ลักษณะของสถาปัตยกรรม จ. สมุทรสงคราม	✓		
		2. รวบรวมและจัดหมวดหมู่โฮมสเตย์	✓		
		3. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปแบบสถาปัตยกรรม		✓	
4	บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาหมอ สุพรรณบุรี: ความแปรเปลี่ยนและการปรับตัว (อรศิริ ปาณินท์. 2555)	1. การเปลี่ยนแปลงเรือนพื้นถิ่นไทพวน	✓	✓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับ	งานวิจัย	ประเด็นในการศึกษา	เครื่องมือวิจัย		
			แบบสำรวจ	แบบสัมภาษณ์	แบบสอบถาม
5	โหมสเตย์บริเวณระหว่างทะเลสาบ-ป่าฮาลาบาลา ถึงอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2556)	1. ลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเภทอาคารที่ส่งผลต่อจุดเด่นของโหมสเตย์และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการ			✓
		2. คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะการเดินทาง และความดึงดูดของสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มาพักผ่อน			✓
6	รูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณีภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (พิทาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์. 2557)	1. รูปแบบและองค์ประกอบของเรือนไทยประเพณีภาคกลางในปัจจุบัน	✓	✓	
7	แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโหมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช (สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ. 2560)	1. ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายในของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน	✓		
		2. วิธีการรักษา และการเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนในชุมชนคลองแดน		✓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับ	งานวิจัย	ประเด็นในการศึกษา	เครื่องมือวิจัย		
			แบบ สำรวจ	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สอบถาม
7	แนวทางการปรับปรุง สถาปัตยกรรมภายในโฮมส เตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะ เด่นทางสถาปัตยกรรมของ บ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลอง แดน จังหวัดสงขลา และ จังหวัดนครศรีธรรมราช (สิทธิณี อินทร์สุวรรณโน. 2560)	3. ความต้องการและความ คิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทาง สถาปัตยกรรมภายในโฮมส เตย์ในชุมชนคลองแดนจาก เจ้าของบ้านพื้นถิ่นและคนใน ชุมชน		✓	
		4. เสนอแนะแนวทางการ ปรับปรุงสถาปัตยกรรม ภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้อง กับลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่น ในชุมชนคลองแดน		✓	
8	อัตลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้น ถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี	1. ค้นหาอัตลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมทั้งภายนอก และภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย จังหวัด สุพรรณบุรี	✓		
		2. สำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ ทางสถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและภายในของ เจ้าของโฮมสเตย์		✓	

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

จากตารางข้างต้น เบื้องต้นผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือ 2 ประเภทนี้ ได้แก่ แบบสำรวจและแบบ
สัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นในการศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ ค้นหาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม
โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และสำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม
ทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์ โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.2 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 2.3 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม

ลำดับ	งานวิจัย	วิธีวิจัย			กลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	
		เชิง คุณภาพ	เชิง ปริมาณ	ผสม ผสาน	คัดเลือก โดยการ สุ่ม	คัดเลือก โดยการ เจาะจง
1.	พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (ปริดา หุตะจุฑะ. 2546)	✓				✓
2.	การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อ. อัมพวา จ.สมุทรสงคราม (สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี. 2549)			✓		✓
3.	รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ จ. สมุทรสงคราม (วินัย หมั่นคัตติธรรม. 2554)	✓				✓
4.	บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาม้า สุพรรณบุรี: ความแปรเปลี่ยนและการปรับตัว (อรศิริ ปาณินท์. 2555)	✓				✓
6.	รูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณีภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (พิธาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์. 2557)	✓				✓
7.	เศรษฐกิจสร้างสรรค์: การเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโรงแรมขนาดเล็กในต่างจังหวัดเพื่อส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวไทย (เอกพงษ์ ตรีตรง, อนุชา แพ่งเกษร, ฝนดา ทับทิมจรรยา และ นุชนางค์ แก้วนิล. 2557)			✓	✓	✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ลำดับ	งานวิจัย	วิธีวิจัย			กลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	
		เชิง คุณภาพ	เชิง ปริมาณ	ผสม ผสาน	คัดเลือก โดยการ สุ่ม	คัดเลือก โดยการ เจาะจง
8.	แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน โฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลอง แดน จังหวัดสงขลา และจังหวัด นครศรีธรรมราช (สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ. 2560)	✓				✓
9	อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี	✓				✓

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

จากตารางข้างต้น งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการเจาะจง เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์ โดยสามารถนำมาสรุปเป็นตารางการเลือกวิธีวิจัย เครื่องมือวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 การเลือกวิธีวิจัย เครื่องมือวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัย	วิธีวิจัย			เครื่องมือวิจัย			กลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล		การวิเคราะห์	
	เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ	ผสมผสาน	แบบสำรวจ	แบบสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	คัดเลือกโดย การสุ่ม	คัดเลือกโดย การเจาะจง	วิเคราะห์ เนื้อหา	วิเคราะห์ เปรียบเทียบ
พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (ปริศนา หุตะจุกตะ. 2546)	✓			✓	✓			✓	✓	
การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อ. อัมพวา จ. สมุทรสงคราม (สุรเชษฐ์ บุญพงษ์ฉนิ. 2549)			✓		✓	✓		✓	✓	✓
รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ จ. สมุทรสงคราม (วินัย หมั่นคศิริธรรม. 2554)	✓			✓	✓			✓	✓	
บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาแม่ สุพรรณบุรี: ความแปรเปลี่ยนและการปรับตัว (อรศิริ ปาณินท์. 2555)	✓			✓	✓			✓	✓	
รูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณีภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (พิชาน ทองศาโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์. 2557)	✓			✓	✓			✓	✓	

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

งานวิจัย	วิธีวิจัย			เครื่องมือวิจัย			กลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล		การวิเคราะห์	
	เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ	ผสมผสาน	แบบสำรวจ	แบบสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	คัดเลือกโดยการสุ่ม	คัดเลือกโดยการเจาะจง	วิเคราะห์เนื้อหา	วิเคราะห์เปรียบเทียบ
เศรษฐกิจสร้างสรรค์: การเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโรงแรมขนาดเล็กในต่างจังหวัดเพื่อส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวไทย (เอกพงษ์ ตรีตรง, อนุชา แพ่งเกสร, ณตา ทับทิมจรรย์ และ นุชนภาศ์ แก้วนิล. 2557)			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเส้นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และ จังหวัดนครศรีธรรมราช (สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ. 2560)	✓			✓	✓			✓	✓	
อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)	✓			✓	✓			✓	✓	✓

จากตารางข้างต้น เบื้องต้นผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการเจาะจง เพื่อให้ได้มาซึ่งอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ตามวัตถุประสงค์ คือ ค้นหาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และสำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์

2.8.3 การตรวจสอบข้อมูล

การศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยคุณภาพ ดังนั้นจึงมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านข้อมูล คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ตรวจสอบจากแหล่งบุคคล คือ เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นพื้นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยในการลงพื้นที่วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาแหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ สัมภาษณ์ และสัมภาษณ์

บทที่ 3

ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

หัวข้อนี้ประกอบด้วย 1. ประวัติและความเป็นมาของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย 2. รูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ประวัติและความเป็นมาของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี (รูปที่ 2.1) เป็นหนึ่งในหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี บ้านบางแม่หม้าย เป็นหมู่บ้านเก่าแก่มาแต่โบราณมีอายุประมาณ 300 ปี สมัยก่อนเป็นชุมชนใหญ่และมีความเจริญรุ่งเรืองด้านวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ เพราะมีวัดร้างอยู่ในปัจจุบันถึง 7 วัด (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี. 2558)

บางแม่หม้าย ปรากฏเรื่องราวในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นที่รู้กันว่า เป็นคำเรียกขานหมู่บ้านหนึ่งในตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งหมู่บ้านบางแม่หม้ายแห่งนี้มีมานานแล้วไม่ต่ำกว่าสมัยรัตนโกสินทร์ย้อนไปถึงสมัยอยุธยา ปรากฏในนิราศสุนทรภู่ ปีพุทธศักราช 2374 ที่เดินทางมาหาอายุวัฒนะ และแร่ที่จะนำไปเล่นแร่แปรธาตุ สุนทรภู่กล่าวถึงบางแม่หม้ายในโคลงว่า

“ถึงบางนางแม่หม้าย	ไร้ฝั้ว
เปลี่ยวเปล่าเศร้าหมองมัว	หม่นไหม้
คราวใครใคร่ฝากตัว	ต่อม่าย หมายเอย
พร้อมจิตคิดจะได้	กับหม้ายกลายมี”

นอกจากนั้นในนิราศสุพรรณของ เสมียนมี (หมื่นพรหม สมพัตสร) พ.ศ. 2379 ก็ได้ผ่านมาทางบางแม่หม้ายแต่กลอนไว้ ดังนี้

“มาถึงบางแม่หม้ายละอายปาก
หาสาวยากเต็มประดาเจ้าข้าเอ๋ย
แต่แม่หม้ายใช้สอยเขาคอยเคย

ไม่เฉยเมยก็กิจการสำราญกาย
 เหมือนม้าคลีชีคล่องไม่ข้องขัด
 สารพัดนึกได้ตั้งใจหมาย
 รำคาญแต่สาวสาวเหมือนลาวตาย
 ลำบากกายกวนใจเหมือนไฟเสีย
 จะชมหนักแม่หม้ายจะได้หน้า
 จะต้องว่าสาวศรีให้ดีเสีย
 ไม่ว่าเล่นเป็นท้าวพี่กับเมีย
 ถ้าทำเยี่ยงถูกอย่างไม่ร้างโรย”

ทั้งสุนทรภู่และเสมียนมีเดินทางมาสุพรรณบุรีสมัยรัชกาลที่ 3 นับย้อนไป 262 ปี ที่ปรากฏชื่อบ้านบางแม่หม้ายแต่ก่อนที่จะมาเป็นชื่อบางแม่หม้าย ผู้เฒ่าผู้แก่บอกเล่าว่าชื่อเดิมของหมู่บ้านมีชื่อว่า “บ้านท่าตลาด” การเปลี่ยนชื่อจากบ้านท่าตลาดมาเป็นบางแม่หม้ายมีที่มาอยู่ 2 เรื่อง ดังนี้

เรื่องแรก เกิดจากการเสียกรุงครั้งที่ 1 ประมาณปีพุทธศักราช 2112 ซึ่งทำให้อยุธยาเป็นเมืองขึ้นของพม่าถึง 15 ปี และก่อนพม่าจะยึดกรุงศรีอยุธยา พม่าได้มาตั้งทัพล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่หลายครั้ง และพม่าต้องออกหาเสบียง โดยการเก็บส่วยจากหมู่บ้านต่าง ๆ ของคนไทย ไปเลี้ยงกองทัพ และส่งกลับไปพม่า ด้วยเหตุนี้บรรพบุรุษจึงต้องออกไปต่อสู้เพื่อป้องกันทรัพย์สินของตนเอง และคาดว่า การต่อสู้ไม่ได้มีเพียงครั้งเดียวจึงทำให้ผู้ชายล้มตายจำนวนมาก จึงเกิดการเรียกขานของคนภายนอกหมู่บ้านขึ้นมาก่อนว่า “บางแม่หม้าย”

เรื่องสอง คือ เจ้าบ่าวแห่ขันหมากไปแต่งงานกับเจ้าสาวที่บางแม่หม้าย แล้วเกิดอุบัติเหตุทางเรือล่มกลางแม่น้ำ เจ้าบ่าวเสียชีวิต เจ้าสาวจึงไม่ได้แต่งงานกลายเป็นแม่ขันหมาก จึงเรียกว่า “บ้านบางแม่หม้าย”

จากที่มาของชื่อบางแม่หม้าย 2 เรื่องข้างต้น ทำให้ชาวบ้านในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายมีความภาคภูมิใจและมีความยินดีที่จะบอกเล่าเรื่องราวสู่ลูกหลานและบุคคลภายนอกที่ได้เข้ามาเยือนชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

หมู่บ้านบางแม่หม้าย ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 2 บางส่วน และในหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 ของตำบลบางใหญ่ เดิม คือ ตำบลบางแม่หม้าย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ลักษณะการอยู่อาศัยเดิมจัดตั้งบ้านเรือนกันเป็นกลุ่มหมู่บ้านซึ่งมีอยู่ประมาณ 15 กลุ่ม หมู่บ้านมีลักษณะเด่น คือ ถ้าขึ้นบ้านหลังหนึ่งก็สามารถเดินต่อทะเลถึงกันได้ ทั้งกลุ่มบ้านเป็นตัวเชื่อมระหว่างกัน ปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่หลังคาเรือนที่ยังคงเชื่อมต่อกันได้ จากอดีตที่มีถึง 15 กลุ่ม กลุ่มละ 5 หลังคาเรือนบ้าง 10

หลังคาเรือนบ้าง และตั้งแต่ประมาณปีพุทธศักราช 2505 เป็นต้นมา ลักษณะบ้านเรือนจะเป็นหมู่บ้านขยายไปเสียส่วนใหญ่

ในอดีตชาวบ้านบางแม่หม้ายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา โดยใช้วัว ควาย เป็นหลักการทำนา สมัยก่อนจะใช้แรงงานคน มีการลงแขกไถนาเกี่ยวข้าว นวดข้าว อาชีพรองของชาวบ้านบางแม่หม้าย คือ การค้าขาย เมื่อเสร็จสิ้นการทำนาชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำการค้าขายเกือบทุกครัวเรือน เช่น ค้าขายเข้าเปลือก ถ่าน ฝืน มูลสัตว์ ไม้ลำ กระจู๋ เรียกได้ว่า อาชีพค้าขายเป็นอาชีพสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ

นอกจากนี้บ้านบางแม่หม้ายยังมีอยู่ต่อเรือถึง 3 แห่ง มีโรงสี โรงเรีอย ท่าขนส่งไม้ซุง มีร้านทองถึง 4 ร้าน มีร้านตัดเย็บเสื้อผ้าหลายร้าน มีร้านตีเหล็กเคียว มีโรงฆ่าสัตว์ หมู วัว ควาย มีร้านหมอลึง 3 ร้าน ร้านกาแฟ ร้านกวยเตี๋ย ร้านถ่ายรูป มีตลาดนัดของชาวบ้านที่ยิ่งใหญ่สืบเนื่องมายาวนาน มีเวทีลิเกและการแสดง มีบอลก๊อ มีโรงยาฝิ่น ทั้งหลายเหล่านี้ที่กล่าวมาทำให้เห็นว่า ในอดีตหมู่บ้านแห่งนี้มีความเจริญมาอย่างต่อเนื่อง มีท่าเรือที่มีคนมาสัญจรและเป็นต้นทางของเรือขนส่งของบริษัทสุพรรณขนส่งและมีการสร้างตลาดก่อนตลาดริมน้ำด้วยกันในเขตอำเภอบางปลาม้า และสองพี่น้อง ทั้งหมดทั้งปวงนี้เป็นประวัติคร่าว ๆ ของบ้านบางแม่หม้าย (เสมียน หงส์โต. 2561)

ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งอยู่บริเวณคลองบางแม่หม้ายซึ่งเป็นคลองธรรมชาติตัดเชื่อมกับแม่น้ำสุพรรณบุรี (แม่น้ำท่าจีน) โดยบริเวณดังกล่าวในอดีตจะเป็นทางผ่านของเรือที่สัญจรระหว่างเมืองสุพรรณบุรีกับกรุงศรีอยุธยาหรือนครปฐมและกรุงเทพมหานคร ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีจนถึงในสมัยต้นกรุงศรีรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี บริเวณดังกล่าวจึงเป็นเหมือนท่าแวะพัก ซื่อขาย และขนถ่ายสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวเปลือกซึ่งมีการปลูกในบริเวณพื้นที่เป็นจำนวนมากตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน (ปรีดา หุตะจุฑะ. 2546)

รูปที่ 3.1 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย
(ที่มา : ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 รูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

เนื่องจากชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายเป็นชุมชนที่อยู่ริมน้ำลำคลองมาเป็นระยะเวลาช้านาน และปัจจุบันภายในชุมชนได้มีการตัดถนนผ่านชุมชน ทำให้รูปแบบหลักการวางอาคารบ้านเรือนมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ

การวางอาคารหันหน้าให้คลอง เป็นเอกลักษณ์ที่มีอยู่เดิมของชุมชนริมน้ำ ด้านหน้าหันสู่คลองเพื่อใช้ประโยชน์จากน้ำในชีวิตประจำวัน ด้านหลังจะเป็นอาคารที่ปลูกสร้างขยายเพิ่มขึ้นหรือแปลงนา

การวางอาคารหันหน้าเข้าหาถนน เป็นลักษณะอาคารที่เกิดขึ้นในสมัยที่มีการพัฒนาระบบคมนาคมทางถนน ซึ่งอยู่ห่างจากลำคลองเข้าไปยังพื้นที่ด้านหลังมากขึ้น

ตารางที่ 3.1 แสดงการจำแนกอาคารบ้านเรือนตามรูปแบบสถาปัตยกรรม

รูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ
เรือนไทยเดิม	131	22.32
เรือนไทยประยุกต์	31	5.28
เรือนแถวไม้	88	14.99
เรือนพื้นบ้าน	237	40.37
เรือนร่วมสมัย	49	8.35
อาคารบริการ	28	4.77
อาคารศาสนสถาน	23	3.92
รวม	587	100.00

ที่มา : ปรีดา หุตะจูธา. 2546

จากตารางที่ 3.1 การจำแนกรูปแบบทางสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือน ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายที่มีมากที่สุด คือ เรือนพื้นบ้านทั่วไป ร้อยละ 40.37 เนื่องจากเป็นเรือนที่มีรูปแบบที่ปลูกสร้างง่าย และราคาไม่แพงจนเกินไป รองลงมา คือ เรือนไทยเดิม ร้อยละ 22.32 ที่มีอายุเก่าแก่และสวยงาม ลำดับถัดมา คือ เรือนแถวไม้ ร้อยละ 14.99 ที่มีอยู่บริเวณตลาดบางแม่หม้าย ซึ่งแต่เดิมนั้นมีเรือนแถวไม้ยาวต่อเนื่อง 2 ฝั่ง ฝั่งละ 11 ห้อง และเมื่อมีการจับจองเรือนแถวค้าขายจนเต็ม ในปี พ.ศ. 2504 จึงเริ่มมีการก่อสร้างเรือนแถวในชุดที่ 3 โดยเรือนแถวในชุดดังกล่าวจะมีความแตกต่างจากเรือนแถวในชุดแรก โดยจะเป็นเรือนที่เรียงแถวกันเพียง 2-3 ห้องติดกันในแต่ละหลัง

เนื่องจากเป็นลักษณะการสร้างแบบคนละเจ้าของกัน แต่รูปแบบยังคงมีลักษณะเป็นเรือนแถวไม้เพื่อการค้าเช่นเดิม ในส่วนของอาคารสมัยใหม่มีสัดส่วนที่น้อยมาก และมีจำนวนใกล้เคียงกับเรือนไทยประยุกต์ซึ่งเป็นเรือนร่วมสมัยที่สร้างขึ้นในลักษณะเรือนไทย โดยรายละเอียดของรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ดังนี้

ในวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะบ้านเรือนตามรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สำรวจพบจากโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายมี 3 รูปแบบ ดังนี้

3.1.2.1 เรือนไทยเดิม เป็นแบบเรือนไทยภาคกลาง ซึ่งเป็นเรือนไม้จริงที่ทั้งสร้างบนฝั่ง และสร้างคลุมลงไปใต้น้ำ มีลักษณะเป็นเรือนพักอาศัยของชาวบ้านที่ในอดีตค่อนข้างมีฐานะ เป็นเจ้าของนาหรือให้เช่านา พบเป็นจำนวนมากบริเวณริมคลองบางแม่หม้าย ซึ่งเป็นรูปแบบของอาคารในพื้นที่ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด โดยทั่วไปจะเป็นการเปลี่ยนยกใต้ถุนเหนือน้ำท่วม หลังคาทรงจั่วสูง ชายคายื่นยาว และมีขนาดใหญ่อเชื่อมต่อกับตัวเรือน แต่ในปัจจุบันส่วนใหญ่ได้มีการต่อเติมหลังคาในส่วนของชาวบ้านเพื่อเพิ่มประโยชน์ใช้สอยของเรือนตามขนาดครอบครัวที่ใหญ่ขึ้น ลักษณะการวางอาคารจะหันด้านสกัดออกสู่ลำคลองหรือปลูกเรือนขวางตะวัน เรือนริมแม่น้ำส่วนใหญ่หันระเบียงออกสู่แม่น้ำ ระเบียงเรือนถือเป็นส่วนหน้าเรือน ดังนั้นเรือนพื้นบ้านภาคกลางที่อยู่ริมน้ำจะพบว่าจั่วของเรือนจะหันไปทางขนานกับน้ำ ซึ่งต่างกับเรือนพื้นบ้านที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาจะหันจั่วมายังด้านแม่น้ำ มีรูปแบบสถาปัตยกรรม ดังนี้

หลังคา จะเป็นหลังคาทรงจั่วสูง มีลักษณะโค้งแอ่นเล็กน้อยตามรูปแบบของเรือนไทยดั้งเดิม มีการเน้นลวดลายที่หน้าจั่วแบบลูกพักคล้ายฝาปะกน มีกันสาดยื่นโดยรอบ สำหรับชาวเรือนเดิมจะมีลักษณะเปิดโล่ง แต่ในปัจจุบันมีการต่อเติมหลังคาเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย

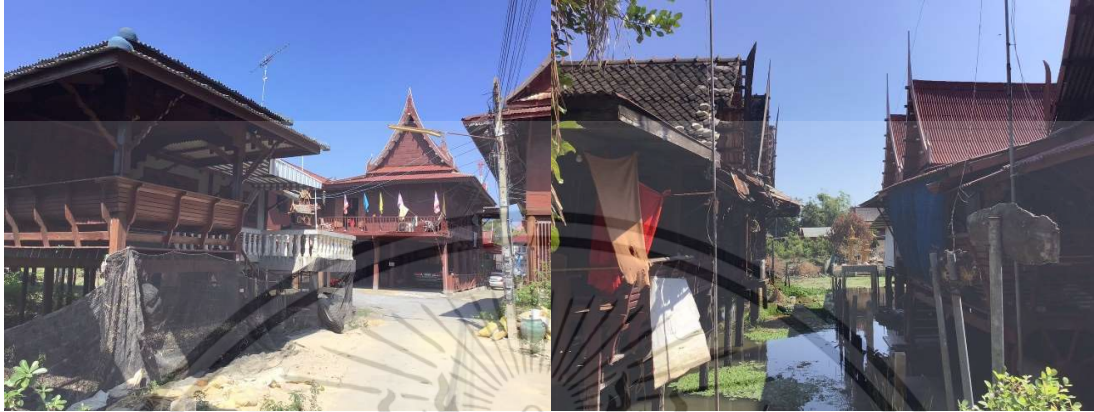
ประตู หน้าต่าง และช่องลม ประตูบานเปิดคู่ไม้บางหลังที่มีฐานะดีจะมีลวดลายสวยงามและใช้สลักเป็นกรประตู ส่วนหน้าต่างเป็นลูกพักบานเปิดออกตามแบบเรือนไทย มีช่องลมระบายอากาศใต้หลังคาเป็นลวดลายประดับ

ฝาเรือน จะเป็นฝาปะกน ผนังจะมีการเอียงสอบเข้าตามแบบเรือนไทยดั้งเดิม บางหลังที่มีการซ่อมแซมปรับปรุงเรือนจะนิยมใช้ไม้ฝากระดานตีซ้อนเกล็ดแทนไม้ฝาปะกนที่หาได้ยาก มีราคาแพงและหาช่างที่มีความรู้ในการก่อสร้างยาก

พื้น พื้นตัวเรือนเป็นพื้นไม้ เป็นพื้นไม้แผ่นกระดานปูบนรอต ในรูปแบบเรือนไทยดั้งเดิมจะไม่ใช้ตง แต่ภายหลังมีการซ่อมแซมตัวเรือน เนื่องจากพื้นที่วางบนรอตไม่แข็งแรง และมีการตกห้องข้าง จึงเริ่มมีการใช้ตงมารองรับน้ำหนักของพื้นในเรือนในบางหลัง

ชาน มีลักษณะโครงสร้างเหมือนกับพื้นเรือนแต่จะมีการลดระดับลงมาต่ำกว่าพื้นเรือน โดยชานบ้านถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของเรือนไทยดั้งเดิม เพราะกิจกรรมต่าง ๆ มักจะนิยมใช้

บริเวณชานเรือนในการประกอบกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อน ตากผ้าซักผ้า ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เกิดน้ำท่วมชานเรือนจะเปรียบเสมือนบริเวณเรือน (รูปที่ 3.2)

รูปที่ 3.2 เรือนไทยเดิม
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เรือนพื้นบ้าน รูปแบบอาคารมีหลายรูปแบบ สร้างขึ้นเพื่อความสะดวกในการอยู่อาศัย จะเป็นเรือนพักอาศัยยุคหลังจากรูปแบบเรือนไทยดั้งเดิม โดยทั่วไปมีผังพื้นที่เรียบง่าย อาจมีชั้นเดียวหรือ 2 ชั้น หลายหลังมีลักษณะเป็นเรือนครึ่งตึกครึ่งไม้ที่ส่วนชั้นล่างของเรือนจะมีการใช้โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยส่วนใหญ่เรือนที่มีลักษณะครึ่งตึกครึ่งไม้จะพัฒนามาจากเรือนไทยเดิมซึ่งมีใต้ถุนสูงแล้วจึงทำการต่อเติมส่วนของใต้ถุนเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งจะเป็นเรือนที่ไม่ได้อยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง

หลังคา จะเป็นลักษณะทรงจั่วหรือเพิงหมาแหงน มุงด้วยสังกะสีหรือกระเบื้องลอน
พื้น เป็นไม้กระดานวางบนตง

ฝาเรือน ไม้กระดานตีซ้อนเกร็ด ฝาสังกะสี หรือฝาคอนกรีตฉาบปูน

หน้าต่าง จะเป็นหน้าต่างแบบบานกระทุ้งไม้หรือสังกะสี (รูปที่ 3.3)

รูปที่ 3.3 เรือนพื้นบ้าน

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เรือนไทยประยุกต์ ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายเป็นชุมชนที่มีบ้านเรือนที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทเรือนไทยดั้งเดิมอยู่ภายในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และเป็นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่อยู่ชุมชนแห่งนี้มาเป็นเวลานาน ในปัจจุบันชาวบ้านในรุ่นหลังที่มีฐานะดี และแยกครอบครัวออกจากเรือนเดิมของตน อาคารบ้านเรือนที่เกิดขึ้นมาใหม่จึงได้รับค่านิยมในการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนในรูปแบบเรือนไทยเพื่อให้ความกลมกลืนกับพื้นที่ และเป็นรูปแบบที่คุ้นเคยตั้งแต่อดีต โดยใช้รูปแบบรวม ๆ ที่เป็นเรือนไทย แต่ได้มีการเปลี่ยนวัสดุและรูปแบบบางอย่างเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและความคงทน

รูปแบบอาคารในลักษณะเรือนไทยประยุกต์ ในเรือนแต่ละหลังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้อย่างชัดเจน คือ ชั้นบนและชั้นล่าง

ชั้นบน ยังคงลักษณะและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบเรือนไทยไว้เป็นอย่างดี ไม้ว่าจะเป็นหลังคาทรงจั่วสูงมีลักษณะโค้งอ่อนเล็กน้อยตามรูปแบบของเรือนไทยดั้งเดิม มีการเน้นลวดลายที่หน้าจั่วเป็นลูกฟักคล้ายฝาปะกน มีกั้นสาดยื่นโดยรอบ ประตู หน้าต่าง และช่องลม ประตูบานเปิดคู่ไม้บางหลังที่มีฐานะดีจะมีลวดลายสวยงาม และใช้สลักเป็นกรประตู ส่วนหน้าต่างเป็นลูกฟักบานเปิดออกตามแบบเรือนไทย มีช่องลมระบายอากาศใต้หลังคาเป็นลวดลายประดับ ฝาบ้านจะเป็นฝาปะกน ผนังจะมีการเอียงสอบเข้าตามแบบเรือนไทยดั้งเดิม

ชั้นล่าง จะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงและรูปแบบเป็นแบบร่วมสมัยมากขึ้น เนื่องจากเรือนประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึง จึงกั้นผนังชั้นล่างเป็นพื้นที่ใช้สอยบางส่วน โดยใช้โครงสร้างหลัก ๆ เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ในส่วนของเรือนที่ไม่ได้มีการกั้นห้องจะมีใต้ถุนโล่งคล้ายกับเรือนไทยดั้งเดิม แต่โครงสร้างของเสาจะเป็นเสาคอนกรีตเสริมเหล็กกลมที่ใส่แทนเสาไม้ตาม

แบบดั้งเดิมและมักจะมีการปูพื้นชั้นล่าง เช่น คอนกรีตหรือกระเบื้อง เพื่อประโยชน์ใช้สอยในการทำกิจกรรมต่าง ๆ บริเวณใต้ถุนเรือน

อาคารประเภทเรือนไทยประยุกต์จึงเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ทำให้เห็นถึงค่านิยมที่คนรุ่นหลังยังคงรำลึกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมที่มีให้พบเห็นในชุมชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานได้เป็นอย่างดี (รูปที่ 3.4) (ปรีดา หุตะจุกา. 2546)

รูปที่ 3.4 เรือนไทยประยุกต์
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ค้นหาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และสำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของผู้ใช้พื้นที่ โดยใช้วิธีการสำรวจ การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เป็นหลักในการเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และทำการสรุปผล

ในบทนี้เป็นระเบียบวิธีวิจัย โดยจะกล่าวถึง ดังนี้

- 4.1 วิธีการวิจัย
- 4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 4.5 ปัจจัยที่ทำการศึกษาและวิธีเก็บข้อมูล
- 4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีการรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ดังนี้

4.1.1 การรวบรวมแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ มีดังนี้

- 1) การสำรวจพื้นที่วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายและถ่ายภาพ
- 2) การสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

4.1.2 การรวบรวมแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยศึกษาจากหนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย วิธีวิจัย และเครื่องมือการวิจัย

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากเว็บไซต์ 2. สืบค้นและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นที่บ้านบางแม่หม้าย 3. สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นที่บ้านบางแม่หม้าย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ และอุปกรณ์	วิธีการวิเคราะห์
1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากเว็บไซต์	เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง บ้านบางแม่หม้าย, พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางแม่หม้ายตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	เอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์	วิเคราะห์เนื้อหา
2. สืบค้นและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นที่บ้านบางแม่หม้าย	ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย และโฮมสเตย์พื้นที่บ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง	แบบสำรวจ (ภาคผนวก ก) กล้องถ่ายภาพ	วิเคราะห์เนื้อหา

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

เก็บรวบรวมข้อมูล	เอกสารที่ศึกษา กรณีศึกษา และผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ และอุปกรณ์	วิธีการวิเคราะห์
3. สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์โฮมสเตย์ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม ทั้งภายนอกและภายใน โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย	เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง และนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์	แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ข)	วิเคราะห์เปรียบเทียบ

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

4.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากเว็บไซต์

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากเอกสารเรื่อง บ้านพื้นถิ่นบางแม่หม้าย โดยพิจารณาจากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และรูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นของบ้านบางแม่หม้าย ได้แก่ บ้านบางแม่หม้าย จากเว็บไซต์ <https://suphanburi.cdd.go.th/services/>, และวิทยานิพนธ์เรื่อง พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (ปรีดา หุตะจุกทะ. 2546) และบทความเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางแม่หม้ายตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี (ธง คำเกิด และวีชรพันธ์ แสนสิทธิ์. 2562)

4.2.2 สสำรวจและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

ผู้วิจัยสำรวจและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย โดยใช้แบบสำรวจ (ภาคผนวก ก) เรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยสำรวจโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายจำนวน 6 หลัง ดังนี้

ตารางที่ 4.2 โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	ชื่อโฮมสเตย์	ที่อยู่
1	เรือนไทยทองดี	52 ม.2 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
2	เรือนไทยนพวรรณ	42 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
3	เรือนไทยทองหล่อ	55 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
4	เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์	52/4 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
5	เรือนไทยยุพเยาว์	30 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
6	เรือนนางอ่วม	148 ม.2 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี

(ที่มา : ประธานโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี. 2564)

1. เรือนไทยทองดี

รูปที่ 4.1 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ
โฮมสเตย์เรือนไทยทองดี
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

2. เรือนไทยนพวรรณ

รูปที่ 4.2 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ
โฮมสเตย์เรือนไทยนพวรรณ
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

3. เรือนไทยทองหล่อ

รูปที่ 4.3 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ
โฮมสเตย์เรือนไทยทองหล่อ
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์

รูปที่ 4.4 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ
โฮมสเตย์เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5. เรือนไทยยุพเยาว์

รูปที่ 4.5 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ
โฮมสเตย์เรือนไทยยุพเยาว์
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. เรือนนางอ่วม

รูปที่ 4.6 ภาพจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของ
โฮมสเตย์เรือนนางอ่วม
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

4.2.3 สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ข) ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย โดยสัมภาษณ์เรื่องข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับการพักผ่อน ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรมและการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่น

4.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

4.3.1 ประชากร

ผู้วิจัยทำการศึกษากลุ่มประชากรในการเก็บข้อมูล 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มประชากรเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) กลุ่มเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างเจาะจงจากเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 6 คน เพื่อเก็บข้อมูลอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	เจ้าของ	ชื่อโฮมสเตย์	ที่อยู่
1	นางระเบียบ เรือนทองดี	เรือนไทยทองดี	52 ม.2 ต.บางใหญ่
2	นางนพวรรณ ศรีอำดี	เรือนไทยนพวรรณ	42 ม.4 ต.บางใหญ่
3	นางทองหล่อ วงศ์ขวัญเมือง	เรือนไทยทองหล่อ	55 ม.4 ต.บางใหญ่
4	พ.ท.ชัยยุทธ์ รักพันธ์	เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์	52/4 ม.4 ต.บางใหญ่
5	นายยุพเยาว์ พวงเพชร	เรือนไทยยุพเยาว์	30 ม.4 ต.บางใหญ่
6	นางศรีประภัสสร ศรีอำดี	บ้านศรีประภัสสร	72 ม.3 ต.บางใหญ่
7	นางสละ ลิขิตวัฒน์ชัย	บ้านสละ	11 ม.4 ต.บางใหญ่

(ที่มา : ประธานโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี. 2564)

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

4.4.1 ภาพถ่ายลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

4.4.2 แบบสำรวจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

มีจำนวน 5 หน้า โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อเจ้าของโฮมสเตย์ สถานะความเป็นเจ้าของ และอายุของบ้าน

ส่วนที่ 2 ลักษณะสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ลักษณะที่ตั้ง/การวางแนวอาคาร และสภาพแวดล้อมโดยรอบ

ส่วนที่ 3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย วัสดุที่อยู่อาศัย รูปแบบที่อยู่อาศัย รูปแบบการจัดขอบเขตพื้นที่อยู่อาศัยและโฮมสเตย์ (Zoning) รูปแบบและวัสดุโครงสร้างอาคาร ประกอบด้วย เสา พื้น ผนัง เพดาน หลังคา ชาน ประตู หน้าต่าง ช่องลม บันได และราวกันตก

ส่วนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรม จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย จำนวนห้องพัก จำนวนห้องน้ำ พื้นที่ห้องพักนักท่องเที่ยว การต่อเติมพื้นที่ใช้งานสำหรับโฮมสเตย์ รูปแบบและวัสดุเครื่องเรือนตามกิจกรรม ประกอบด้วย การรับประทานอาหาร การทำอาหาร การใช้ห้องน้ำ การพักผ่อน/สันทนาการ การนอน และส่วนสเก็ทซ์แปลน (ชั้นล่าง) และแปลน (ชั้นบน)

4.4.3 แบบสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบางแม่หม้าย เรื่อง อัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

มีจำนวน 14 หน้า โดยแบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ เพศ อายุ สถานะความเป็นเจ้าของ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อเจ้าของโฮมสเตย์ และอายุของบ้าน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพักแรม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย กลุ่มวัยนักท่องเที่ยวที่มาพัก เหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาพัก จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักต่อครั้ง จำนวนคืน ช่วงเวลาที่มาพัก

ส่วนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 1 ข้อ ประกอบด้วย รูปแบบการจัดขอบเขตพื้นที่อยู่อาศัยและโฮมสเตย์ (Zoning)

ส่วนที่ 5 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย จำนวนห้องพัก จำนวนห้องน้ำ พื้นที่ห้องพักนักท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้งานได้ การต่อเติมพื้นที่ใช้งาน และความต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวัสดุขององค์ประกอบภายในเรือน

ส่วนที่ 6 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรมและการรับรู้อัตลักษณ์ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ลักษณะการรับประทานอาหาร ลักษณะการรับประทานอาหารแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ ลักษณะการทำอาหาร ลักษณะการทำอาหารแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ ลักษณะการใช้ห้องน้ำ ลักษณะการใช้ห้องน้ำแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ ลักษณะการพักผ่อน/สันทนาการ ลักษณะการพักผ่อน/สันทนาการแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ ลักษณะการนอน และลักษณะการนอนแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์

ส่วนที่ 7 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วย รูปแบบเรือน หลังคาจั่ว ลวดลายหน้าจั่ว ใต้ถุน คันทวย เเชิงชาย รูปแบบผนัง รูปแบบประตูเข้าเรือน รูปแบบหน้าต่าง ลวดลายฉลุช่องลม ระเบียง ราวกันตก รูปแบบที่รับประทานอาหาร รูปแบบที่ทำอาหาร รูปแบบห้องอาบน้ำ รูปแบบห้องส้วม รูปแบบที่พักผ่อน/สันทนาการ รูปแบบที่นอน รูปแบบโคมไฟ ฝ้าม่าน ของตกแต่ง และสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย

4.5 ปัจจัยที่ทำการศึกษาและวิธีเก็บข้อมูล

การวิจัย เรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี มีปัจจัยและประเด็นในการวิจัยที่ทำการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่ทำการศึกษา และวิธีเก็บข้อมูล

ปัจจัยและประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	วิธีเก็บข้อมูล	
				แบบสำรวจ	แบบสัมภาษณ์
ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น	ชื่อบ้าน	ชื่อ	Nominal	✓	✓
	ที่ตั้ง	เลขที่ หมู่ที่	Nominal	✓	✓
	ทิศ	เหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันตก	Nominal	✓	✓
	ชื่อเจ้าของโฮมสเตย์	ชื่อ-นามสกุล	Nominal	✓	✓
	อายุของบ้าน	ปี	Ratio	✓	✓
ข้อมูลทั่วไป	ชื่อ	ชื่อ	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	วิธีเก็บข้อมูล	
				แบบสำรวจ	แบบสัมภาษณ์
ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)	เพศ	ชาย หญิง	Nominal		✓
	อายุ	ปี	Ratio		✓
	อาชีพ	รับราชการ ลูกจ้าง ธุรกิจส่วนตัว พ่อบ้าน/แม่บ้าน เกษตรกร นักเรียน/นักศึกษา	Nominal		✓
	สถานะความเป็น เจ้าของ	เจ้าของเรือน ทายาท ผู้ดูแล	Ratio	✓	✓
ข้อมูลเกี่ยวกับ การพักผ่อน	กลุ่ม นักท่องเที่ยว	กลุ่มเพื่อน กลุ่มครอบครัว กลุ่มหน่วยงาน	Nominal		✓
	เหตุผลที่มาพัก	เรียนรู้วิถีชีวิต เปลี่ยนบรรยากาศ ทำงาน	Nominal		✓
	จำนวนนักท่องเที่ยว /ครั้ง	จำนวนคน	Ratio		✓
	จำนวนคืน	จำนวนคืน	Ratio		✓
	ช่วงเวลาที่มาพัก	วันหยุด สุดสัปดาห์ วันหยุดเทศกาล ต่าง ๆ	Nominal		✓
	ลักษณะ สภาพแวดล้อม ของโฮมสเตย์พื้น ถิ่น	ลักษณะที่ตั้ง/การ วางแนวอาคาร	หันหน้าหาแม่น้ำ/คลอง หันหน้าหาถนน	Nominal	✓
สภาพแวดล้อม โดยรอบ		แม่น้ำ/คลอง ทุ่งนา สวน ถนน	Nominal	✓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย		
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์	
ลักษณะทาง สถาปัตยกรรม ของโฮมสเตย์พื้นที่ ถิ่น	วัสดุที่อยู่อาศัย	ไม้ ไม้ + คอนกรีต	Nominal	✓		
	รูปแบบที่อยู่อาศัย	เรือนไทยเดิม เรือนพื้นบ้าน เรือนไทยประยุกต์	Nominal	✓		
	รูปแบบและวัสดุโครงสร้างอาคาร					
	เสา	รูปแบบและวัสดุ	Interval	✓		
	พื้น		Interval	✓		
	ผนัง		Interval	✓		
	เพดาน		Interval	✓		
	หลังคา		Interval	✓		
	ชาน		Interval	✓		
	ประตู		Interval	✓		
	หน้าต่าง		Interval	✓		
	ช่องลม		Interval	✓		
	บันได		Interval	✓		
	ราวกันตก		Interval	✓		
ลักษณะทาง สถาปัตยกรรม	จำนวนห้องพัก		จำนวนห้อง	Ratio	✓	✓
ภายในโฮมสเตย์ พื้นที่ถิ่นและตาม กิจกรรมและการ รับรู้อัตลักษณ์	จำนวนห้องน้ำ		จำนวนห้อง	Ratio	✓	✓
	พื้นที่ห้องพัก นักท่องเที่ยว		โถง ห้องว่างบนเรือน ห้องต่อเติม	Nominal	✓	✓
	การต่อเติมพื้นที่	ต่อเติม ไม่ต่อเติม	Nominal	✓	✓	
	รูปแบบและวัสดุเครื่องเรือนตามกิจกรรม					
	การรับประทานอาหาร	ปูเสื่อ นั่งพื้น นั่งเก้าอี้	Nominal	✓	✓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
ลักษณะทาง สถาปัตยกรรม ภายในโฮมสเตย์ พื้นถิ่นและตาม กิจกรรมและการ รับรู้อัตลักษณ์ (ต่อ)	การทำอาหาร	เฉพาะเจ้าของเรือน ทำอาหารร่วมกัน นักท่องเที่ยวทำอาหารด้วย ตนเอง	Nominal	✓	✓
	การใช้ห้องน้ำ	ร่วมกับเจ้าของเรือน แยกกับเจ้าของเรือน	Nominal	✓	✓
	การพักผ่อน/สันทนาการ	ใต้ถุนเรือน โถงบนเรือน	Nominal	✓	✓
	การนอน	ปูเสื่อ กางมุ้ง เตียง	Nominal	✓	✓
	ความต้องการ ปรับเปลี่ยน องค์ประกอบภายใน เรือน	รูปแบบและวัสดุเครื่องเรือน	Nominal		✓
การรับรู้อัต ลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พื้นถิ่น	รูปแบบเรือน	เรือนเดี่ยว เรือนแฝด เรือนหมู่	Nominal		✓
	หลังคาจั่ว	หลังคาจั่วทรงสูง แบบ เดี่ยวหลังคาจั่วทรงสูง แบบแฝดหลังคาจั่วทรงสูง ผสมแบบเดี่ยวและแฝด หลังคาจั่วทรงเตี้ย	Nominal		✓
	ลวดลายหน้าจั่ว	จั่วลูกฟัก จั่วใบปรีอ จั่วใบปรีอลูกฟัก จั่วพระอาทิตย์ลูกฟัก	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
การรับรู้อัต ลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พินถิ่น (ต่อ)	ใต้ถุน	ใต้ถุนสูง เสาไม้ ใช้จ้อดรถและพักผ่อน ใต้ถุนสูง เสาไม้ ปูพื้น กระเบื้อง ใช้พักผ่อน ใต้ถุนสูง เสาปูน ใช้จ้อดรถและพักผ่อน ใต้ถุนเตี้ย เสาไม้ ไม่มีพื้นที่ใช้สอยใต้ถุนเตี้ย เสาปูน ไม่มีพื้นที่ใช้สอยใต้ถุนเตี้ย ก่อปูนปิดรอบ มีช่องลมระบายอากาศ	Nominal		✓
	เสาเรือน	เสากลมไม้จริง เสากลมปูน เสาเหลี่ยมปูน	Nominal		✓
	คันทวย	คันทวยไม้เหลี่ยมตรง คันทวยไม้เหลี่ยมโค้ง เล็กน้อย คันทวยไม้แบบไทย คันทวยไม้แกะสลัก	Nominal		✓
	เชิงชาย	ไม้ฉลุลายดาว ไม้ฉลุลายบัวทอง ไม้ฉลุลาย ไม้ฉลุลายพิกุล ไม้ฉลุลายการบิน ไม้ฉลุลายการบินเฉียง	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
การรับรู้อัต ลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พินถิ่น (ต่อ)	รูปแบบผนัง	ฝาปะกน ฝาปะกนลูกฟัก ฝาสายบัว ฝากระดานเรียบแนวตั้ง ฝากระดานเรียบ แนวนอน ฝาสำหรับหวด ฝาไม้ผสมปูน	Nominal		✓
	รูปแบบประตู	ประตู บานเปิดคู่ แบบไทยเดิมประตู บานเปิดคู่ แบบไทย ประตูบานเปิดคู่ แบบร่วมสมัย	Nominal		✓
	รูปแบบประตู (ต่อ)	ประตู บานเปิดเดี่ยว แบบร่วมสมัย 1, 2, 3, 4, 5	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
การรับรู้ ลักษณะทาง สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พินถิ่น (ต่อ)	รูปแบบหน้าต่าง	หน้าต่างบานเปิดคู่ แบบไทยเดิม หน้าต่างบานเปิดคู่ มีระแนงแบบไทยเดิม หน้าต่างบานเปิดคู่ มีหย่องฉลุแบบไทยเดิม หน้าต่างบานเปิดคู่ มีหย่องฉลุมีระแนง แบบไทยเดิม หน้าต่างบานเปิดคู่ มีหย่องฉลุมีลูกกรง แบบไทยเดิม หน้าต่าง แบบไทย 1, 2, 3, 4, 5	Nominal		✓
	ลวดลายฉลุช่องลม	ไม้ฉลุสายเครือ ไม้ฉลุสายเถาวัลย์ ไม้ฉลุสายไทย 1 ไม้ฉลุสายไทย 2	Nominal		✓
	ระเบียง	ระเบียงม้านั่ง 3 ด้าน สี่เหลี่ยมจัตุรัส ระเบียงม้านั่ง 3 ด้าน สี่เหลี่ยมผืนผ้า ระเบียงม้านั่ง 2 ด้าน ระเบียงม้านั่งด้านเดียว ระเบียงโล่ง ระเบียงวางเฟอร์นิเจอร์	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
การรับรู้อัต ลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พินถิ่น (ต่อ)	ราวกันตก	ไม้กึ่งทรงแจกันเดี่ยว ไม้กึ่งทรงแจกันคู่ ไม้กึ่งทรงแจกันคู่ และไม้ฉลุลายเครือ เหล็กตัด	Nominal		✓
	รูปแบบที่ รับประทานอาหาร	ชุดโต๊ะและเก้าอี้ไม้สัก ชุดโต๊ะและเก้าอี้ท่อนไม้ ชุดโต๊ะและเก้าอี้ไม้ยาว แคร่ไม้ไฟ	Nominal		✓
	รูปแบบที่ทำอาหาร	ส่วนครัว ชั้นล่าง ริมตัว เรือน ห้องครัว ชั้นล่าง วัสดุ ปูน ห้องครัว บนเรือน วัสดุ ไม้ ส่วนครัว บนเรือน มีตู้เสื้อผ้ากันเป็นผนัง เชื่อมไปห้องน้ำ ส่วนครัว บนเรือน เชื่อมกับส่วนซักล้างและ ห้องน้ำ ห้องครัว ชั้นล่าง วัสดุไม้และปูน	Nominal		✓
	รูปแบบห้องอาบน้ำ	ฝักบัวและถังปูน ฝักบัวและถัง ฝักบัว	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
การรับรู้อัต ลักษณ์ทาง	รูปแบบห้องส้วม	แบบนั่งราบ แบบนั่งยอง	Nominal		✓
สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พื้นถิ่น (ต่อ)	รูปแบบที่พักผ่อน/ สันทนาการ	ระเปียงม้านั่งชุดรับแขก ไม้สักโซฟาหวาย เก้าอี้อ่องเต้ไม้สัก เตี้ยไม้ โซฟารับแขกเปลญวน ชุดโต๊ะและเก้าอี้หินอ่อน	Nominal		✓
	รูปแบบที่นั่งนอน	เสื่อ+กางมุ้ง ที่นั่งนอนปูพื้นเตียง	Nominal		✓
	รูปแบบโคมไฟ	โคมไฟติดผนังแบบไทย โคมไฟติดผนังแบบยุโรป 1, 2 โคมไฟติดเพดาน โคมไฟพัดลมติดเพดาน ไฟติดผนังไม่มีโคม	Nominal		✓
	ผ้าม่าน	ม่านจีบ ม่านตาไก่ ม่านติดถาวร มู่ลี่	Nominal		✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยและ ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรปฏิบัติ	ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	เครื่องมือวิจัย	
				การสำรวจ	การสัมภาษณ์
การรับรู้อัต ลักษณ์ทาง สถาปัตยกรรมทั้ง ภายนอกและ ภายในของโฮมส เตย์พื้นที่ (ต่อ)	ของตกแต่ง	รูปพรรณบุรุษแขวนผนัง ปฏิทินแขวนผนัง ไม้กวาด 100 ปี แขวนผนัง นาฬิกาแขวนโบราณ พัดจักสาน ตุ้มไม้ติดกระจกแกะสลักลาย กระบุงแขวนเพดาน โถงมังกร ไท	Nominal		✓
สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย		พัดลมตั้งพื้น พัดลมไอน้ำ พัดลมเพดานแบบโคจร พัดลมเพดาน พัดลมโคมไฟเพดาน เครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น	Nominal		✓

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นที่บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

4.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วย 1) การวิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้จากการสำรวจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน 2) การวิเคราะห์เนื้อหาจากการ

สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์เกี่ยวกับอัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

1) การวิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้จากการสำรวจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน นำมาจัดกลุ่มข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรม และสรุปเป็นชุดข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์การรับรู้อัตลักษณ์สถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์

2) การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์เกี่ยวกับอัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน นำมาจัดกลุ่มข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พักแรม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรมและการรับรู้อัตลักษณ์ การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่น ความคิดเห็นด้านการให้คุณค่าหรือเหตุผลในการดูแลรักษา ปรับปรุงเรือน เรื่องราวความเป็นมาในอดีต รวมถึงความประทับใจของการให้บริการ และนำมาสรุปผลการวิจัยในบทถัดไป

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการรายงานผลที่ได้จากการศึกษาเอกสารชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ผลจากการสำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง ผลจากการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 คน โดยมีเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ประกอบด้วย 1. อັตลัษณ์ทงสถำปตยกรรทท้งภำยนอกแลภำยในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จ้งหวัดสุพรรณบุรี 2. การรับรู้อັตลัษณ์ทงสถำปตยกรรทท้งภำยนอกแลภำยในของเจ้ำของโฮมสเตย์ แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

5.1 อັตลัษณ์ทงสถำปตยกรรทท้งภำยนอกแลภำยในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จ้งหวัดสุพรรณบุรี

จากการสำรวจและวิเคราะห์อັตลัษณ์ทงสถำปตยกรรทท้งภำยนอกแลภำยในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จ้งหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 6 หลัง มีรายละเอียดต่อไปนี้

- 5.1.1 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย
- 5.1.2 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย
- 5.1.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย
- 5.1.4 สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

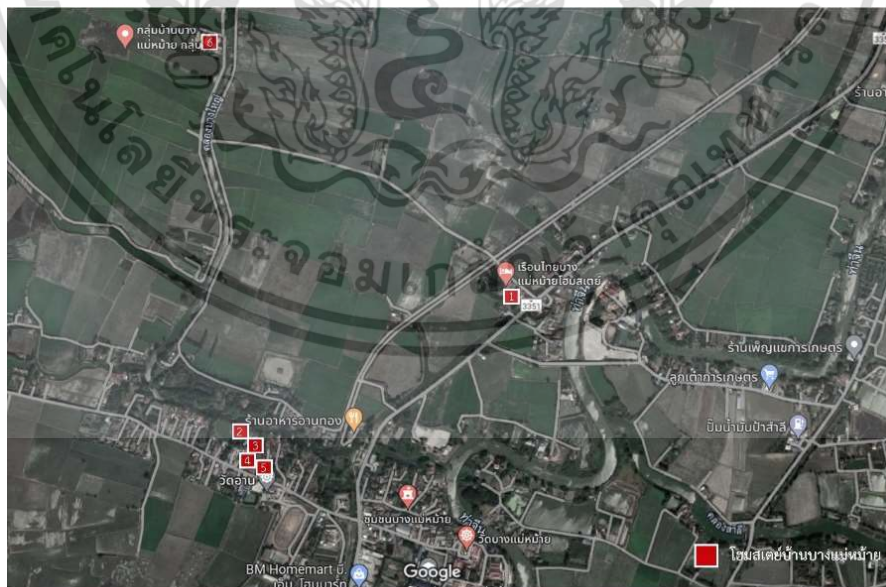
5.1.1 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย ตั้งอยู่ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จ้งหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ มีอายุกว่า 300 ปี มีความโดดเด่นทางประวัติศาสตร์ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ยังคงอนุรักษ์เรือนไทยเก่า และเป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวของจ้งหวัดสุพรรณบุรี ภายในชุมชนมีแม่น้ำท่าจีนและคลองหลายสายไหลเชื่อมโยงกัน เป็นชุมชนใหญ่และมีความเจริญรุ่งเรืองด้านวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ มีวัดที่อยู่คู่กับชุมชนมาตั้งแต่อดีต จำนวน 7 วัด ได้แก่ วัดอาน วัดสตู วัดสิงห์นอก วัดสิงห์ใน วัดโคกยายชี วัดโคกตาเถร และวัดโคกช้าง

ซึ่งเป็นวัดร้างที่ไม่มีพระจำพรรษาอยู่เหมือนกับวัดทั่วไป แต่ชาวบ้านยังคงแวะเวียนและคอยดูแลวัดเป็นอย่างดี ประกอบกับความเป็นมาของชื่อ “บางแม่หม้าย” นั้น มีที่มาที่คนภายนอกและภายในชุมชนเล่าต่อกันมาอยู่ 2 เรื่องราว เรื่องแรก คือ เรื่องราวสมัยสงครามสมัยอยุธยาเป็นเมืองขึ้นของพม่า บรรพบุรุษต่อสู้จากการล้อมทัพ หาเสบียง และเก็บส่วยจากพม่า จึงทำให้ผู้ชายล้มตายเป็นจำนวนมาก คนภายนอกหมู่บ้านจึงเรียกขานหมู่บ้านนี้ว่า “บางแม่หม้าย” เรื่องที่สอง คือ การแห่ขันหมากเพื่อไปแต่งงาน โดยเจ้าบ่าวที่เดินทางเรือเพื่อมาแต่งงานกับเจ้าสาว แต่เกิดอุบัติเหตุเรือล่มกลางแม่น้ำและเสียชีวิต ทำให้เจ้าสาวกลายเป็นม่ายขันหมาก จึงเกิดการเรียกขานว่า “บ้านบางแม่หม้าย” ซึ่งเรื่องราวความเป็นมาที่กล่าวมานี้เป็นที่ภาคภูมิใจของชาวบ้านในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายมาจนถึงปัจจุบัน

5.1.2 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

เนื่องจากชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายเป็นชุมชนเก่าแก่ ซึ่งในอดีตเป็นทางผ่านการค้าสัญจรทางเรือ มีท่าเรือ มีอยู่ต่อเรือถึง 3 แห่ง เป็นจุดแวะพักซื้อขายและขนถ่ายสินค้าทางการเกษตร เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและรองลงมาค้าขาย ปัจจุบันสภาพแวดล้อมโดยรอบมีการตัดถนนผ่านชุมชนมากขึ้น แต่ยังคงมีแม่น้ำลำคลอง รายล้อมด้วยทุ่งนาและต้นตาลที่ขึ้นเรียงกัน ซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวและถ่ายรูป รวมถึงมีวัดเก่าแก่ และตลาดวัฒนธรรมเก่าของชุมชน (รูปที่ 5.1)

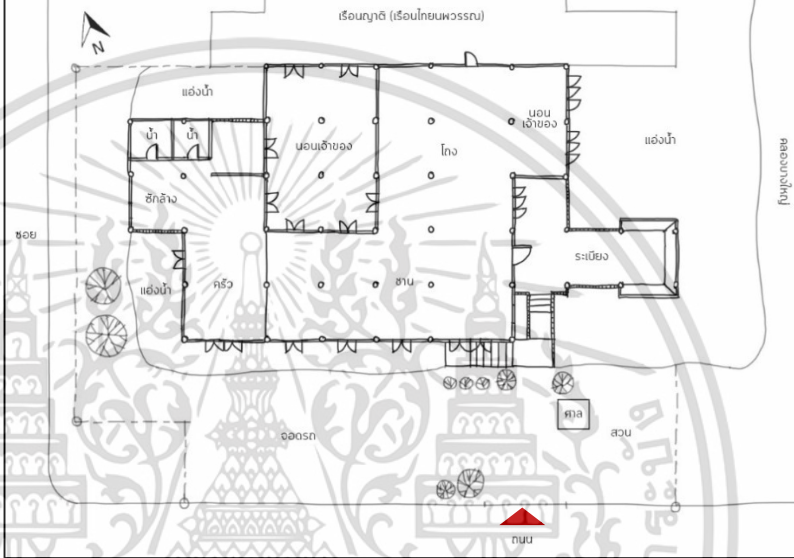
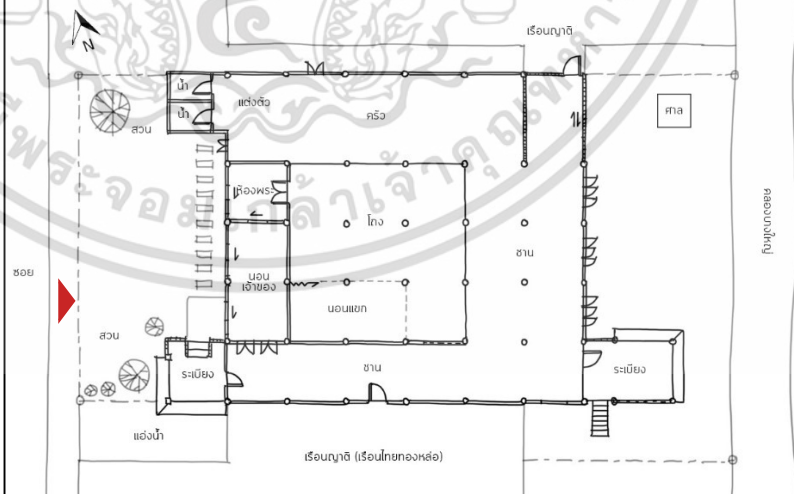
รูปที่ 5.1 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

(ที่มา : โฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี - Google Maps)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

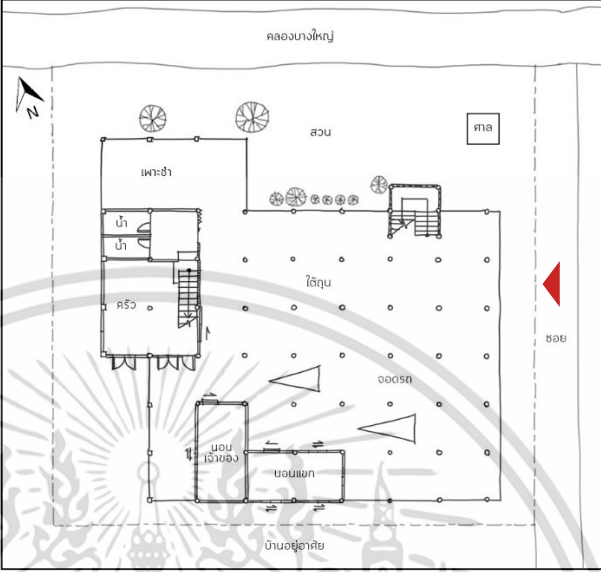
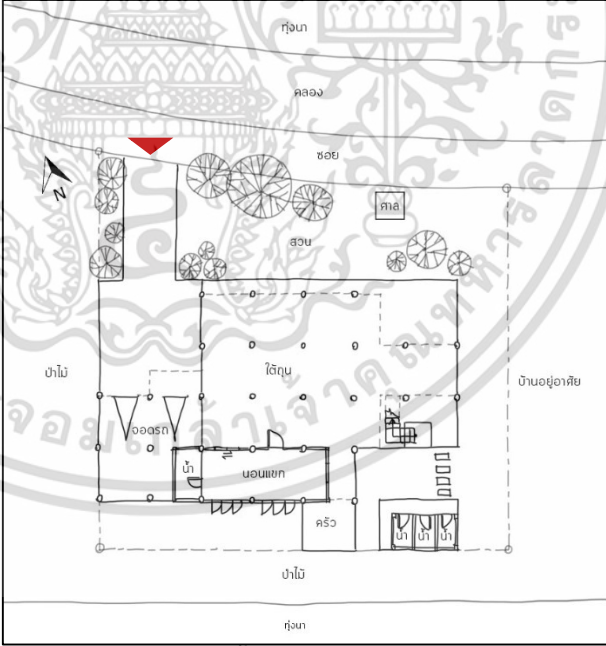
จากการสำรวจโสมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวนทั้งหมด 6 หลัง พบว่าสามารถแบ่งสภาพแวดล้อมโดยรอบของโสมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ลำคลอง ทุ่งนา และถนนชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบโสมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ผังโสมสเตย์
<p>1. ลำคลอง</p>	 <p>ผังพื้นเรือนไทยทองหล่อ</p> <p>สภาพแวดล้อมติดกับคลองบางใหญ่ เรือนญาติ ซอยและถนนชุมชน โดยด้านหน้าเรือนหันทางถนนชุมชน</p>
	 <p>ผังพื้นเรือนไทยนพวรรณ</p> <p>สภาพแวดล้อมติดกับคลองบางใหญ่ เรือนญาติ 2 ฟัง และซอย อดีตหน้าเรือนมี 2 ฟัง คือ ฟังคลองบางใหญ่และฝั่งซอย แต่ปัจจุบันด้านหน้าเรือนหันทางซอยฝั่งเดียว แต่ใน</p>

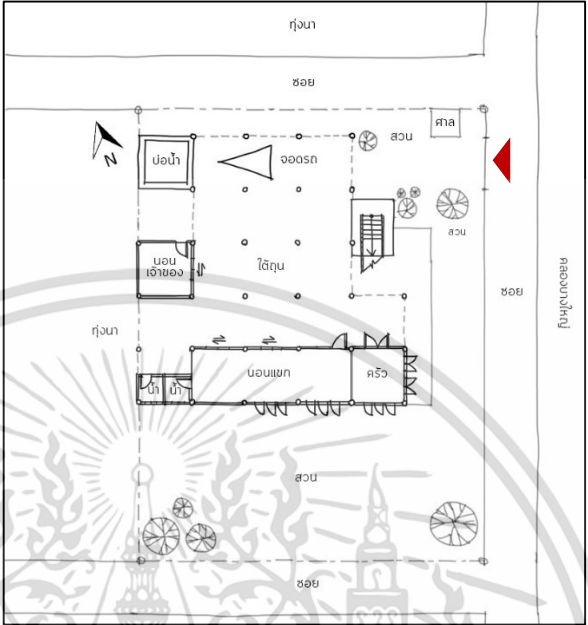
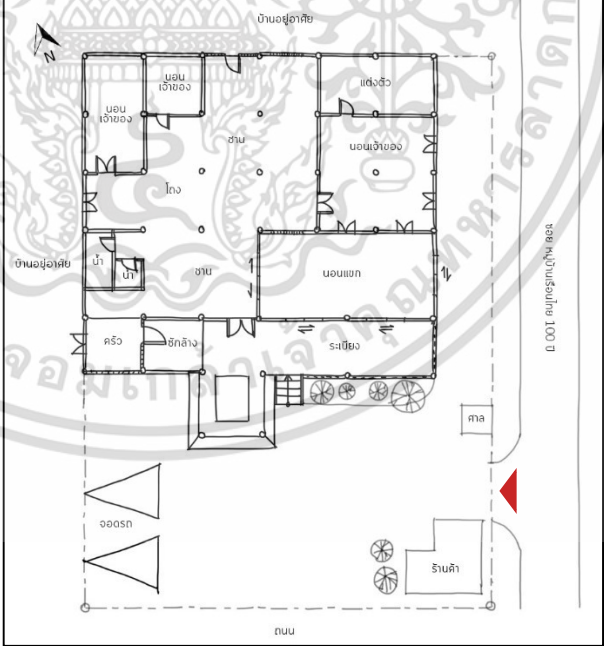
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (ต่อ)

สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ผังโฮมสเตย์
1. ลำคลอง (ต่อ)	 <p style="text-align: center;">ผังพื้นที่เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ</p> <p>สภาพแวดล้อมติดกับคลองบางใหญ่ บ้านอยู่อาศัย และซอย อดีตหน้าเรือนอยู่ทาง คลองบางใหญ่ แต่ปัจจุบันด้านหน้าเรือนหันทางซอย</p>
2. ทุ่งนา	 <p style="text-align: center;">ผังพื้นที่เรือนไทยทองดี</p> <p>สภาพแวดล้อมติดกับซอย บ้านอยู่อาศัย ป่าไม้ คลอง และทุ่งนา ด้านหน้าเรือนหัน ทางซอย ซึ่งถัดไปเป็นคลองและทุ่งนา</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (ต่อ)

สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ผังโฮมสเตย์
<p>2. ทุ่งนา (ต่อ)</p>	<p style="text-align: center;">ผังโฮมสเตย์</p> <p style="text-align: center;">ผังพื้นเรือนนางอ่วม</p> <p>สภาพแวดล้อมติดกับชอย คลองบางใหญ่ และทุ่งนา ด้านหน้าเรือนหันทางชอย ซึ่ง ถัดไปเป็นคลองบางใหญ่</p>
<p>3. ถนนชุมชน</p>	<p style="text-align: center;">ผังพื้นเรือนไทยยุพเยาว์</p> <p style="text-align: center;">ผังพื้นเรือนไทยยุพเยาว์</p> <p>สภาพแวดล้อมติดกับบ้านอยู่อาศัย ถนนชุมชน และชอยหมู่บ้านเรือนไทย 100 ปี ด้านหน้าเรือนหันทางชอยหมู่บ้านเรือนไทย 100 ปี</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางข้างต้น การสำรวจโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวนทั้งหมด 6 หลัง พบว่า สภาพแวดล้อมโดยรอบของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย 3 ประเด็น เรียงตามลำดับ ดังนี้ สภาพแวดล้อมเป็นลำคลอง จำนวน 3 หลัง รองลงมาสภาพแวดล้อมเป็นทุ่งนา จำนวน 2 หลัง และสภาพแวดล้อมติดถนนชุมชน จำนวน 1 หลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เจ้าของโฮมสเตย์ยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมน้ำบางแม่หม้าย

5.1.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

จากการศึกษาข้อมูล สำรวจ และสัมภาษณ์พบว่า อัตลักษณ์ของบ้านเรือนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย คือ เป็นเรือนที่สามารถเดินทะเลลุถึงอีกเรือนหนึ่งได้ มีตัวเชื่อมระหว่างเรือน โดยมีเรือนที่สามารถเดินเชื่อมต่อกันมากที่สุดถึง 5 หลัง แต่ปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่หลังที่ยังคงเชื่อมต่อกันได้ ซึ่งจากการสำรวจโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายทั้ง 6 หลัง พบว่า มีโฮมสเตย์พื้นถิ่นอยู่ 2 หลัง ที่เชื่อมต่อและเดินทะเลลุถึงกันได้

ลักษณะบ้านเรือนตามรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สำรวจพบจากโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายมี 3 รูปแบบ ได้แก่ เรือนไทยเดิม เรือนพื้นถิ่น และเรือนไทยประยุกต์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.3.1 เรือนไทยเดิม

จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายพบว่า โฮมสเตย์ 1 หลัง มีลักษณะเป็นเรือนไทยเดิม คือ เรือนไทยทองดี (รูปที่ 5.2) โดยรูปแบบเรือนเป็นแบบเรือนแฝด ตัวเรือนประกอบด้วยเรือนนอน 1 หลัง และโถง 1 หลัง ถัดไปด้านหลังมีเรือนนอนอีก 1 หลัง ซึ่งมีชายคาเชื่อมด้านหลังระหว่างตัวเรือนแฝดซึ่งเป็นเรือนหลักไปถึงตัวเรือนด้านหลังซึ่งเป็นเรือนรองแบบเรือนเดี่ยวหลังคาเป็นแบบจั่วทรงสูง โคนแอ่นเล็กน้อย ชายคายื่นโดยรอบ มุงด้วยกระเบื้องลอน มีลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรีอูกลูกฟัก เสาเรือนเป็นเสากลมไม้จริง พื้นเป็นไม้จริงตีเรียงชิดกัน โดยมีการลดระดับ 4 ระดับ จากเรือนนอนซึ่งมีระดับสูงสุดรองลงมาเป็นโถง ชาน และระเบียงระดับต่ำสุด ผนังเป็นแบบฝาไม้ปะกน เอียงสอบเข้า เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา มีชานต่อจากโถง ซึ่งมีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม เช่น พักผ่อน วางสิ่งของประดับตกแต่งต่าง ๆ เช่น โถงน้ำ ประตูเป็นไม้ลูกฟักบานเปิดคู่แบบร่วมสมัย หน้าต่างเป็นไม้ลูกฟักบานเปิดเดี่ยวและคู่

แบบไทยเดิม ช่องลมเป็นไม้ฉลุลายไทยและลายเถาวัลย์ บันไดไม้ มีชานพัก 1 ชั้น เป็นตัว L อยู่บริเวณ
ระเบียงม้านั่งด้านหน้าของเรือน และมีราวกันตกเป็นไม้กลึงทรงแจกันเดียว

รูปที่ 5.2 เรือนไทยเดิม (เรือนไทยทองดี)
(ที่มา : <https://th.readme.me/p/16249>)

รูปที่ 5.3 หลังคาจั่วทรงสูงแบบแฝด โค้งอ่อน ลวดลายหน้าจั่วใบปรีอูกฟัก
(ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

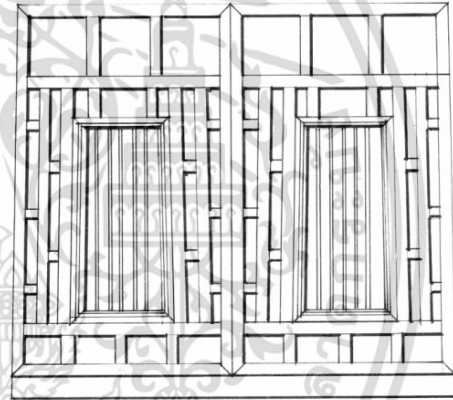
รูปที่ 5.4 เสากลมไม้จริง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.5 พื้นไม้จริงตีเรียงชิดกัน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.6 ฝาไม้ปะกน เอียงสอบเข้า
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.7 ฝาไม้ปะกน เอียงสอบเข้า
(ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

รูปที่ 5.8 เพดานโชว์โครงสร้างหลังคา
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.9 ชาน มีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม
(ที่มา : เจ้าของเรือนไทยทองดี. 2564)

รูปที่ 5.10 ประตูไม้ลูกฟักบานเปิดคู่ แบบร่วมสมัย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.11 หน้าต่างไม้ลูกฟักบานเปิดเดี่ยว และหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ แบบไทยเดิม
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.12 ช่องลมไม้ฉลุลายไทย และช่องลมไม้ฉลุลายเถาวัลย์
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.13 บ้านไคไม้ มีชานพัก 1 ชั้น ตัว L
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.14 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันเดี่ยว
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5.1.3.2 เรือนพื้นบ้าน

จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายพบว่า โฮมสเตย์ 3 หลัง มีลักษณะเป็นเรือนพื้นบ้าน คือ เรือนไทยทองหล่อ (รูปที่ 5.15) เรือนไทยนพวรรณ (รูปที่ 5.16) และเรือนไทยยุพเยาว์ (รูปที่ 5.17) โดยรูปแบบเรือนเป็นเดี่ยว มีเรือนนอน 1-3 หลัง โถง 1 หลัง มีชายคายื่นยาวด้านหน้าเรือนรอบเรือนนอนและสามารถเชื่อมต่อถึงอีกหลังหนึ่งได้ ซึ่งเกิดจากการขยายครอบครัวที่ต้องการแยกครอบครัวออกไปจากเดิม หลังคาเป็นแบบจั่วทรงสูง โคงแอนเล็กน้อย ชายคายื่นโดยรอบ มุงด้วยกระเบื้องลอน อาจมีสังกะสี และแผ่นไม้ มีลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรีอูกลูกฟัก เสาเรือนเป็นไม้กลม บางหลังเป็นปูนเหลี่ยม เกิดจากการยกเรือนให้สูงจากเดิมหลังจากมีผลกระทบจากการสร้างถนนขึ้น พื้นเรือนเป็นไม้จริงตีเรียงชิดกัน โดยมีการลดระดับ 3 ระดับ จากเรือนนอนระดับสูงสุดรองลงมาเป็นโถงและชานระดับเดียวกัน และระเบียงระดับต่ำสุด ผนังเป็นฝาไม้กระดานตีซ้อนเกล็ดแนวตั้งและแนวนอน ฝาไม้ปะกน และฝาไม้ลูกฟัก เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา และมีการกรุยิปซั่มสีขาวและยิปซั่มพิมพ์ลายสีขาวชมพูบริเวณห้องนอน มีชานต่อจากเรือนนอนและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โถง พื้นชานอยู่ระดับเดียวหรือลดระดับต่ำกว่าโถง และลดระดับต่ำกว่าพื้นเรื่อนนอน โดยมีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม เช่น นอน พักผ่อน วางสิ่งของต่าง ๆ ประติเป็นไม้ลูกฟักและกระดานเรียบ บานเปิดเดี่ยวและคู่ แบบร่วมสมัย หน้าต่างมีหลากหลายรูปแบบ เช่น หน้าต่างไม้กระดานเรียบและไม้ลูกฟักบานเปิดเดี่ยว หน้าต่างไม้บานเปิดคู่แบบไทยและไทยเดิมอาจมีระแนงไม้ หน้าต่างระแนงเหล็กกลม และหน้าต่างอลูมิเนียมติดกระจกบานเลื่อนสลับช่องลมลวดลายต่าง ๆ เช่น ไม้ฉลุลายไทย ไม้ฉลุลายเถาวัลย์ และระแนงเหล็กกลม บันไดเป็นไม้ ตัว 1 บางหลังมีการต่อเติมบันไดปูนปิดด้วยกระเบื้องมีลวดลายสีประดับ และใช้ไม้กระดานพาดเชื่อมต่อเป็นตัว L บันไดจะอยู่บริเวณระเบียงม้านั่งด้านหน้าเรื่อน บางหลังมีบันไดขึ้น-ลงได้ทั้ง 2 ฝั่งของเรื่อน โดยแยกการใช้งานหนึ่งฝั่งสำหรับการเดินทางถนน และหนึ่งฝั่งสำหรับการเดินทางเรื่อนในแม่น้ำลำคลองตามช่วงเวลาน้ำขึ้น-น้ำลง และราวกันตกทุกเรื่อนเป็นแบบไม้กึ่งทรงแจกันคู่

รูปที่ 5.15 เรือนพื้นบ้าน (เรือนไทยทงหล่อ)

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

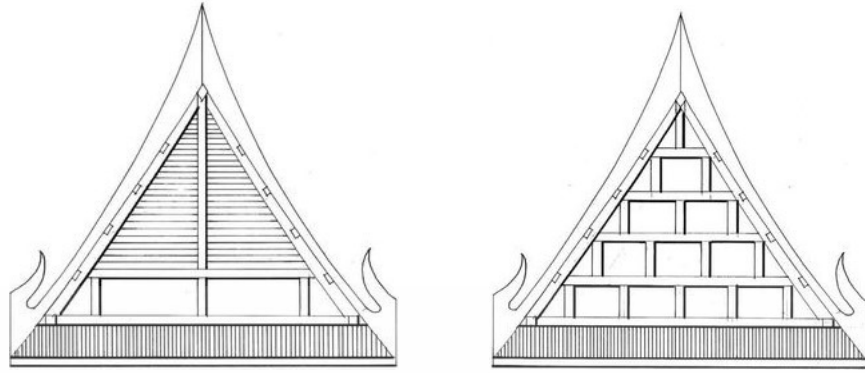

รูปที่ 5.16 เรือนพื้นบ้าน (เรือนไทยนพวรรณ)
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.17 เรือนพื้นบ้าน (เรือนไทยยุพเยาว์)
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.18 หลังคาจั่วทรงสูงแบบเดี่ยว โค้งแอ่น ลวดลายหน้าจั่วใบปรีหรือลูกฟักและลูกฟัก
(ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

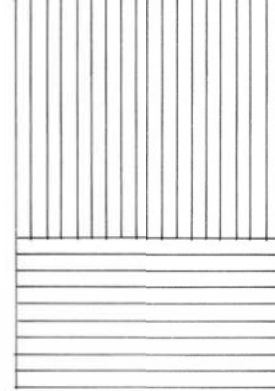

รูปที่ 5.19 เสาปูนเหลี่ยม และเสากลมไม้จริง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.20 พื้นไม้จริงตีเรียงชิดกัน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.21 ฝาไม้กระดานตีซ้อนเกล็ดแนวตั้งและแนวนอน รูปที่ 5.22 ฝาไม้กระดานตีซ้อนเกล็ด
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564) (ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

รูปที่ 5.23 เพดานไขว้โครงสร้างหลังคา และกรุยิปซัมพิมพ์ลายสีชาว
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.24 ชาน มีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม
(ที่มา : <https://th.readme.me/p/16249>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.25 ประตูไม้ บานเปิดเดี่ยวและคู่ แบบร่วมสมัย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.26 หน้าต่างไม้ บานเปิดเดี่ยวและคู่ แบบไทยเดิมและแบบร่วมสมัย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.27 ช่องลมไม้ฉลุลายไทย ช่องลมไม้ฉลุลายเถาวัลย์
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.28 บันไดไม้
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.29 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันคู่
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3.3 เรือนไทยประยุกต์

จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายพบว่า โฮมสเตย์ 2 หลัง มีลักษณะเป็นเรือนไทยประยุกต์ คือ เรือนนางอ่วม (รูปที่ 5.30) และเรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์ (รูปที่ 5.31) โดยรูปแบบเรือนเป็นแบบเรือนเดี่ยว ชายคายื่นยาวขนาดใหญ่ก่อนถึงตัวเรือนซึ่งประกอบด้วยห้องนั่งเล่นและห้องนอน 2 ห้อง ซึ่งเป็นรูปแบบทันสมัย และแบบเรือนหมู่ ซึ่งมีหลายหลังในทีเดียวกัน ประกอบด้วยเรือนนอน 2 หลัง โถง 1 หลัง และชายคายื่นยาวขนาดใหญ่ด้านหน้าเรือน หลังคาเป็นแบบจั่วทรงสูง ลวดลายหน้าจั่วพระอาทิตย์ลูกฟัก และแบบจั่วทรงเตี้ย วัสดุผนังด้วยกระเบื้องลอน เสาเรือนแบบกลมเป็นไม้จริงหรือปูน พื้นเป็นไม้จริงตีเรียงชิดกัน โดยมีการลดระดับแตกต่างกัน 2-4 ระดับ โดยเรือนนอนระดับสูงสุด รองลงมาเป็นโถง ซาน และระเบียงต่ำสุด ซึ่งซานและระเบียงอาจอยู่ระดับเดียวกัน ผนังเป็นฝาไม้กระดานเรียบแนวตั้งและแนวนอน ฝาไม้ลูกฟัก และฝาสำหรับ เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา อาจรื้อยิปซั่มแผ่นเรียบสีขาวบริเวณโถง ห้องนั่งเล่น และห้องนอน มีชานต่อจากโถงหรือตัวเรือนเป็นส่วนนั่งเล่นและห้องนอน พื้นซานถูกลดระดับต่ำกว่าพื้นตัวเรือน โดยมีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของซาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม เช่น นอน พักผ่อน วางสิ่งของต่าง ๆ ประตูเป็นไม้ลูกฟักบานเปิดคู่แบบไทย และอลูมิเนียมติดกระจกบานเลื่อนคู่ หน้าต่างมีหลากหลายรูปแบบ เช่น หน้าต่างไม้บานเปิดคู่ มีระแนงไม้และกรงเหล็กแบบไทยเดิม หน้าต่างไม้กระดานเรียบบานเปิดคู่ และหน้าต่างไม้ติดกระจกบานเปิดเดี่ยวและคู่แบบร่วมสมัย อาจมีช่องลมเป็นระแนงไม้ และไม้ฉลุลายไทย บันไดเป็นไม้ มีชานพัก 1 ชั้น ตัว I และ ตัว L อยู่บริเวณระเบียงม้านั่งด้านหน้าหรือด้านข้างเรือน ซึ่งจะตรงกับฝั่งที่เป็นแม่น้ำลำคลอง และมีราวกันตกหลากหลายแบบ เช่น ไม้กลึงทรงแจกันคู่และไม้ฉลุลายเครือ ไม้กลึงทรงแจกันเดี่ยว และเหล็กดัด

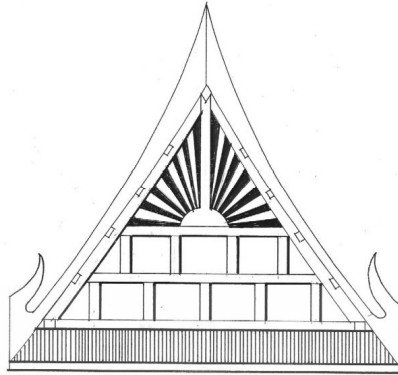

รูปที่ 5.30 เรือนไทยประยุกต์ (เรือนนางอ่วม)
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.31 เรือนไทยประยุกต์ (เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์)
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.32 หลังคาจั่วทรงสูง สวดลายหน้าจั่วพระอาทิตย์ลูกฟัก
(ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

รูปที่ 5.33 หลังคาจั่วทรงเตี้ย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.34 เสาปูนกลม
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.35 เสากลมไม้จริง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.36 ไม้จริงตีเรียงชิดกัน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

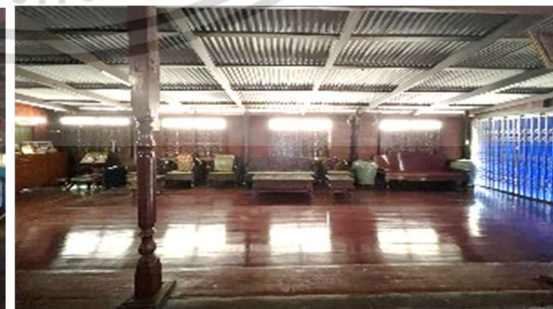
รูปที่ 5.37 ฝาไม้กระดานเรียบแนวตั้ง
(ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

รูปที่ 5.38 ฝาสำหรับหวด
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.39 กรวยปซัมแผ่นเรียบสีขาว
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.40 ชาน มีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

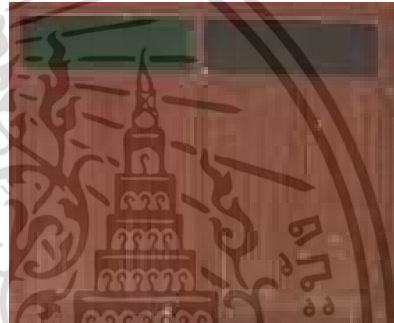
รูปที่ 5.41 ประตูอลูมิเนียมติดกระจกบานเลื่อนคู่
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

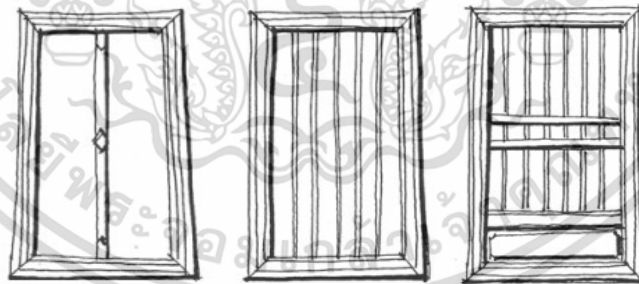
รูปที่ 5.42 ประตูไม้ลูกฟักบานเปิดคู่แบบไทย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.43 หน้าต่างไม้ติดกระจกบานเปิดคู่แบบร่วมสมัย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.44 หน้าต่างไม้บานเปิดคู่แบบไทย
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.45 หน้าต่างไม้บานเปิดคู่ มีกรงเหล็กแบบไทยเดิม
(ที่มา : กรมศิลปากร. 2553)

รูปที่ 5.46 ช่องลมระแนงไม้

รูปที่ 5.47 ช่องลมไม้ฉลุลายไทย

(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.48 บันไดไม้ มีชานพัก 1 ชั้น ตัว I
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.49 บันไดไม้ มีชานพัก 1 ชั้นขนาดใหญ่ ตัว L
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.50 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันคู่และไม้ฉลุลายเครือ
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.51 ราวกันตกไม้กลึงทรงแจกันเดี่ยว
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

รูปที่ 5.52 ราวกันตกเหล็กดัด
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ เรือนไทยเดิม เรือนพื้นบ้าน และเรือนไทยประยุกต์ พบว่า เรือนทั้ง 3 รูปแบบ ส่วนใหญ่มีรูปแบบเรือนเดี่ยว ทุกเรือนโครงสร้างเรือนใช้วัสดุไม้ทั้งหลัง ตัวเรือนประกอบด้วย เรือนนอน 1-2 หลัง และโถง 1 หลัง ทุกเรือนมีขนาดใหญ่มากที่มีหลังคาคลุมเชื่อมตัวเรือนไปจนถึงระเบียงด้านหน้าเรือน หลังคาส่วนใหญ่เป็นจั่วทรงสูง โคงค์แอ่นเล็กน้อย แต่ทุกเรือนมุงด้วยกระเบื้องลอน ส่วนใหญ่มีลวดลายหน้าจั่วใบปรีอูปลูกพัก เสาด้านส่วนใหญ่เป็นเสากลมไม้จริง ทุกเรือนพื้นเป็นกระดานไม้จริงตีเรียงชิดกันและมีความเงา ส่วนใหญ่แบ่งระดับพื้นเป็น 3 ระดับ สูงสุด คือ พื้นเรือนนอน ซาน และระเบียงตามลำดับ ผนังส่วนใหญ่เป็นฝาไม้ปะกน ทุกเรือนเพดานจะเห็นโครงสร้างหลังคา แต่ส่วนใหญ่จะกรุยิปซัมบริเวณเพดานห้องนอน ประตูส่วนใหญ่เป็นประตูไม้ลูกฟูกบานเปิดแบบร่วมสมัย ทุกเรือนหน้าต่างเป็นหน้าต่างไม้บานเปิดหลากหลายรูปแบบ ช่องลมส่วนใหญ่เป็นช่องลมไม้ฉลุลายไทย ทุกเรือนบันไดเป็นบันไดไม้ และราวกันตกส่วนใหญ่ราวกันตกไม้กิ่งทรงแจกันคู่

จากผลการศึกษาข้างต้นทำให้สรุปรูปแบบสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านที่มีเหมือนกันทุกเรือน ได้แก่ โครงสร้างเรือนใช้วัสดุไม้ทั้งหลัง มีขนาดใหญ่มากที่มีหลังคาคลุมเชื่อมตัวเรือนไปจนถึงระเบียงด้านหน้าเรือน หลังคามุงด้วยกระเบื้องลอน พื้นเป็นกระดานไม้จริงตีเรียงชิดกัน และมีความเงา เพดานจะเห็นโครงสร้างหลังคา หน้าต่างเป็นหน้าต่างไม้บานเปิดหลากหลายรูปแบบ และบันไดเป็นบันไดไม้

5.1.4 สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรม

สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายที่ทำการสำรวจประกอบด้วย พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ทำอาหาร พื้นที่พักผ่อน/สนทนา การ ห้องนอน และห้องน้ำ มีรายละเอียดดังนี้

5.1.4.1 พื้นที่รับประทานอาหาร

จากการสำรวจพื้นที่รับประทานอาหารโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง พบว่า พื้นที่รับประทานอาหารมีอยู่ 2 บริเวณ คือ ทั้งบริเวณใต้ถุนเรือนและบนเรือน โดยอยู่บริเวณใต้ถุนเรือน จำนวน 3 หลัง และอยู่บริเวณบนเรือน จำนวน 3 หลัง แต่ไม่ว่าจะรับประทานอาหารบริเวณใต้ถุนเรือนหรือบนเรือน ทุกเรือนเครื่องเรือนเป็นโต๊ะและเก้าอี้ไม้สำหรับนั่งรับประทานอาหารร่วมกัน (รูปที่ 5.53)

รูปที่ 5.53 พื้นที่รับประทานอาหาร ไตถุนเรือน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5.1.4.2 พื้นที่ทำอาหาร

จากการสำรวจพื้นที่ทำอาหารโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง พบว่าพื้นที่ทำอาหารมีอยู่ 2 บริเวณ คือ ทั้งบริเวณไตถุนเรือนและบนเรือน โดยอยู่บริเวณไตถุนเรือนจำนวน 3 หลัง เกิดจากเจ้าของเรือนต่อเติมขึ้นมาใหม่ พื้นและผนังก่อปูนและปูกระเบื้องแบบร่วมสมัย (รูปที่ 5.55) และอยู่บริเวณบนเรือน จำนวน 3 หลัง พื้นและผนังเป็นไม้ (รูปที่ 5.56) แต่ไม่ว่าพื้นที่ทำอาหารไตถุนเรือนหรือบนเรือน เพอร์นิเจอร์ยังคงเป็นไม้ เช่น โต๊ะ ชั้นวางจานและเก็บของ และมีการแขวนอุปกรณ์ประกอบอาหารต่าง ๆ ไว้บนผนัง เช่น กระทะ หม้อ ตะกร้า กระจิบ ทัพพี มีด เป็นต้น

รูปที่ 5.54 พื้นที่ทำอาหาร ไตถุนเรือน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

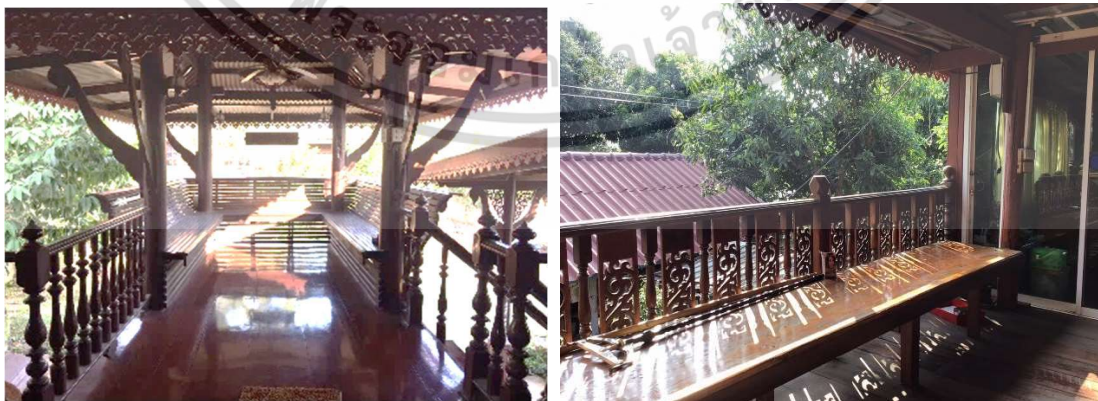
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.55 พื้นที่ทำอาหาร บนเรือน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5.1.4.3 พื้นที่พักผ่อน/สันทนาการ

จากการสำรวจพื้นที่พักผ่อน/สันทนาการโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง พบว่า พื้นที่พักผ่อน/สันทนาการมีอยู่ 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณระเบียง มีม้านั่งประกอบระเบียงขนาดใหญ่ ซึ่งอยู่บริเวณทางเข้าบนเรือน พื้นเป็นไม้ ราวกันตกหลากหลายรูปแบบแต่ส่วนใหญ่เป็นแบบไม้กลึงทรงแจกันคู่ (รูปที่ 5.57) และบริเวณชานเรือน พื้นเป็นไม้ ผนังเป็นไม้กระดานหรือมีระแนงไม้ เครื่องเรือนมีโซฟา เก้าอี้ และเตียงสำหรับนั่งพักผ่อน ของตกแต่งต่าง ๆ เช่น โถงมังกร โถงสี่เหลี่ยมรถ และรูปครอบครัวแขวนบนผนัง (รูปที่ 5.58)

รูปที่ 5.56 พื้นที่พักผ่อน/สันทนาการ บริเวณระเบียง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

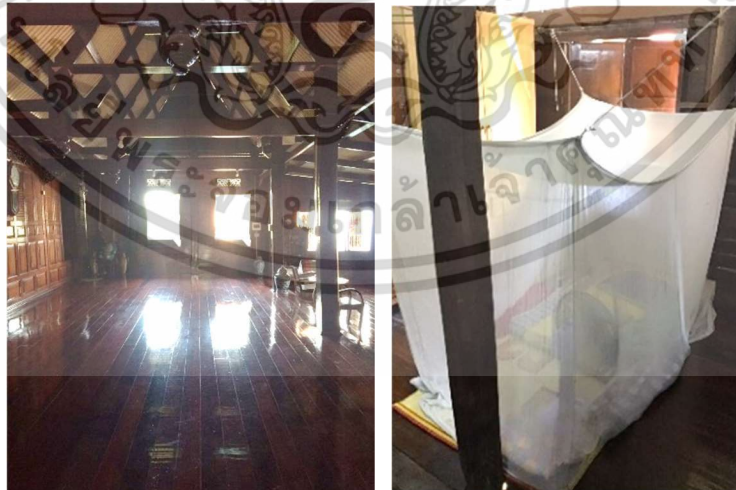
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.57 พื้นที่พักผ่อน/สันทนาการ บริเวณชานเรือน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5.1.4.4 ห้องนอน

จากการสำรวจห้องนอนโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง พบว่า พื้นที่การนอนมี 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณโถงเรือน เป็นแบบกางมุ้งนอนบนพื้น (รูปที่ 5.59) และบริเวณห้องนอนที่ถูกปรับเปลี่ยนพื้นที่หรือต่อเติมขึ้นมาใหม่ เป็นแบบปูที่นอนบนพื้นและแบบเตียงนอน ห้องนอนที่ถูกปรับเปลี่ยนพื้นที่พื้นและผนังเป็นไม้ เพดานบางห้องกรุด้วยยิปซัมทาสีขาวเพื่อติดเครื่องปรับอากาศ ส่วนห้องนอนที่ต่อเติมขึ้นมาใหม่จะอยู่บริเวณใต้ถุนเรือน พื้นปูนปูกระเบื้อง ผนังปูนทาสี ประตูละหน้าต่างบานเลื่อนติดกระจกแบบร่วมสมัย ติดผ้าม่านแบบตาไก่ (รูปที่ 5.60)

รูปที่ 5.58 การนอนบริเวณโถงเรือน แบบกางมุ้งนอนบนพื้น
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.59 การนอนบริเวณห้องนอน แบบปูที่นอนบนพื้นและแบบเตียงนอน
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5.1.4.5 ห้องน้ำ

จากการสำรวจห้องน้ำโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จำนวน 6 หลัง พบว่า ห้องน้ำ มี 3 บริเวณ ได้แก่ ห้องน้ำแยกจากตัวเรือน จำนวน 1 หลัง ห้องน้ำบนเรือน จำนวน 3 หลัง และห้องน้ำ ทั้งใต้ถุนและบนเรือน จำนวน 2 หลัง โดยทุกเรือนจะแยกห้องอาบน้ำกับห้องส้วม พื้นเป็นปูนปู กระเบื้อง ผนังเป็นปูนและปูกระเบื้องบางส่วน เพดานบางห้องกรุด้วยยิปซัมสีขาว โดยห้องอาบน้ำเป็นแบบฝักบัว ถังปูนหรือถังน้ำ ส่วนห้องส้วมมีทั้งแบบนั่งราบและนั่งยอง

รูปที่ 5.60 ห้องอาบน้ำแบบฝักบัวและถังปูน และแบบฝักบัวและถัง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.61 ห้องส้วมแบบนั่งราบและนั่งยอง
(ที่มา : ผู้วิจัย. 2564)

5.2 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของโฮมสเตย์
พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายทั้งหมด จำนวน 6 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อมูลทั่วไป

5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพักผ่อน

5.2.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน

5.2.4 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้าน
บางแม่หม้าย แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

5.2.4.1 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

5.2.4.2 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน

5.2.4.3 พื้นที่ประกอบกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และสถานะความเป็นเจ้าของ โดยข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 6 คน มีรายละเอียด ดังนี้ เจ้าของโฮมสเตย์ทั้ง 6 คน เป็นคนในพื้นที่และเป็นผู้สูงอายุ เพศชาย จำนวน 1 คน และเพศหญิง จำนวน 5 คน อายุระหว่าง 50-85 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการครู รองลงมาธุรกิจส่วนตัว สถานะความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเรือน รองลงมาเป็นลูกและหลานของเจ้าของเรือน ซึ่งลูกและหลานจะกลับจากทำงานกรุงเทพมาบ้านทุก ๆ วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ เพื่อมาเยี่ยมพ่อแม่ พักผ่อนและทำความสะอาดบ้าน หรือลูกหลานที่ยังอาศัยอยู่จะค้าขายอยู่ในตลาดวัฒนธรรมชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพักผ่อน

กลุ่มวัยนักท่องเที่ยวที่มาพักส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครอบครัว และกลุ่มหน่วยงานราชการจะเป็นกลุ่มใหญ่จำนวนประมาณ 100 คน โดยทางประธานโฮมสเตย์จะเป็นผู้จัดพาให้อยู่โฮมสเตย์หลังไหน และหลังละจำนวนกี่คน แล้วบอกเจ้าของโฮมสเตย์แต่ละหลังเพื่อออกไปรับนักท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นนักศึกษาจากต่างประเทศก็เคยมีมาพัก โดยมาพักหลังละ 2 คน มาพักเป็นเดือน ๆ เจ้าของโฮมสเตย์จะเป็นผู้ทำอาหารให้ทาน เวล่านักท่องเที่ยวกลับ จะมีสมุดเยี่ยมบ้านสำหรับเขียนความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร เหตุผลที่นักท่องเที่ยวมาพักเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ และจะชื่นชอบในบรรยากาศ อากาศดี เป็นท้องทุ่ง มีคลอง และศาลา จำนวนนักท่องเที่ยวที่รับเข้าพักแต่ละหลัง จำนวน 1-15 คนต่อครั้ง จำนวนคืน 1 คืนต่อครั้ง และเวลาที่นักท่องเที่ยวมาพัก ได้แก่ วันหยุดเสาร์-อาทิตย์

5.2.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน

บ้านเรือนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ เรือนที่สามารถเดินทะลุถึงอีกเรือนหนึ่งได้ มีตัวเชื่อมระหว่างเรือน โดยมีเรือนที่สามารถเดินเชื่อมต่อกันมากที่สุดถึง 5 หลัง แต่ปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่หลังที่ยังคงเชื่อมต่อกันได้ โดยเจ้าของโฮมสเตย์เล่าว่า “บ้านพ่อแม่ พอลูก

แต่งงานก็ย้ายออกไปสร้างอีกหลังหนึ่ง คือ เรือนหอ ต่อกันไป เจ้าบ่าวต้องมีเรือนหอ 1 หลัง เพื่อเป็นการการันตีว่า ลูกต้องมีบ้านอยู่แน่นอน ปักหลักฐาน ปัจจุบันรอบ ๆ ที่อาศัยอยู่ที่นี่เป็นเหมือนญาติพี่น้องกันเลยทีเดียว” และบริเวณเรือนมีศาลพระภูมิและศาลตายาย ที่เจ้าของโฮมสเตย์ยังคงดูแลรักษาตามความเชื่อและเก็บไว้ตามภูมิปัญญาบรรพบุรุษของเจ้าของเรือน

รูปแบบการจัดขอบเขตพื้นที่อยู่อาศัยและโฮมสเตย์ คือ โฮมสเตย์ทุกหลังมีพื้นที่ใช้สอยเดียวกันระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยวหรือเป็นเรือนเดียวกัน ไม่มีการสร้างเรือนใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว แต่มีการปรับปรุงและต่อเติมพื้นที่ใช้สอยจากเรือนอยู่อาศัยเดิม โดยภายในเรือนประกอบด้วยห้องพักนักท่องเที่ยว จำนวน 1-3 ห้อง ห้องน้ำ จำนวน 2-4 ห้อง ซึ่งพื้นที่ห้องพักนักท่องเที่ยว ได้แก่ โถง ห้องว่างบนเรือน และห้องต่อเติม

5.2.4 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน

เจ้าของโฮมสเตย์มีการรับรู้อัตลักษณ์ตามองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

5.2.4.1 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นแบบเรือนแฝด รูปแบบหลังคาเป็นจั่วทรงสูงแบบแฝด มีลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรีอูลูกฟัก เสาเรือนเป็นเสากลมไม้จริง ยกใต้ถุนสูงสำหรับนอนและพักผ่อน เนื่องจากในอดีตสภาพแวดล้อมโดยรอบเรือนเป็นแม่น้ำและลำคลองทำให้มีช่วงฤดูน้ำขึ้นและฤดูน้ำลง เมื่อถึงช่วงฤดูน้ำลงจะสามารถใช้สอยพื้นที่ใต้ถุนเรือนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น พักผ่อน เป็นต้น คันทวยมีทุกหลังแต่ไม่เหมือนกัน พบมาก ได้แก่ คันทวยไม้แบบไทยและคันทวยไม้แกะสลัก เเชิงชายมีทุกหลังแต่ลวดลายไม่เหมือน โดยเจ้าของโฮมสเตย์ให้เหตุผลว่า “แล้วแต่เจ้าของเรือน ตามแต่ความชอบ เพราะแต่ละบ้านชอบลวดลายไม่เหมือนกัน และขึ้นอยู่กับต้นทุนขณะนั้น เพราะเชิงชายมีราคาแพง” ช่องลมมีทุกหลัง ลวดลายฉลุช่องลมแล้วแต่เจ้าของเรือน รูปแบบผนังเป็นแบบฝาปะกนและฝาปะกนลูกฟัก รูปแบบประตูเป็นประตูไม้บานเปิดคู่แบบไทยเดิมและประตูไม้บานเปิดคู่แบบไทย รูปแบบหน้าต่างเป็นหน้าต่างไม้บานเปิดมีหลากหลายรูปแบบ ระเบียงมีม้านั่งประกอบระเบียงรอบ 3 ด้าน และราวกันตกเป็นแบบไม้กลึงทรงแจกันคู่

การต่อเติมพื้นที่ มีทั้งต่อเติมห้องนอนใต้ถุนเรือนและชาน โดยเจ้าของโฮมสเตย์ให้เหตุผลว่า “มีตั้งก็ทำทีละน้อย เพราะว่าบ้านไม้แพง หาอะไรมาได้ก็เอามาทำ มีเงินแค่ไหน มีไม้แค่ไหนก็ต่อ ๆ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บางหลังไม่มีการต่อเติม บางหลังปรับปรุงพื้น ขยับกระดานจากเดิมกระดานห่างกันให้ชิดกัน และปรับระดับพื้นจาก 3 ระดับ เหลือ 2 ระดับ หลังคาเปลี่ยนจากสังกะสีเป็นกระเบื้อง เพราะสังกะสีทำให้ภายในตัวเรือนร้อน บางหลังยกใต้ถุนสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเจ้าของโฮมสเตย์เลือกที่จะอนุรักษ์สิ่งที่พ่อแม่สร้างไว้ บำรุงรักษา และจะพยายามเก็บทุกอย่างไว้ โดยมีการปรับปรุงห้องเก็บของเป็นห้องนอนและติดเครื่องปรับอากาศแต่ยังเก็บความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ ถึงแม้ว่าจะติดกระจกก็ไม่ได้ลื้อของเดิมออก โดยเจ้าของโฮมสเตย์เล่าว่า “ช่วงบอกว่าจะปิดทึบช่องลมทั้งหมด แต่เราบอกว่าไม่ได้ ต้องการอนุรักษ์ไว้ ช่วงเลยหากระจกมาติด”

5.2.4.2 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน

โคมไฟ ที่เป็นอัตลักษณ์ คือ โคมไฟติดผนังแบบไทย ผ้าม่าน ที่เป็นอัตลักษณ์ คือ มู่ลี่ (รูปแบบไทยผสมจีน) ของตกแต่งที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ รูปครอบครัวแขวนผนังซึ่งมีทุกเรือน โองน้ำวางบริเวณชาน เช่น โองมั่งกร โองเขียวไข่กา โองดำ เพราะในอดีตไม่มีน้ำประปาใช้ ต้องใช้โองเพื่อรองรับน้ำฝน ปัจจุบันยังคงวางไว้บริเวณชานเพื่อประดับตกแต่งบ้านเรือน มีโองวางบริเวณเรือนปฏิบัติแขวนผนัง มีไม้กวาด 100 ปี แขวนผนัง ซึ่งเป็นไม้กวาดไยมะพร้าวที่มีอายุเก่าแก่ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมา และเป็นอัตลักษณ์ของบางแม่หม้าย เจ้าของเรือนจึงนำมาประดับตกแต่งแขวนไว้ในบริเวณเรือน เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาพักได้ชม มีนาฬิกาแขวนแบบโบราณ ตู้โชว์ไม้ติดกระจกแกะสลักลวดลาย และกระบุงแขวนบริเวณเพดาน

5.2.4.3 พื้นที่ประกอบกิจกรรม

การรับประทานอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ ปูเสื่อนั่งพื้น แต่ปัจจุบันเจ้าของโฮมสเตย์ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการแบบไหน นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ แต่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเลือกแบบนั่งเก้าอี้และวางสำหรับบนโต๊ะ ปัจจุบันจึงเห็นเครื่องเรือนเพิ่มมากขึ้นจากในอดีต และเป็นเครื่องเรือนไม้ที่เจ้าของโฮมสเตย์ซื้อมาวาง ได้แก่ ชุดโต๊ะและเก้าอี้รับประทานอาหาร ชุดเก้าอี้รับแขก

การทำอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ ครวบนเรือน การทำอาหารบนเรือน สอนทำอาหารหรือทำอาหารร่วมกัน แต่ปัจจุบันเจ้าของโฮมสเตย์ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น เจ้าของเรือนทำอาหารให้ เจ้าของเรือนและนักท่องเที่ยวทำอาหารร่วมกัน หรือ

นักท่องเที่ยวทำอาหารด้วยตนเอง บางหลังเจ้าของโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวทำอาหารด้วยตนเอง ถ้าขาดเหลืออะไรเจ้าของเรือนก็จะนำเข้าไปให้ ถ้านักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มใหญ่ เช่น กลุ่มหน่วยงานจะรับประทานอาหารมาจากข้างนอกที่ประธานกลุ่มเป็นผู้จัดให้ แล้วแยกย้ายมานอนโฮมสเตย์แต่ละหลัง ถ้านักท่องเที่ยวมากกลุ่มเล็ก เช่น กลุ่มครอบครัว จำนวน 5-6 คน ก็สามารถมาทำอาหารที่โฮมสเตย์ได้ โดยเจ้าของโฮมสเตย์เล่าว่า “อยากจะมาเที่ยวบรรยากาศก็สามารถมาทำกับข้าวกินกัน ฟริก ผัก เค็ดทำกัน คุยกันไป แลกเปลี่ยนว่าอร่อยไหม ตายังไง ผัดยังไง ต้มน้ำอัญชันและว่านทางจรเข้ ทำอาหารครัวบนเรือนผัดกระเพราได้ กลิ่นจะไม่ไปรบกวน”

การใช้ห้องน้ำที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ แยกห้องระหว่างห้องอาบน้ำและห้องส้วม โดยห้องน้ำเป็นแบบฝักบัวและถังปูน ห้องส้วมเป็นแบบนั่งยอง แต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นแบบนั่งราบ เพราะเจ้าของเรือนเป็นผู้สูงอายุ การใช้ห้องน้ำมีทั้งใช้งานร่วมกันระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยว และแบบแยกกันใช้งานระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับงบประมาณของเจ้าของเรือน โดยเจ้าของโฮมสเตย์ที่ห้องน้ำใช้งานร่วมกันระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยว เจ้าของโฮมสเตย์ให้เหตุผลว่า “เพราะไม่มีเงินมากพอที่จะทำให้นักท่องเที่ยวและแยกกันกับนักท่องเที่ยว” ส่วนโฮมสเตย์ที่ห้องน้ำแยกกันใช้งานระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยว จะต่อเติมห้องน้ำขึ้นมาใหม่ โดยให้นักท่องเที่ยวใช้งานชั้นล่างและเจ้าของโฮมสเตย์ใช้งานชั้นบน เพราะสะดวกสบาย และเจ้าของโฮมสเตย์ยังเล่าว่า “เมื่อก่อนห้องน้ำไม่มี อาบน้ำหิวสะพาน ตักน้ำในคลองมาใส่โถแล้วแกลงสารส้มเพื่อต้มกิน แต่เดี๋ยวนี้น้ำฝนก็กินไม่ได้ เลยมาสร้างห้องน้ำ และในห้องน้ำมีถังปูน เพราะไว้พักน้ำ เผื่อน้ำไม่ไหล”

การพักผ่อน/สันทนาการที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ ม้านั่งประกอบระเบียง เพราะเป็นสิ่งที่เจ้าของโฮมสเตย์คุ้นชินมาตั้งแต่อดีต ทุกเรือนจะมีม้านั่งประกอบระเบียง ปัจจุบันการพักผ่อน/สันทนาการมีทั้งบริเวณระเบียงและห้องนอนใต้ถุนเรือน โดยเจ้าของโฮมสเตย์ให้เหตุผลว่า “ถ้านักท่องเที่ยวหลายคนจะนั่งเล่น นอนเล่นในห้องนอน เพราะสะดวกมีแอร์” หรือเดินชมบริเวณรอบบ้าน ริมคลอง และตอนเช้าอาจมีจัดชุดใส่บาตรให้นักท่องเที่ยวใส่บาตรร่วมกัน

การนอนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ ปูเสื่อกางมุ้ง ซึ่งเป็นมุ้งหลังใหญ่ นอนได้ จำนวน 4-7 คน แต่ปัจจุบันมีที่รองนอนเพิ่มขึ้นมาและไม่มีมุ้งหลังใหญ่ให้เห็นแต่จะเป็นมุ้งครอบแทน คือ เป็นแบบปูเสื่อมีที่รองนอนและกางมุ้งหรือไม่กางมุ้งก็ได้ และเป็นแบบเตียงซึ่งมีน้อย มีเป็นบางหลัง โดยพื้นที่นอนนักท่องเที่ยวจะอยู่บริเวณโถงและในห้อง ถ้านอนบริเวณโถงจะเป็นแบบปูเสื่อมีที่รองนอนและกางมุ้ง ถ้านอนในห้องจะเป็นแบบปูเสื่อมีที่รองนอนหรือเตียง โดยเจ้าของโฮมสเตย์เล่าว่า “โดย

ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะนอนนอนข้างล่าง นอนในห้องใต้เตียงเลย เพราะไม่ต้องกางมุ้ง นอนเปียกกันได้ ชอบใจนอนรวมกัน หรือถ้านักท่องเที่ยวไม่เคยเห็นห้องนอนเก่า ๆ ของบ้านทรงไทย ก็จะขอขึ้นนอนข้างบน ถ้านอนในห้องจะปูเสื่อและที่นอน ถ้านอนกลางบ้านหรือโถงจะปูเสื่อมีที่รองนอนและกางมุ้งครอบ เพราะมันสะดวก บางหลังเจ้าของเรือนย้ายที่นอนได้ตามความต้องการนักท่องเที่ยว บางหลังเจ้าของอนุญาตให้นักท่องเที่ยวมานอนด้วยได้ กรณีเป็นผู้สูงอายุก็จะพิจารณา เพราะที่นี้ดูแลและต้อนรับแขกเหมือนญาติ”

สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ที่เป็นอัตลักษณ์ คือ พัดลมตั้งพื้น พัดลมเพดาน และเครื่องทำน้ำอุ่น โดยเจ้าของโฮมสเตย์ให้เหตุผลว่า “เครื่องทำน้ำอุ่นมีเกือบทุกหลัง เจ้าของบ้านติดเองเพราะมันหนาว” และบางหลังที่มีเครื่องปรับอากาศในห้องนอนบนเรือนจะติดเครื่องระบายความร้อน (คอยล์ร้อน) ไว้ใต้ถุนเรือน เพื่อไม่ต้องการให้บดบังบริเวณต่าง ๆ ของเรือน ถ้าบุคคลภายนอกไม่สังเกตจะไม่สามารถมองเห็นเครื่องระบายความร้อน (คอยล์ร้อน) โดยเจ้าของโฮมสเตย์ให้เหตุผลว่า “เพราะไม่ชอบและไม่อยากให้ฝากระดานมีตำหนิ”

ความต้องการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบภายในเรือน เจ้าของโฮมสเตย์ต้องการรูปแบบเดิม และวัสดุเครื่องเรือนให้ยังคงเป็นไทยเดิม แบบโบราณ คือ วัสดุไม้ และยังคงเล่าว่า “อยากทำยังไงให้คนรุ่นใหม่ไม่กลัว เพราะคนทั่วไปจะคิดว่าบ้านทรงไทยน่ากลัว มีผี”

จากผลการศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ เรือนเครื่องญาติที่สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้ และยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน รูปแบบเรือนมีทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ เรือนไทยเดิม เรือนพื้นถิ่น และเรือนไทยประยุกต์ โครงสร้างเรือนเป็นไม้ทั้งหลัง มีชานขนาดใหญ่และมีหลังคาคลุมเชื่อมไปจนถึงระเบียงด้านหน้าเรือน มุงด้วยกระเบื้องลอน พื้นกระดานไม้จริงตีเรียงชิดกัน มีความงามเพดานเห็นโครงสร้างหลังคา หน้าต่างไม้บานเปิดหลากหลายรูปแบบ และบันไดไม้ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ พื้นที่รับประทานอาหารมีทั้งบริเวณใต้ถุนเรือนและบนเรือน เครื่องเรือนเป็นแบบมีโต๊ะและเก้าอี้ไม้โดยรับประทานอาหารร่วมกัน พื้นที่ทำอาหารมีทั้งบริเวณใต้ถุนเรือนและบนเรือน เครื่องเรือนเป็นไม้ พื้นที่พักผ่อน/สนทนาการทั้งบริเวณระเบียงและชานเรือน ห้องนอนมีทั้งบริเวณโถงเรือนเป็นแบบกางมุ้งนอนบนพื้นและห้องนอนนอนบนพื้นหรือเตียงนอน และห้องน้ำมีทั้งแบบแยกจากตัวเรือนและใต้ถุนหรือบนเรือนซึ่งห้องน้ำจะแยกระหว่างห้องอาบน้ำและห้องส้วม ในด้านการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม 2)

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน และ 3) พื้นที่ประกอบกิจกรรม ซึ่งลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ คือ เรือนเครื่องฉลุ เรือนแฝด หลังคาจั่วทรงสูงแบบแฝด ลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรีอูกฟัก เสาเรือนเสากลมไม้จริง ยกใต้ถุนสูง คันทวยไม้แบบไทยและคันทวยไม้แกะสลัก เจึงชายและช่องลมมีลวดลายหลากหลายรูปแบบ ผนังฝาปะกนและฝาปะกนลูกฟัก ประตูไม้บานเปิดคู่แบบไทยเดิมและแบบไทย หน้าต่างไม้บานเปิดหลากหลายรูปแบบ ระเบียงมีม้านั่งประกอบระเบียงรอบ 3 ด้าน และราวกันตกเป็นแบบไม้กลึงทรงแจกันคู่ และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการสำรวจอัตลักษณ์ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเจ้าของโฮมสเตย์มีการรับรู้และมีความต้องการที่จะอนุรักษ์และรักษาให้คงอยู่ต่อไป อย่างไรก็ตามแม้ว่าเจ้าของโฮมสเตย์จะมีการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย แต่มีการปรับปรุงสถาปัตยกรรมและการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายเพื่อความสะดวกสบายและรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดทางด้านต้นทุนขณะนั้น ราคาของวัสดุ วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น สภาพภูมิอากาศ และความตั้งใจที่จะทำให้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายยังคงอยู่พร้อมทั้งการให้บริการที่อบอุ่นของโฮมสเตย์ โดยผู้วิจัยได้อภิปรายประเด็นเหล่านี้ในบทถัดไป

บทที่ 6

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และสำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์ เพื่ออนุรักษ์อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายจังหวัดสุพรรณบุรี ให้คงอยู่ต่อไป และนำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงโฮมสเตย์ที่ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อนำมาตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

6.1 อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 ค้นหาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1.1 สภาพแวดล้อมโดยรอบโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

ชาวบ้านในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายมีวิถีชีวิตที่ยึดถือกันมาตั้งแต่อดีต คือ วิถีชีวิตริมน้ำ เนื่องจากในอดีตชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายเป็นทางผ่านการค้าขายที่สำคัญเพื่อแวะพักซื้อขายและขนถ่ายสินค้าทางการเกษตร ภายในชุมชนมีแม่น้ำและคลองหลายสายไหลเชื่อมโยงกันก่อให้เกิดวิถีชีวิตริมน้ำประกอบกับชาวบ้านมีอาชีพทำนาเป็นหลัก ทำให้ชาวบ้านรวมถึงเจ้าของโฮมสเตย์ยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม ส่งผลให้สภาพแวดล้อมโดยรอบยังคงเป็นแม่น้ำลำคลองและทุ่งนาจนถึงปัจจุบัน แม้บางหลังจะมีการปรับเปลี่ยนทางสัญจรหลักจากทางน้ำเป็นทางบกโดยใช้รถยนต์ แต่สภาพแวดล้อมโดยรอบติดกับแม่น้ำลำคลอง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดของชุมชนริมน้ำดั้งเดิมในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดย

วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ ในปี พ.ศ. 2548 กล่าวว่า วัฒนธรรม ระบบกิจกรรม และระบบที่ตั้ง เป็นพื้นฐานที่ทำให้ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไป โดยความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการจัดการพื้นที่และสภาพแวดล้อมในแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน และกล่าวสรุปไว้ว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนย่อมส่งผลให้ระบบกิจกรรม การจัดองค์ประกอบของพื้นที่ และการใช้พื้นที่หรือการครอบครองพื้นที่ภายในชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไป

6.1.2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

ชาวบ้านในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายมีวัฒนธรรมที่ยึดถือกันมาตั้งแต่อดีต ประกอบด้วย 1) การสร้างเรือนหอ โดยเจ้าบ่าวจะสร้างเรือนหอ 1 หลัง ต่อจากเรือนพ่อแม่ เพื่อเป็นการการันตีว่า หลังจากลูกออกเรือนไปแล้วจะต้องมีเรือนอยู่อาศัยแน่นอน เพื่อสร้างครอบครัว ส่งผลให้อัตลักษณ์ของบ้านเรือนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย คือ เรือนที่สามารถเดินทะลุถึงอีกเรือนหนึ่งได้ มีตัวเชื่อมระหว่างเรือน โดยมีเรือนที่สามารถเดินเชื่อมต่อกันมากที่สุดถึง 5 หลัง และปัจจุบันชาวบ้านที่อยู่อาศัยในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายหลายเรือนเป็นญาติพี่น้องกัน 2) การอยู่อาศัยร่วมกันเหมือนญาติพี่น้อง โดยเจ้าของโฮมสเตย์ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายยึดถือวัฒนธรรมการอยู่อาศัยร่วมกันเหมือนญาติพี่น้อง โดยต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักเหมือนเป็นญาติพี่น้องของตน ส่งผลให้โฮมสเตย์พื้นถิ่นในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายมีรูปแบบการจัดขอบเขตพื้นที่อยู่อาศัยและโฮมสเตย์ คือ โฮมสเตย์ทุกหลังมีพื้นที่ใช้สอยร่วมกันระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยวหรือเป็นเรือนเดียวกัน ไม่มีการสร้างเรือนใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว จากวัฒนธรรมของชาวบ้านในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดของชุมชนริมน้ำดั้งเดิมในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยวิลาวัลย์ ภมรสวรรณ ในปี พ.ศ. 2548 กล่าวว่า วัฒนธรรม ระบบกิจกรรม และระบบที่ตั้ง เป็นพื้นฐานที่ทำให้ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไป โดยความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการจัดการพื้นที่และสภาพแวดล้อมในแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน และกล่าวสรุปไว้ว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนย่อมส่งผลให้ระบบกิจกรรม การจัดองค์ประกอบของพื้นที่ และการใช้พื้นที่หรือการครอบครองพื้นที่ภายในชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไป

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จำนวนทั้งหมด 6 หลัง มี 3 รูปแบบ ได้แก่ เรือนไทยเดิม เรือนพื้นบ้าน และเรือนไทยประยุกต์ ทุกหลังมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมคงความเป็นเรือนไทยเดิม เป็นแบบเรือนไทยภาคกลาง ประกอบด้วย ทุกเรือนโครงสร้างเรือนเป็นไม้ มีขนาดใหญ่อันเป็นอัตลักษณ์ของเรือนไทยเดิม จากอดีตเป็นพื้นที่เปิดโล่ง

แต่ปัจจุบันมีหลังคาคลุมชานเชื่อมตัวเรือนไปจนถึงระเบียงด้านหน้าเรือน เนื่องจากเจ้าของเรือนมีความต้องการพื้นที่ใช้สอยประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อน หลังคาจั่วทรงสูง โค้งแอ่นเล็กน้อย มีเพียง 1 หลัง ที่เป็นหลังคาจั่วทรงเตี้ย วัสดุผนังหลังคาจากอดีตมุงด้วยสังกะสีแต่ปัจจุบันมุงด้วยกระเบื้องลอน เนื่องจากสังกะสีทำให้ภายในตัวเรือนร้อน พื้นเป็นกระดานไม้จริงตีเรียงชิดกันและมีความเงาแวววาวแสดงถึงการดูแลรักษาเป็นอย่างดี เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา หน้าต่างเป็นหน้าต่างไม้บานเปิดหลากหลายรูปแบบ มีช่องลมฉลุลดคลายหลากหลายรูปแบบ และบันไดชั้นเรือนเป็นบันไดไม้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดย ปรีดา หุตะจุกะ ในปี พ.ศ. 2546 กล่าวถึงลักษณะทางสถาปัตยกรรมของบ้านเรือนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายรูปแบบเรือนไทยเดิมว่า มีหลังคาทรงจั่วสูง ชายคายื่นยาว และมีชานขนาดใหญ่เชื่อมต่อกับตัวเรือน โดยชานบ้านถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของเรือนไทยดั้งเดิม เพราะกิจกรรมต่าง ๆ มักจะนิยมใช้บริเวณชานเรือนในการประกอบกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อน ตากผ้าซักผ้า ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เกิดน้ำท่วมชานเรือนจะเปรียบเสมือนบริเวณเรือน แต่ในปัจจุบันส่วนใหญ่ได้มีการต่อเติมหลังคาในส่วนของชานบ้านเพื่อเพิ่มประโยชน์ใช้สอยของเรือนตามขนาดครอบครัวที่ใหญ่ขึ้น หลังคาทรงจั่วสูง มีลักษณะโค้งแอ่นเล็กน้อยตามรูปแบบของเรือนไทยดั้งเดิม ชานเรือนเดิมจะมีลักษณะเปิดโล่ง แต่ในปัจจุบันมีการต่อเติมหลังคาเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย มีช่องลมระบายอากาศใต้หลังคาเป็นลดคลายระดับ

6.2 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์

จากวัตถุประสงค์ข้อ 2 สำนวนการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.2.1 การรับรู้จากประสบการณ์ในอดีต

เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายมีความเชื่อจากประสบการณ์ในอดีต คือ การตั้งศาลพระภูมิและศาลตายายไว้บริเวณเรือน เพื่อคอยคุ้มครองดูแลรักษาบุคคลภายในครอบครัว และเป็นภูมิปัญญาของชาวไทยที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่งผลให้เจ้าของโฮมสเตย์ยังคงเก็บและดูแลรักษาศาลพระภูมิและศาลตายายอยู่บริเวณเรือนไว้ตามภูมิปัญญาบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน และการ

พักผ่อน/สันทนาการบริเวณม้านั่งประกอบระเบียบ ซึ่งเจ้าของโฮมสเตย์มีความคุ้นชินมาตั้งแต่อดีตที่
ทุกเรือนจะมีม้านั่งประกอบระเบียบบริเวณด้านหน้าเรือนเพื่อทำกิจกรรม เช่น พักผ่อน รับแขก ส่งผล
ให้เจ้าของโฮมสเตย์ยังคงใช้พื้นที่ม้านั่งประกอบระเบียบเพื่อการพักผ่อน/สันทนาการภายในครอบครัว
และต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาพัก สอดคล้องกับหนังสือ พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐาน
ทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน โดย วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ในปี พ.ศ. 2541 ที่กล่าวถึง
ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ คือ การรับรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต ซึ่ง
เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์

6.2.2 การรับรู้จากความต้องการตามความจำเป็นหรือเป้าหมาย

เจ้าของโฮมสเตย์มีการปรับปรุงสถาปัตยกรรมและการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบทาง
สถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย โดยการปรับปรุงสถาปัตยกรรม คือ การ
ปรับปรุงห้องเก็บของเป็นห้องนอนและติดเครื่องปรับอากาศ เพราะไม่ต้องการให้เป็นห้องเก็บของ
ต่อไปแต่ต้องการใช้พื้นที่ภายในห้องเพื่อการนอน การปรับเปลี่ยนองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม
ภายใน คือ การรับประทานอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์จากอดีตเป็นแบบปูเสื่อนั่งพื้น ปัจจุบันเป็นแบบ
รับประทานอาหารบนชุดโต๊ะและเก้าอี้ไม้ เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์ต้องการอำนวยความสะดวก
สะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยว การใช้ห้องน้ำจากในอดีตที่ยังไม่มีห้องน้ำใช้งาน แต่ปัจจุบันวิถีชีวิต
เปลี่ยนแปลงไป เพราะมีน้ำประปาที่อำนวยความสะดวกมากขึ้นเจ้าของโฮมสเตย์จึงสร้างห้องน้ำใช้
งาน และการใช้ห้องน้ำที่แสดงถึงอัตลักษณ์จากอดีตเป็นแบบสวมนั่งยอง ปัจจุบันเป็นแบบนั่งราบ
เพราะเจ้าของเรือนเป็นผู้สูงอายุ การใช้งานสวมนั่งยองจึงมีความลำบากมากขึ้น และเพื่อตอบสนอง
ความสะดวกสบายของเจ้าของโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยว การนอนที่แสดงถึงอัตลักษณ์จากอดีตเป็น
แบบปูเสื่อกางมุ้ง ปัจจุบันเป็นแบบปูเสื่อมีที่รองนอนและกางมุ้งหรือไม่กางมุ้งก็ได้ และเป็นแบบเตียง
และเจ้าของโฮมสเตย์จะปรับเปลี่ยนพื้นที่การนอนตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเจ้าของ
เรือนอธิบายว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะนอนในห้องนอนให้ถุนเรือนซึ่งต่อเติมขึ้นมาและมี
เครื่องปรับอากาศ เพราะนอนได้จำนวนหลายคนและไม่ต้องกางมุ้ง ซึ่งมีความสะดวกสบาย เจ้าของ
เรือนที่เคยนอนใต้ถุนเรือนก็จะย้ายไปนอนบนเรือนแทน หรือถ้านักท่องเที่ยวต้องการนอนห้องนอน
บนเรือนหรือโถง ต้องการบรรยากาศแบบบ้านทรงไทย ปูเสื่อ ปูที่นอนบนพื้น และกางมุ้ง เจ้าของ
เรือนก็จะย้ายที่นอนส่วนอื่นภายในเรือนได้ หรืออาจมีนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ต้องการนอน

กับเจ้าของเรือนก็สามารถทำได้แล้วแต่เจ้าเรือนพิจารณา เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายมีการอยู่อาศัยเป็นแบบญาติพี่น้องจึงให้ความต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยวแบบญาติพี่น้องเช่นเดียวกัน จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการปรับปรุงสถาปัตยกรรมและการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายตามความต้องการของเจ้าของโฮมสเตย์ที่มีความต้องการความสะดวกสบายและอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น สอดคล้องกับหนังสือ พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน โดย วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ในปี พ.ศ. 2541 ที่กล่าวว่า มนุษย์จะปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมของตน หรือถ้าไม่สามารถปรับสภาพแวดล้อมได้ก็จะปรับตนเองให้ยอมรับสภาพแวดล้อมนั้น แต่สภาพแวดล้อมเป็นส่วนสนับสนุนหรือเป็นผู้เห็นชอบในการกระทำพฤติกรรมที่ถือเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญแต่ไม่ใช่สาเหตุโดยตรงและสาเหตุระหว่างกลางของพฤติกรรม แต่ทำให้เกิดสถานการณ์เห็นชอบหรือคัดค้านต่อพฤติกรรม

6.2.3 การรับรู้จากการให้คุณค่า

เรือนของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เป็นเรือนที่สามารถเดินทะลุถึงอีกเรือนหนึ่งได้ มีตัวเชื่อมระหว่างเรือน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย โดยมีเรือนที่สามารถเดินเชื่อมต่อกันมากที่สุดถึง 5 หลัง ส่งผลให้อัตลักษณ์ของเรือนไทยบ้านบางแม่หม้ายเป็นเรือนเชื่อมต่อกันไปตามแต่ละครอบครัว ซึ่งเกิดจากการให้คุณค่าของคนในอดีตที่ต้องการให้ลูกมีเรือนอยู่อาศัยเพื่อสร้างครอบครัวของตน สอดคล้องกับหนังสือ พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน โดย วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ในปี พ.ศ. 2541 ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ คือ การให้คุณค่า ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์

การตกแต่งด้วยสิ่งของต่าง ๆ ภายในเรือนโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายทุกหลัง ได้แก่ รูปครอบครัวแขวนผนัง ไม้กวาด 100 ปี แขนวนั่ง และการตั้งวางโองน้ำ โดยเฉพาะไม้กวาด 100 ปี ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เกิดจากการให้คุณค่าของคนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เนื่องจากเป็นไม้กวาดที่มีอายุเก่าแก่ และเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมา ส่งผลให้เจ้าของโฮมสเตย์นำมาประดับตกแต่งภายในเรือนโฮมสเตย์เพื่อแสดงถึงความภาคภูมิใจ และให้นักท่องเที่ยวที่มาพักได้ชื่นชม สอดคล้องกับหนังสือ พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทาง

พฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน โดย วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ในปี พ.ศ. 2541 ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ คือ การให้คุณค่า ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษาขั้นต่อไป

6.3.1 การวิจัยนี้เป็นการศึกษาอัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทำการสำรวจโฮมสเตย์แต่ละหลัง จำนวน 6 หลัง และสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ทั้งหมด จำนวน 6 คน ในการศึกษาขั้นต่อไปอาจเริ่มต้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในก่อนการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์แต่ละหลัง เพื่อให้ได้มาซึ่งภาพรวมของอัตลักษณ์ชุมชน

6.3.2 การวิจัยนี้ทำการสัมภาษณ์การรับรู้อัตลักษณ์กับกลุ่มเจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น เนื่องจากช่วงระยะเวลาขณะทำการวิจัยเกิดสถานการณ์โรคระบาดโควิด เจ้าของโฮมสเตย์ไม่เปิดรับท่องเที่ยวเข้าพัก จึงไม่สามารถศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ของนักท่องเที่ยวได้ ในการศึกษาขั้นต่อไปหากมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของโฮมสเตย์เปิดรับท่องเที่ยวเข้าพัก ควรมีการศึกษารับรู้อัตลักษณ์ของนักท่องเที่ยวที่มาพัก เพื่อนำข้อมูลของทั้ง 2 กลุ่ม คือ การรับรู้อัตลักษณ์ของเจ้าของโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อสรุปผลการรับรู้อัตลักษณ์ของเจ้าของโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยวเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

6.3.3 การวิจัยนี้เป็นการศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมโดยรอบ 2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรม และ 3. สถาปัตยกรรมภายในตามพื้นที่กิจกรรม ยังไม่มีการกล่าวถึงพื้นที่ว่างภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย การศึกษาขั้นต่อไปอาจกล่าวหรืออธิบายถึงพื้นที่ว่างภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายจังหวัดสุพรรณบุรีว่าเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

- กมลธร แป้นกล้า. 2558. “สถาปัตยกรรมที่สัมผัสได้ : การสร้างประสบการณ์เชิงพื้นที่ผ่านวัสดุ.”
 ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชา มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร.
- กรประพิศร์ เขียวหอม และพรพันธุ์ เขมคุณาศัย. 2560. “องค์ความรู้งานวิจัยโฮมสเตย์ในบริบทของ
 สังคมไทย (พ.ศ. 2544 – 2558) The Body of Knowledge on Homestay
 Accommodation in Thai Context (B.E. 2544 – 2558).” **การประชุมมหาดใหญ่วิชาการ
 ระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 8** : 161-173.
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2558. **มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย**. กรุงเทพฯ : โรง
 พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2556. รายงาน
**สรุปผลการศึกษาระดับย่อย โครงการศึกษาวิจัย Home stay บริเวณระหว่างทะเลสาบ-ป่า
 ฮาลา บาลา ถึง อำเภอบาง จังหวัดยะลา**.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (ม.ป.ป.).
สถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่น. (ม.ป.ท.) : (ม.ป.พ.)
- จุฑามาศ สิทธิขวา. 2542. “ความต้องการรับรู้ข่าวสารของผู้บริหาร อาจารย์ข้าราชการ จาก งาน
 ประชาสัมพันธ์.” มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท
 สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลธิชา มาลาหอม. 2555. “อัตลักษณ์ชุมชนรากฐานสู่การศึกษา.” **วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏมหาสารคาม**. 9(1) : 41.
- ดารา ทีปะปาล. 2542. **พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการ
 พิมพ์.
- ธง คำเกิด และวัชรพันธ์ แสนสิทธิ์. 2562. “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางแม่
 หม้ายตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.” **วารสารศิลปศาสตร์ราชวมงคล
 สุวรรณภูมิ**. 1(3) : 221-232.
- นิตยา สุภากรณ์. 2552. **การรับรู้ของประชาชนต่อความอยู่ดีมีสุขในชุมชนบางไผ่**. นนทบุรี :
 วิทยาลัยราชพฤกษ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บัณฑิต เป่าวัฒนา. 2548. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาน้ำเสียในคลองแม่
ข่าตำบลช้างคลาน เทศบาลเชียงใหม่.” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีดา หุตะจู่ทะ. 2546. “พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย
จังหวัดสุพรรณบุรี.” ปริญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนเมือง
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทาน ทองคำโรจน์ และ อรศิริ ปาณินท์. 2557. “รูปแบบและองค์ประกอบบ้านเรือนไทยประเพณี
ภาคกลางที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน.” วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 1(18) : 35-48.
- วินัย หมั่นคตธรรม. 2554. รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ (รายงาน
การวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการ
ออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ. 2548. “การเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดของชุมชนริมน้ำดั้งเดิมในพื้นที่
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผน
ภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์. 2530. แนวทางการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เมฆาเพลส.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2562. เรือนไทยบ้าน
บางแม่หม้าย โฮมสเตย์. [Online]. เข้าถึงได้จาก : [https://www.pandinthong.com/
tourism-preview/361891791803](https://www.pandinthong.com/tourism-preview/361891791803).
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. 2558. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดแคววาวพริ้น
ติ้ง.
- สมจินต์ ชาญกระบี่ และนรินทร์ สังข์รักษา. 2560. “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ
จังหวัดสุพรรณบุรี.” ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(2) :
2410-2425.
- สรวิวรรณ เจริญภักดิ์. 2561. “แผนธุรกิจโฮมสเตย์บ้านสวน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิทธิณี อินทร์สุวรรณโณ. 2560. “แนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมของบ้านพื้นถิ่นในชุมชนคลองแดน จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช.” ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี. 2549. การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสมียน หงส์โต. 2561. **บรรพชนคนบางแม่หม้าย นักสู้ผู้ไร้ชื่อในประวัติศาสตร์ไทย.**
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี. 2558. **บ้านบางแม่หม้าย.** [Online]. เข้าถึงได้จาก : <https://suphanburi.cdd.go.th/services/%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2551. **ท่องเที่ยวอย่างรู้ “รักษ์” ธรรมชาติ (๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑).** [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.royin.go.th/?knowledges>.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. 2546. **อัตลักษณ์ : การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด = Identity.** กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาพัฒนาการแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อรศิริ ปาณินท์. 2555. “บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาม้า สุพรรณบุรี: ความแปรเปลี่ยนและการปรับ.” วารสารหน้าจั่ว ว่าด้วยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย 8 : 201-215.
- Oliver, P. 2006. **Built to Meet Needs: Cultural Issues in Vernacular Architecture.** Oxford : Elsevier.
- Rivers, W. P. 2008. **Is Being There Enough? The Effects of Homestay Placements on Language Gain During Study Abroad.** [Online]. Available : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1944-9720.1998.tb00594.x>.
- tormato. 2558. **สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น (Vernacular Architecture).** [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://vernaculararchi.blogspot.com/2015/03/vernacular-architecture.html>.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

วันที่.....เวลา.....
 ชื่อบ้าน.....โทร.....
 ที่ตั้ง.....
 ที่ศ.....

แบบสำรวจโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
 สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 เรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น

- ชื่อเจ้าของโฮมสเตย์.....
- สถานะความเป็นเจ้าของ.....
- อายุของบ้าน.....ปี

ส่วนที่ 2 ลักษณะสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์พื้นถิ่น

Obj.1 ค้นหาอัตลักษณ์

- ลักษณะที่ตั้ง/การวางแนวอาคาร (หมายเหตุ ภาพถ่ายจากการลงพื้นที่สำรวจ)

☐ 1) หน้าหน้าให้แม่น้ำ/คลอง	☐ 2) หน้าหน้าเข้าหาถนน
☐ 3) อื่น ๆ	
- สภาพแวดล้อมโดยรอบ

☐ 1) แม่น้ำ/คลอง	☐ 2) ทุ่งนา
☐ 3) สวน	☐ 4) ถนน
☐ 5) อื่น ๆ	

ส่วนที่ 3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่น

- วัสดุที่อยู่อาศัย 1) ไม้ 2) ไม้ + คอนกรีต
- รูปแบบที่อยู่อาศัย 1) เรือนไทยเดิม 2) เรือนพื้นบ้าน 3) เรือนไทยประยุกต์
- รูปแบบการจัดขอบเขตพื้นที่อยู่อาศัยและโฮมสเตย์ (Zoning)

☐ 1) เรือนเดียวกับเจ้าของเรือน	☐ 2) แยกเรือนจากเจ้าของเรือน
---	---
- รูปแบบและวัสดุโครงสร้างอาคาร

5.1 เสา	
รูปแบบ.....	วัสดุ.....
5.2 พื้น	
รูปแบบ.....	วัสดุ.....
5.3 ผนัง	
รูปแบบ.....	วัสดุ.....
5.4 เพดาน	
รูปแบบ.....	วัสดุ.....

1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Obj.1 ค้นหาสัญลักษณ์

5.5 หลังกา

รูปแบบ.....วัสดุ.....

5.6 ขาน

รูปแบบ.....วัสดุ.....

5.7 ประตุ

รูปแบบ.....วัสดุ.....

5.8 หน้าต่าง

รูปแบบ.....วัสดุ.....

5.9 ช่องลม

รูปแบบ.....วัสดุ.....

5.10 ชั้นใต้

รูปแบบ.....วัสดุ.....

5.11 ราวกันตก

รูปแบบ.....วัสดุ.....

ส่วนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นที่ตามกิจกรรม

1. จำนวนห้องพักเจ้าของ.....ห้อง นักท่องเที่ยว.....ห้อง
2. จำนวนห้องน้ำเจ้าของ.....ห้อง นักท่องเที่ยว.....ห้อง ร่วมกัน.....ห้อง
3. พื้นที่ห้องพักนักท่องเที่ยว 1) โถง 2) ห้องว่างบนเรือน 3) ห้องต่อเติม
5. มีการต่อเติมพื้นที่ใช้งานสำหรับโฮมสเตย์ 0) ไม่ต่อเติม 1) ต่อเติม

6. รูปแบบและวัสดุเครื่องเรือนตามกิจกรรม

6.1 การรับประทานอาหาร

- 1) บนพื้น วัสดุ.....
- 2) โต๊ะเดี่ยว วัสดุ.....
- 3) โต๊ะ + เก้าอี้ วัสดุ.....
- 4) แคร่ วัสดุ.....
- 5) อื่น ๆ

รูปแบบพื้น.....วัสดุ.....

รูปแบบผนัง.....วัสดุ.....

รูปแบบฝ้าเพดาน.....วัสดุ.....

6.2 การทำอาหาร 1) เตาถ่าน 2) เตาแก๊ส 3) อื่น ๆ.....

รูปแบบพื้น.....วัสดุ.....

รูปแบบผนัง.....วัสดุ.....

รูปแบบฝ้าเพดาน.....วัสดุ.....

6.3 การใช้ห้องน้ำ

ที่อาบน้ำ 1) โถง 2) ถังปูน 3) ถังพลาสติก 4) ฝักบัวอ่างล้างมือ 1) แขนวนั่ง 2) ฝิ่งบนเคาน์เตอร์โถสุขภัณฑ์ 1) แบบนั่งยอง 2) แบบนั่งราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		Obj.1 ค้นหาสัญลักษณ์
รูปแบบพื้น.....	วัสดุ.....	
รูปแบบผนัง.....	วัสดุ.....	
รูปแบบฝ้าเพดาน.....	วัสดุ.....	
6.4 การพักผ่อน/สันทนาการ		
ชื่อกิจกรรม.....		
บริเวณที่ทำกิจกรรม.....		
☐ 1) โต๊ะ	วัสดุ.....	
☐ 2) เก้าอี้	วัสดุ.....	
☐ 3) โซฟา	วัสดุ.....	
รูปแบบพื้น.....	วัสดุ.....	
รูปแบบผนัง.....	วัสดุ.....	
รูปแบบฝ้าเพดาน.....	วัสดุ.....	
6.5 ครัวนอน		
☐ 1) ปูเสื่อและกางมุ้ง		
☐ 2) เติง	วัสดุ.....	
☐ 3) เติงและกางมุ้ง		
☐ 4) โต๊ะข้างเตียง	วัสดุ.....	
☐ 5) โต๊ะเครื่องแป้ง	วัสดุ.....	
☐ 6) ตู้เสื้อผ้า	วัสดุ.....	
☐ 7) โคมไฟ	วัสดุ.....	
☐ 8) เก้าอี้พักผ่อน	วัสดุ.....	
☐ 9) ฝ้าม่าน	วัสดุ.....	
☐ 10) พัดลม		
☐ 11) เครื่องปรับอากาศ		
รูปแบบพื้น.....	วัสดุ.....	
รูปแบบผนัง.....	วัสดุ.....	
รูปแบบฝ้าเพดาน.....	วัสดุ.....	
6.6 อื่น ๆ		
.....		
.....		
.....		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แปลน (ชั้นล่าง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แปลน (ชั้นบน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

วันที่.....เวลา.....
 ชื่อบ้าน.....โทร.....
 ที่ตั้ง.....
 ทิศ.....

แบบสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
 สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 เรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- ชื่อ.....
- เพศ ชาย หญิง
- อายุ.....ปี
- สถานะความเป็นเจ้าของ.....
- อาชีพ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์พื้นถิ่น

- ชื่อเจ้าของโฮมสเตย์.....
- อายุของบ้าน.....ปี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพักแรม

Obj.1 ค้นหาอัตลักษณ์

- กลุ่มวัยนักท่องเที่ยวที่มาพักเป็นกลุ่มใด (เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มครอบครัว กลุ่มคู่รัก กลุ่มหน่วยงาน).....
- เหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาพักเพราะเหตุใด (เช่น เรียนรู้วิถีชีวิต เปลี่ยนบรรยากาศ ทำงาน).....
- จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักต่อครั้ง.....คน
- จำนวนคืน.....คืน
- ช่วงเวลาที่มาพัก (เช่น วันหยุดสุดสัปดาห์ วันหยุดเทศกาลต่าง ๆ).....

Obj.1 ค้นหาอัตลักษณ์

ส่วนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์พื้นถิ่น

1. รูปแบบการจัดขอบเขตพื้นที่อยู่อาศัยและโฮมสเตย์ (Zoning) เป็นอย่างไร

- 1) พื้นที่ใช้สอยเดียวกันกับเจ้าของเรือน 2) แยกพื้นที่ใช้สอยกับเจ้าของเรือน

ส่วนที่ 5 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น

1. จำนวนห้องพักมีกี่ห้อง.....ห้อง

2. จำนวนห้องน้ำมีกี่ห้อง.....ห้อง

3. พื้นที่ห้องพักที่ท่องเที่ยวคือส่วนใด (เช่น โถง ห้องว่างบนเรือน ห้องต่อเติม).....

4. พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้งานได้คือพื้นที่ใดบ้าง.....

5. มีการต่อเติมพื้นที่ใช้งานหรือไม่ 1) ต่อเติม 0) ไม่ต่อเติม

4.1 พื้นที่ต่อเติมคือพื้นที่ใดบ้าง.....

6. มีความต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวัสดุขององค์ประกอบภายในเรือนเป็นอย่างไร

6.1 เครื่องเรือน รูปแบบ.....วัสดุ.....

6.2 ผ้าปูม่าน รูปแบบ.....วัสดุ.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

ส่วนที่ 6 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรมและการรับรู้อัตลักษณ์

(อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายที่โดดเด่นหรือแตกต่างจากที่อื่น)

1. ลักษณะการรับประทานอาหารเป็นแบบใด (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

- 1) ปูเสื่อ+นั่งพื้น+วางสำรับบนพื้น 2) ปูเสื่อ+นั่งพื้น+วางสำรับบนโต๊ะเตี้ย
 3) นั่งและวางสำรับบนแคร่ 4) นั่งเก้าอี้+วางสำรับบนโต๊ะ
 5) อื่น ๆ

1.1 ท่านคิดว่าลักษณะการรับประทานอาหารแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

2. ลักษณะการทำอาหารเป็นแบบใด (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

- 0) ไม่มีการทำอาหาร 1) เฉพาะเจ้าของเรือนทำอาหารเตรียมไว้ให้
 2) นักท่องเที่ยวและเจ้าของเรือนทำร่วมกัน 3) นักท่องเที่ยวทำอาหารด้วยตนเอง
 4) อื่น ๆ

2.1 ท่านคิดว่าลักษณะการทำอาหารแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

3. ลักษณะการใช้ห้องน้ำเป็นแบบใด (เลือกได้ 1 ตัวเลือก)

- 1) ร่วมกับเจ้าของเรือน 2) แยกกับเจ้าของเรือน
 3) อื่น ๆ

3.1 ท่านคิดว่าลักษณะการใช้ห้องน้ำแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย

Obj.1 ค้นหาอัตลักษณ์														
Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์														
<p>4. ลักษณะการพักผ่อน/สันทนาการเป็นแบบใด (เลือกได้ 1 ตัวเลือก)</p> <p>☐ 1) ใต้ถุนเรือน ☐ 2) โถงบนเรือน ☐ 3) อื่น ๆ</p> <p>4.1 ท่านคิดว่าลักษณะการพักผ่อน/สันทนาการแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย</p> <p>.....</p> <p>5. ลักษณะการนอนเป็นแบบใด (เลือกได้ 1 ตัวเลือก)</p> <p>☐ 1) ปูเสื่อและกางมุ้ง ☐ 2) เตียง ☐ 3) เตียงและกางมุ้ง</p> <p>☐ 4) อื่น ๆ</p> <p>5.1 ท่านคิดว่าลักษณะการนอนแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย</p> <p>.....</p>														
Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์														
<p>ส่วนที่ 7 การรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในของโฮมสเตย์พื้นถิ่น (อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายที่โดดเด่นหรือแตกต่างจากที่อื่น)</p> <p>1. ท่านคิดว่ารูปแบบเรือนใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1) เรือนเดี่ยว</td> <td>2) เรือนแฝด</td> <td>3) เรือนหมู่ (หลายหลังในที่เดียวกัน)</td> </tr> </table> <p>คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 3 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด</p> <p>1..... 2..... 3.....</p> <p>2. ท่านคิดว่าหลังคาจั่วโฮมสเตย์หลังใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1) หลังคาจั่วทรงสูง แบบเดี่ยว</td> <td>2) หลังคาจั่วทรงสูง แบบแฝด</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3) หลังคาจั่วทรงสูง ผสมแบบเดี่ยวและแฝด</td> <td>4) หลังคาจั่วทรงเตี้ย</td> </tr> </table>				1) เรือนเดี่ยว	2) เรือนแฝด	3) เรือนหมู่ (หลายหลังในที่เดียวกัน)			1) หลังคาจั่วทรงสูง แบบเดี่ยว	2) หลังคาจั่วทรงสูง แบบแฝด			3) หลังคาจั่วทรงสูง ผสมแบบเดี่ยวและแฝด	4) หลังคาจั่วทรงเตี้ย
														
1) เรือนเดี่ยว	2) เรือนแฝด	3) เรือนหมู่ (หลายหลังในที่เดียวกัน)												
														
1) หลังคาจั่วทรงสูง แบบเดี่ยว	2) หลังคาจั่วทรงสูง แบบแฝด													
														
3) หลังคาจั่วทรงสูง ผสมแบบเดี่ยวและแฝด	4) หลังคาจั่วทรงเตี้ย													

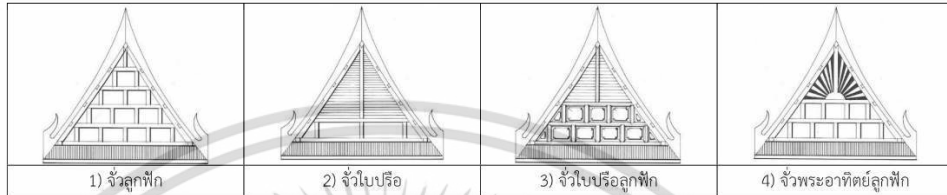
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

คำชี้แจง ระบุเลขใต้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

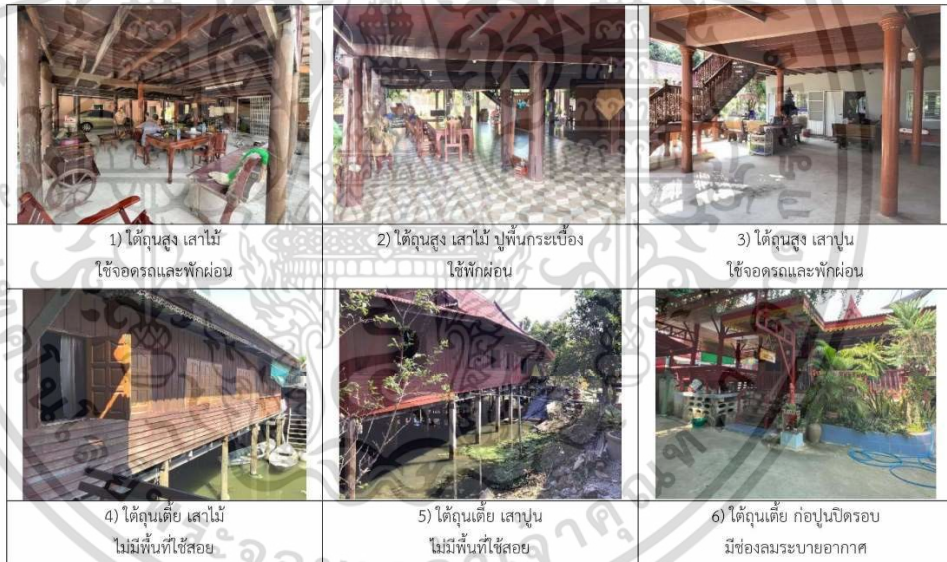
3. ท่านคิดว่าลวดลายหน้าจั่วใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขใต้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

4. ท่านคิดว่าใต้ถุนโฮมสเตย์หลังใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขใต้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 6 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

5. ท่านคิดว่าคันทวยโอมสเดย์หลังใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโอมสเดย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

6. ท่านคิดว่าเชิงชายโอมสเดย์หลังใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโอมสเดย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 6 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

7. ท่านคิดว่ารูปแบบผนังใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 7 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6..... 7.....

8. ท่านคิดว่ารูปแบบประตูเข้าเรือนใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 8 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6..... 7..... 8.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

9. ท่านคิดว่ารูปแบบหน้าต่างใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

					
1) หน้าต่าง บานเปิดคู่ แบบไทยเดิม	2) หน้าต่าง บานเปิดคู่ มีระแนง แบบไทยเดิม	3) หน้าต่าง บานเปิดคู่ มีหย่องฉลุ แบบไทยเดิม	4) หน้าต่าง บานเปิดคู่ มีหย่องฉลุ มีระแนง แบบไทยเดิม	5) หน้าต่าง บานเปิดคู่ มีหย่องฉลุ มีลูกกรง แบบไทยเดิม	6) หน้าต่าง แบบไทย 1
					
7) หน้าต่าง แบบไทย 2	8) หน้าต่าง แบบร่วมสมัย 1	9) หน้าต่าง แบบร่วมสมัย 2	10) หน้าต่าง แบบร่วมสมัย 3	11) หน้าต่าง แบบร่วมสมัย 4	12) หน้าต่าง แบบร่วมสมัย 5

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 - 12 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....
7..... 8..... 9..... 10..... 11..... 12.....

10. ท่านคิดว่าสวดลายฉลุของสมมียูในโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้ายทุกหลังหรือไม่

- 1) ทุกหลัง 2) บางหลัง

11. ท่านคิดว่าสวดลายฉลุของสมมียูเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

	
1) ไม้ฉลุลายเครือ	2) ไม้ฉลุลายเถาวัลย์
	
3) ไม้ฉลุลายไทย 1	4) ไม้ฉลุลายไทย 2

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

12. ท่านคิดว่าระเบียงใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 6 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

13. ท่านคิดว่าราวกันตกใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

14. ท่านคิดว่ารูปแบบที่รับประทานอาหารใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

15. ท่านคิดว่ารูปแบบที่ทำอาหารใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 6 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

16. ท่านคิดว่ารูปแบบห้องอาบน้ำใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

1) ฝักบัวและถังปูน

2) ฝักบัวและถัง

3) ฝักบัว

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 3 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3.....

17. ท่านคิดว่ารูปแบบห้องส้วมใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

1) แบบนั่งราบ

2) แบบนั่งยอง

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 2 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

18. ท่านคิดว่ารูปแบบที่ทักม่อน/สันทนาการใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 - 8 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6..... 7..... 8.....

19. ท่านคิดว่ารูปแบบที่นอนใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 - 3 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

20. ท่านคิดว่ารูปแบบโคมไฟใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 - 6 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

21. ท่านคิดว่าผ้าปูโต๊ะเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 - 4 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4.....

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

22. ท่านคิดว่าของตกแต่งใดเป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

คำชี้แจง ระบุเลขได้รูปภาพข้างต้น เรียงลำดับ 1 – 9 จากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด

1..... 2..... 3..... 4..... 5.....
6..... 7..... 8..... 9.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Obj.2 การรับรู้อัตลักษณ์

23. ท่านคิดว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสบายแบบใดที่เป็นอัตลักษณ์ของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย (เรียงลำดับจากที่เป็นอัตลักษณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด)

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ค่ะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

ตีพิมพ์บทความใน งานประชุมวิชาการระดับชาติ 13 th BUILT ENVIRONMENT RESEARCH

ASSOCIATES CONFERENCE, BERAC 2022

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทความ	หน้า
การก่อรูป และการเปลี่ยนแปลงที่วังในหมู่บ้านไทย ภาคเหนือ กรณีศึกษา หมู่บ้านเปียง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ <i>ดำเนิน เต๊ะใหม่</i>	106
แนวทางการจัดการและปรับปรุงพื้นที่อาคารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำนักงานเทศบาลนครพิษณุโลก <i>ฉัฐชยาณี จำปาทอง และชัยวัฒน์ วีรดิพนพงษ์</i>	116
ตำแหน่งของสวนลอยฟ้า ที่ช่วยส่งเสริมการระบายอากาศระดับทางเดินเท้าภายในพื้นที่เมือง ที่มีความหนาแน่นสูง: พื้นที่ศึกษาชอยศาลาแดง 1 <i>ฉิติ ช่วยทอง และดาวณี จาริมิตร</i>	125
การศึกษาปัจจัยเชิงพื้นที่ที่ส่งเสริมสตาร์ทอัพระดับ PRE-SEED (ระยะเริ่มต้น) <i>ภทรมน ปานอ่อน และพีวทร แก้วลาย</i>	133
การศึกษาผลการใช้งานของพื้นที่ตำบลที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค <i>นิรชรา เกษวงค์ และชัยวัฒน์ วีรดิพนพงษ์</i>	143
องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม จากการปรับปรุงเรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ ป่าบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี <i>วิวัฒน์ ลอยเมฆ และนุชนางค์ แก้วนิล</i>	155
แนวทางการปรับเปลี่ยนอาคารต้นแบบโรงเรียนรัฐบาลตามหลักการเรียนรู้เชิงรุก <i>มินตรา ทิพย์ทิมาพันธ์ และวิญญู อัจฉริยา</i>	166
แนวทางการออกแบบเอ็กซ์ตรีมสปอร์ตคอมเพล็กซ์ เพื่อส่งเสริมกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ <i>ภคิน ตานะภิรมย์ และสันติวิทย์ ประเสริฐสุข</i>	177
แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมมสานเสียดนตรีในพื้นที่พักคอยของสถานีรถไฟใต้ดิน <i>นิรชา ยัมประเสริฐ และสันติวิทย์ ประเสริฐสุข</i>	187
การศึกษารูปแบบการต่อเติมคาดฟ้าตึกแถวของกรุงเทพฯชั้นใน กรณีศึกษา อารีย์ซอย 1-2 <i>สลัดขนา ทิพย์แสง และศิวาพร กลิ่นมาลัย</i>	197
แนวทางการศึกษาการพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์กรรมที่ส่งเสริมการค้าไทย ลาว จีน ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โกลเส้นทางรถไฟความเร็วสูงหนองคาย <i>ธีรารัตน์ นาทอม</i>	206

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
รวินท์ ลอยเมฆ และ นุชนางค์ แก้วนิล

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุง
เรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
PHYSICAL COMPONENTS FOR UNDERSTANDING ARCHITECTURAL IDENTITY
AFTER ADAPTATION OF TRADITIONAL THAI HOUSE FOR HOMESTAY USES,
BAN BANG MAE MAI, SUPHANBURI PROVINCE

รวินท์ ลอยเมฆ¹ และ นุชนางค์ แก้วนิล²

RAWINAN LOYMEK¹ and NUCHNAPANG KEONIL²

คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร 10502

Rawinan9089@gmail.com¹ nuchnapang.ke@kmitl.ac.th²

บทคัดย่อ

ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เป็นชุมชนเก่าแก่ มีรูปแบบสถาปัตยกรรมเรือนพักอาศัยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนี้ดั้งเดิม และควรอนุรักษ์ แต่ปัจจุบันบ้านเรือนบางหลังได้พัฒนาเป็นโฮมสเตย์และปรับปรุงต่อเติมเพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเริ่มเลือนหาย นำไปสู่คำถามการวิจัย คือ องค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทย ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทย และองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้ายจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นอย่างไร โดยมีข้อสันนิษฐานการวิจัย คือ ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอยู่รอดของลักษณะทางสถาปัตยกรรม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทย ศึกษาความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทย วิเคราะห์ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทย และอภิปรายองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสำรวจสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ จำนวน 6 หลัง และสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ จำนวน 6 คน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย คือ ความเข้าใจต่ออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย วัฒนธรรม กิจกรรม และที่ตั้ง จากการศึกษาพบว่ากิจกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นและที่ตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เรือนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความเข้าใจอัตลักษณ์แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม 2) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน และ 3) พื้นที่ประกอบกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเรือนพักอาศัยที่สามารถรักษาอัตลักษณ์บ้านบางแม่หม้ายต่อไป

คำสำคัญ: โฮมสเตย์, บางแม่หม้าย, เรือนไทยเดิม, อัตลักษณ์, องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

Abstract

Ban Bang Mae Mai waterfront community is an old community with the unique residential architecture of the original waterfront community and should be preserved, but some houses have now been developed into homestays and renovated for the comfort of tourists. As a result, architectural identity is fading. Leading up to the research question is the architectural elements that are part of the presentation of Thai architectural identity. What is the understanding of the architectural identity of Thai house owners and elements of the identity of Thai architecture in Ban Bang Mae Mai, Suphan Buri Province? The research assumption is that understanding the architectural identity of the owner of the house will be an important factor in the survival of architectural characteristics. The objective of this research is to study the architectural elements that are part of the presentation of Thai architectural identity. Study the understanding of the architectural identity of Thai house owners. Analyze the understanding of Thai architectural identity and discuss elements of Thai house architecture in Ban Bang Mae Mai, Suphan Buri province using qualitative research methods, survey 6 homestay architecture and interview 6 homestay owners

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

using content analysis. The understanding of the identity are divided into three areas: 1) Architectural elements, 2) Architectural elements within, and 3) Activity areas to guide the renovation of residential houses that can maintain the identity of Bang Widow House.

Keywords: Homestay, Bang Mae Mai, Thai House, Identity, Architectural Components

1. บทนำ

1.1 ความหมายและความสำคัญของปัญหา

โฮมสเตย์ (Homestay) หรือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท เป็นที่พักในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะพักในบ้านหลังเดียวกันกับเจ้าบ้านและศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยมีการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควรแก่นักท่องเที่ยว (มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย, 2558) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายคำว่า โฮมสเตย์ ไว้หลากหลาย ทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันไป เช่น โฮมสเตย์ หมายถึง "เคหะพำนัก" การจัดการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวค้างแรมอยู่ตามบ้านเรือนของคนในท้องถิ่นตามรูปแบบการพักอาศัยของชาวบ้านแทนที่จะพักอยู่ในโรงแรม (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2551) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้ความหมายว่า โฮมสเตย์เป็นที่พักแรมโดยที่ผู้พักแรมได้พักอาศัยร่วมกับเจ้าบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2558) ได้ให้ความหมายว่า โฮมสเตย์เป็นสถานที่พักแรม ซึ่งผู้พักแรมจะได้รับการปฏิบัติประหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว ด้วยความเต็มใจของเจ้าบ้าน ในการอำนวยความสะดวกและบริการให้คำแนะนำต่าง ๆ ทำให้ผู้พักแรมได้มีโอกาสใกล้ชิดสัมผัสธรรมชาติ เรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่นชนบท Rivers, William P (1998) ได้ให้ความหมายว่า โฮมสเตย์เป็นที่พักเพื่อการศึกษาของนักเรียนชาวต่างประเทศ ซึ่งเดินทางมาพักอาศัย เพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภาษา และวัฒนธรรมในต่างประเทศ

จากนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นบทบาทการพัฒนาชุมชนและรัฐบาลได้ออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายในชุมชน กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว จนเป็นชุมชนเข้มแข็ง มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาวิถีชีวิตดั้งเดิม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน (มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย, 2558) โฮมสเตย์จึงเป็นหนึ่งในธุรกิจที่น่าสนใจ เป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้และเป็นที่ยอมรับ เพราะปัจจุบันคนส่วนใหญ่มองหาความสงบและความสุขให้กับชีวิตมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงทำให้ประสบปัญหาเรื่องสภาพจิตใจ และมีความเครียดเพิ่มมากขึ้น นับว่าเป็นโอกาสและช่องทางในการทำธุรกิจสำหรับชุมชน (สรวิรัตน์ เจริญภักดิ์, 2561) และจากแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2566-2570) ตามที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ภายใต้ประเด็นการพัฒนาจังหวัด 4 ประเด็น ซึ่งประเด็นการพัฒนาที่ 2 คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงมีการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) ของจังหวัดสุพรรณบุรีว่า กระแสท่องเที่ยวที่นิยมชมชอบของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติและวิถีวัฒนธรรม รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ที่ชื่นชอบการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนมากขึ้นทำให้สุพรรณบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ ซึ่งตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นหลัก

ชุมชนบ้านบางแม่หม้าย ตั้งอยู่ในตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่มีความโดดเด่น ทั้งประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านพื้นที่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีคลองต่าง ๆ อีกหลายสายเชื่อมโยงกันภายในชุมชน เกิดวิถีชีวิตของครอบครัวหน้า ด้วยเสน่ห์ของถนนในชุมชนบางแม่หม้ายที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย อากาศดีไม่คึกคักของชาวบ้าน และทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และเอกลักษณ์ ความเชื่อ ภูมิปัญญาชาวบ้าน บรรยากาศท่องเที่ยวและวิถีชีวิต (ชง คำเกิด และ วัชรพันธ์ แสนสิทธิ์, 2562) เรือนไทยบ้านบางแม่หม้ายโฮมสเตย์ ได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยมีจุดเด่น คือ สัมผัสวัฒนธรรมเก่าแก่ และเรือนไทยทรงโบราณ ซึ่งเป็นชุมชนบ้านทรงเก่า มีลักษณะเป็นเรือนเครื่องสับ มีใต้ถุนสูง ซึ่งเป็นความภูมิใจของคนในชุมชน ที่ยินดีนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว จึงได้รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นหมู่บ้านโฮมสเตย์ขึ้น เพื่อนำเสนอวิถีชีวิต

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
วิวัฒน์ ลอยเมฆ และนุชนางค์ แก้วนิล

ชาวบ้านที่ผูกพันกับแม่น้ำลำคลอง ที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอันงดงาม นักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะได้พักผ่อนพร้อมกับสัมผัสชีวิตชนบทที่ชาวบ้านได้สะสมภูมิปัญญา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2562) แต่เนื่องจากบ้านเรือนบางหลังได้พัฒนาเป็นโฮมสเตย์และปรับปรุงต่อเติมเพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเริ่มเลือนหาย ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นอย่างไร อัตลักษณ์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งทางด้านกายภาพของตัวเรือน การใช้อุปกรณ์ในการตกแต่งภายใน และสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ โดยองค์ประกอบพื้นฐานของอัตลักษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์กันระหว่างวัฒนธรรม ระบบกิจกรรม และระบบที่ตั้งที่ทำให้ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งการพักแรมโฮมสเตย์จะเกิดการถ่ายทอดวิถีชีวิต โดยเจ้าของเรือนเป็นผู้กำหนดรูปแบบการจัดการจัดพื้นที่และการเชื่อมต่อของพื้นที่ส่วนตัวระหว่างเจ้าของเรือนกับนักท่องเที่ยวซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมของชาวบ้านกับพื้นที่แต่ละแห่งที่แตกต่างกันไป ชุมชนจึงควรช่วยกันรักษาและไม่ทำลายคุณค่าของอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้ภาพรวมของชุมชน

รูปที่ 1 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: <http://www.oceansmile.com/K/Supan/Supan1.htm>

ด้วยเหตุนี้จากที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาฉบับที่ 8 กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2566-2570) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี จะช่วยส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่เข้มแข็งด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม ตามกระแสท่องเที่ยวที่นิยมธรรมชาติเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

คำว่า อัตลักษณ์ หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2550 : ออนไลน์) เมื่อนำมานิยามในงานวิจัยนี้จึงหมายถึง ลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี จากการปรับปรุงเรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ ที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น จึงเป็นที่มาของคำถามในการวิจัย ดังนี้

- 1) องค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร
- 2) ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร
- 3) องค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) ศึกษาองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2) ศึกษาความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 3) วิเคราะห์ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 4) อภิปรายองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1) ผลการศึกษาของประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2) ผลการศึกษาความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 3) ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 4) ผลการอภิปรายองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

1.4 ขอบเขตของการศึกษา**1.4.1 ขอบเขตในการศึกษา**

- 1) ศึกษาองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2) ศึกษาความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
- 3) ศึกษาองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรอบ สถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอกและภายในของโฮมสเตย์ที่อยู่ในวิสาหกิจชุมชนเรือนไทยบางแม่หม้ายโฮมสเตย์ และปัจจุบันยังคงเปิดเป็นโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว ที่ตั้งอยู่ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.4.3 ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร

เจ้าของโฮมสเตย์ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

2. การทบทวนวรรณกรรม**2.1 อัตลักษณ์****2.1.1 ความเป็นมาและความหมายของอัตลักษณ์**

อัตลักษณ์ หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2550: ออนไลน์) อัตลักษณ์ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษ - ไทย คำว่า Identity คือ คำว่า อัตลักษณ์ ซึ่งตรงกับความหมายของคำนี้ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษนั้นก็คือ สิ่งที่เป็นคุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่ง และมีนัยขยายต่อไปว่า เป็นคุณสมบัติเฉพาะของคนหรือสิ่งนั้นที่ทำให้สิ่งนั้นโดดเด่นขึ้นหรือแตกต่างจากสิ่งอื่น อัตลักษณ์เป็นมโนทัศน์ที่คาบเกี่ยวสัมพันธ์กับวิชาหลายแขนงทางด้านสังคมศาสตร์ ทั้งสังคมวิทยา มนุษย์วิทยา จิตวิทยา และปรัชญา อัตลักษณ์มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นปริศนาลึกลับที่เชื่อมต่อกันระหว่างข้อสงสัยสองในด้านหนึ่งอัตลักษณ์ คือ ความเป็นปัจเจกที่เชื่อมต่อและสัมพันธ์กับสังคม (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546)

อัตลักษณ์ชุมชนนั้นเป็นรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกก่อให้เกิดขึ้นมาและใช้ในการยึดเป็นภูมิปัญญา ชนบทธรรมเนียม ประเพณีในการปฏิบัติในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมีลักษณะของความโดดเด่นหรือมีความแตกต่างกับชนบทธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชุมชน (ชลธิชา มาลาหอม, 2555)

ดังนั้น อัตลักษณ์ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย หมายถึง ลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ชนบทธรรมเนียม ประเพณีของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายที่ยึดถือกันมาเป็นเวลานาน ที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น

2.1.2 องค์ประกอบพื้นฐานของอัตลักษณ์**2.1.2.1 วัฒนธรรม** หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาเป็นข้อตกลง ระเบียบ แบบแผน ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ วัฒนธรรม

ที่เป็นนามธรรม คือ โครงสร้างทางสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม คือ ค่านิยม วิถีชีวิต และระบบกิจกรรม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนนั้น ๆ โดยวัฒนธรรมจะส่งผลให้เกิดการจัดองค์ประกอบของพื้นที่หรือที่ตั้ง รูปแบบสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ระบบกิจกรรม และการใช้พื้นที่หรือการครอบครองพื้นที่ของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันไป

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
วิวัฒน์ ลอยเมฆ และ นุชนางค์ แก้วนิล

2.1.2.2 ระบบกิจกรรม หมายถึง สิ่งที่ถ่ายทอดออกมาจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่และเป็นตัวกำหนดการใช้พื้นที่ โดยระบบกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กิจกรรม พื้นที่ และเวลา จึงจะสามารถบ่งบอกถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในชุมชนนั้นได้

2.1.2.3 ระบบที่ตั้ง หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อจัดพื้นที่หรือที่ตั้งเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมากของชุมชน ที่ต้องใช้พื้นที่หลากหลาย โดยระบบที่ตั้งจะมีความสัมพันธ์กับกิจกรรม และจะเปลี่ยนไปตามกิจกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ระบบที่ตั้งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่ เวลา ความหมาย และการสื่อสาร

ดังนั้น วัฒนธรรม กิจกรรม และที่ตั้ง จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์ที่สามารถบ่งบอถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนนั้น ๆ จากการที่มนุษย์กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความคิดเชื่อ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ยึดถือกันมาเป็นเวลานาน โดยมีพื้นที่มารองรับ ส่งผลให้เกิดการจัดการพื้นที่และรูปแบบการใช้พื้นที่ของแต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยนำองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต กิจกรรม การใช้พื้นที่ และรูปแบบสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการทบทวนวรรณกรรมนำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุง เรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการศึกษาองค์ประกอบของอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม จากองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต กิจกรรม การใช้พื้นที่ของเจ้าของเรือน และรูปแบบสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และศึกษาการรับรู้ทางสถาปัตยกรรมด้วยแบบแผนทางวัฒนธรรม พฤติกรรมการใช้สอย และกิจกรรมต่าง ๆ

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนในการนำเสนออัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ศึกษาความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี และอภิปรายองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการสำรวจ และการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และทำการสรุปผล

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

3.1.1 การรวบรวมแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ มีดังนี้

1) การสำรวจพื้นที่วิจัย ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายและถ่ายภาพ

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างเจ้าของโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย เกี่ยวกับอัตลักษณ์และความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

3.1.2 การรวบรวมแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยศึกษาจากหนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย วิธีวิจัย และเครื่องมือการวิจัย

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนเริ่มที่บ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากเว็บไซต์

2. สำรวจและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย

3. สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์เกี่ยวกับอัตลักษณ์และความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากเว็บไซต์ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากเอกสาร เรื่อง บ้านพื้นถิ่นบางแม่หม้าย โดยพิจารณาจากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และรูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพื้นถิ่นของบ้านบางแม่หม้าย ได้แก่ บ้านบางแม่หม้าย จากเว็บไซต์ <https://suphanburi.cdd.go.th/services/> และวิทยานิพนธ์เรื่อง พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (ปริธา หุตะจุฑะ, 2546) และบทความเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางแม่หม้ายตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี (ชง คำเกิด และวัชรพันธ์ แสนสิทธิ์, 2562)

3.2.2 สํารวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย ผู้วิจัยสำรวจและถ่ายภาพลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย โดยใช้แบบสำรวจ เรื่อง อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ถ่ายภาพและสเก็ตผังพื้น โดยสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายที่อยู่ในวิสาหกิจชุมชนเรือนไทยบางแม่หม้ายโฮมสเตย์ และปัจจุบันยังคงเปิดเป็นโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งหมด จำนวน 6 หลัง (ตารางที่ 1)

3.2.3 สัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์ จำนวน 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับอัตลักษณ์และความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย โดยสัมภาษณ์เรื่องข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์ ข้อมูลเกี่ยวกับการพักแรม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ตามกิจกรรมและความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์

ตารางที่ 1 โฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	ชื่อโฮมสเตย์	ที่อยู่
1	เรือนไทยทองดี	52 ม.2 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
2	เรือนไทยเพชรณ	42 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
3	เรือนไทยทองหล่อ	55 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
4	เรือนไทย พ.ท.ชัยยทธ์	52/4 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
5	เรือนไทยยุพเยาว์	30 ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
6	เรือนนางฮ่อม	148 ม.2 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี

ที่มา: ประธานโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี (2564)

3.3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเจ้าของโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างเจาะจงจากเจ้าของโฮมสเตย์จำนวน 6 คน เพื่อเก็บข้อมูลอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.4.1 แบบสำรวจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บางแม่หม้าย มีจำนวน 5 หน้า โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์ ส่วนที่ 2 ลักษณะสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์ ส่วนที่ 3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์ และส่วนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามกิจกรรม ถ่ายภาพและสเก็ตผังพื้น

3.4.2 แบบสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์บางแม่หม้าย เรื่อง อัตลักษณ์และความเข้าใจทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวน 14 หน้า โดยแบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เรื่องข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของโฮมสเตย์ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพักแรม ส่วนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์ ส่วนที่ 5 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ ส่วนที่ 6 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ตามกิจกรรมและความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์ และส่วนที่ 7 ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของโฮมสเตย์

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
วิรัตน์ ลอยเมฆ และ นุชนางค์ แก้วนิล

4. ผลการศึกษา

4.1 ประวัติและความเป็นมาของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี (รูปที่ 2) เป็นหนึ่งในหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี บ้านบางแม่หม้าย เป็นหมู่บ้านเก่าแก่มาแต่โบราณมีอายุประมาณ 300 ปี สมัยก่อนเป็นชุมชนใหญ่ และมีความเจริญรุ่งเรืองเรื่องด้านวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ ภายในชุมชนมีแม่น้ำท่าจีนและคลองหลายสายไหลเชื่อมโยงกัน มีวัดของชุมชน และเป็นวัดร้างอยู่ในปัจจุบันถึง 7 วัด วัดเก่าแก่ที่สุด คือ วัดอาน ซึ่งเป็นวัดร้างที่ไม่มีพระจำพรรษาอยู่เหมือนวัดทั่วไป แต่ชาวบ้านยังคงแวะเวียนและคอยดูแลวัดเป็นอย่างดี และยังมีวัดอื่น ๆ ได้แก่ วัดสลัก วัดสิงห์นอก วัดสิงห์ใน วัดโคกยายชี วัดโคกตาเถร และวัดโคกช้าง (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี, 2558) บางแม่หม้าย ปรากฏเรื่องราวในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นที่รู้จักว่าเป็นคำเรียกขานหมู่บ้านหนึ่งในตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งหมู่บ้านบางแม่หม้ายแห่งนี้มีมานานแล้วไม่ต่ำกว่าสมัยรัตนโกสินทร์ย้อนไปถึงสมัยอยุธยา ทั้งสุนทรภู่และเสมียนเตี้นเดินทางมาสุพรรณบุรีสมัยรัชกาลที่ 3 นับย้อนไป 262 ปี ที่ปรากฏชื่อบ้านบางแม่หม้ายแต่ก่อนที่จะมาเป็นชื่อบางแม่หม้าย ผู้เฒ่าผู้แก่บอกเล่าว่าชื่อเดิมของหมู่บ้านนี้ชื่อว่า "บ้านท่าตลาด" การเปลี่ยนชื่อจากบ้านท่าตลาดมาเป็นบางแม่หม้ายมีที่มาอยู่ 2 เรื่อง ดังนี้

เรื่องแรก เกิดจากการเสียกรุงครั้งที่ 1 ประมาณปีพุทธศักราช 2112 ซึ่งทำให้อยุธยาเป็นเมืองขึ้นของพม่าถึง 15 ปี และก่อนพม่าจะยึดกรุงศรีอยุธยา พม่าได้มาตั้งทัพล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่หลายครั้ง และพม่าต้องออกหาเสบียง โดยการเก็บส่วยจากหมู่บ้านต่าง ๆ ของคนไทย ไปเลี้ยงกองทัพ และส่งกลับไปพม่า ด้วยเหตุนี้บรรพบุรุษจึงต้องออกไปต่อสู้เพื่อป้องกันทรัพย์สินของตนเองและคาดว่า การต่อสู้ไม่ได้มีเพียงครั้งเดียวจึงทำให้ผู้ชายล้มตายจำนวนมาก จึงเกิดการเรียกขานของคนภายนอกหมู่บ้านนี้ขึ้นมาใหม่ว่า "บางแม่หม้าย"

เรื่องสอง คือ เจ้าบัวแห้วหันหมากไปแต่งงานกับเจ้าสาวที่บางแม่หม้าย แล้วเกิดอุบัติเหตุทางเรือ ลมกลางแม่น้ำ เจ้าบัวเสียชีวิต เจ้าสาวจึงไม่ได้แต่งงานกลายเป็นหม้ายช้หมาก จึงเรียกว่า "บ้านบางแม่หม้าย" (เสมียน หงส์ไธ, 2561)

รูปที่ 2 ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564.

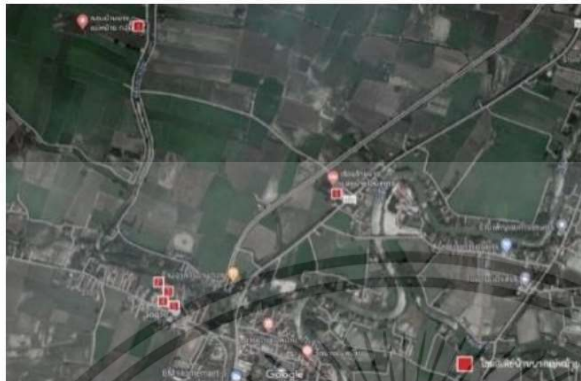

รูปที่ 3 เรือนไทยชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย
ที่มา: ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย.

4.2 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย

จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย ตั้งอยู่ในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งหมด 6 หลัง พบว่า ส่วนใหญ่สภาพแวดล้อมโดยรอบของโฮมสเตย์ยังคงเป็นลำคลองซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย เรียงตามลำดับจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังนี้ สภาพแวดล้อมเป็นลำคลอง จำนวน 3 หลัง รองลงมาสภาพแวดล้อมเป็นทุ่งนา จำนวน 2 หลัง และสภาพแวดล้อมติดถนนชุมชน 1 หลัง (รูปที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4 สถานที่ตั้งโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย
ที่มา: โฮมสเตย์พื้นถิ่น บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี - Google Maps

4.3 สภาพแวดล้อมโดยรอบ

เนื่องจากชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายเป็นชุมชนเก่าแก่ ซึ่งในอดีตเป็นทางผ่านการสัญจรทางเรือ มีท่าเรือ มีผู้ต่อเรือถึง 3 แห่ง เป็นจุดแวะพักซื้อขายและขนถ่ายสินค้าทางการเกษตร เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและรองลงมาค้าขาย ปัจจุบันสภาพแวดล้อมโดยรอบยังคงเป็นแม่น้ำลำคลอง รายล้อมด้วยทุ่งนาและต้นตาลที่ขึ้นเรียงกัน ซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวและถ่ายรูป มีวัดเก่าแก่ ตลาดเก่าชุมชน และในปัจจุบันภายในชุมชนได้มีการตัดถนนผ่านชุมชน

4.4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

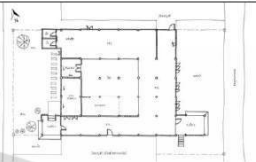

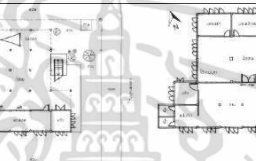

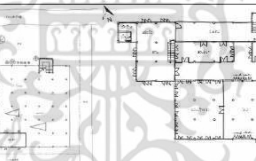
จากการสำรวจพบว่า ลักษณะเด่นของบ้านเรือนในชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย คือ เป็นเรือนที่สามารถเดินทะลุถึงอีกเรือนหนึ่งได้ มีตัวเชื่อมระหว่างเรือน โดยมีเรือนที่สามารถเดินเชื่อมต่อกันมากที่สุดถึง 5 เรือน แต่ปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่หลังที่ยังคงเชื่อมต่อกันได้ ซึ่งจากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายทั้ง 6 หลัง พบว่า มีโฮมสเตย์ที่เห็นอยู่ 2 เรือน ที่เชื่อมต่อและเดินทะลุถึงกันได้

ตารางที่ 2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและผังพื้นโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย 6 หลัง

ลำดับ	ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์	ผังพื้นโฮมสเตย์
1	 <p>เรือนไทยทองดี</p>	
2	 <p>เรือนไทยทองหล่อ</p>	

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
วิรัตน์ ลอยเมฆ และนุชนางค์ แก้วนิล

ตารางที่ 2 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและผังพื้นโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้าย 6 หลัง (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะทางสถาปัตยกรรมโฮมสเตย์	ผังพื้นโฮมสเตย์
3	 เรือนไทยนพาวรรณ	
4	 เรือนไทยพยุเยาวี	
5	 เรือนนางอ้าย	
6	 เรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์	

จากตารางที่ 4 จากสำรวจลักษณะบ้านเรือนตามรูปแบบสถาปัตยกรรมจากโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายมี 3 รูปแบบ ดังนี้

4.4.1 เรือนไทยเดิม

จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายพบว่า โฮมสเตย์ 1 หลัง มีลักษณะเป็นเรือนไทยเดิม คือ เรือนไทยทองดี โดยรูปแบบเรือนเป็นแบบเรือนแฝด ตัวเรือนประกอบด้วยเรือนนอน 1 หลัง และโถง 1 หลัง ตัดไปด้านหลังมีเรือนนอนอีก 1 หลัง ซึ่งมีชายคาเชื่อมด้านหลังระหว่างตัวเรือนแฝดซึ่งเป็นเรือนหลักไปถึงตัวเรือนด้านหลังซึ่งเป็นเรือนรองแบบเรือนเดี่ยวหลังคาเป็นแบบจั่วทรงสูง โถงแอ่นเล็กน้อย ชายคายื่นโดยรอบ มุงด้วยกระเบื้องลอน มีลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรือลูกฟักเสาเรือนเป็นเสากลมไม้จริง พื้นเป็นไม้จริงตีเรียงชิดกัน โดยมีการลดระดับ 4 ระดับ จากเรือนนอนซึ่งมีระดับสูงสุดรองลงมาเป็นโถง ซาน และระเบียงระดับต่ำสุด ผนังเป็นแบบฝาไม้ปะกน เอียงสอบเข้า เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา มีชานต่อจากโถง ซึ่งมีฝ้าและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายใน การทำกิจกรรม เช่น พักผ่อน วางสิ่งของประดับตกแต่งต่าง ๆ เช่น โส้มน้ำ ประตูเป็นไม้ลูกฟักบานเปิดคู่แบบร่วมสมัย หน้าต่างเป็นไม้ลูกฟักบานเปิดเดี่ยวและคู่แบบไทยเดิม ช่องลม เป็นไม้ฉลุลายไทยและลายเถาวัลย์ มีหน้าต่างไม้ มีชานพัก 1 ชั้น เป็นตัว L อยู่บริเวณระเบียงม้านั่งด้านหน้าของเรือน และมีราวกันตกเป็นไม้กึ่งทรงแฉกกันเดียว

4.4.2 เรือนพื้นบ้าน

จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านบางแม่หม้ายพบว่า โฮมสเตย์ 3 หลัง มีลักษณะเป็นเรือนพื้นบ้าน คือ เรือนไทยทองหล่อ เรือนไทยนพาวรรณ และเรือนไทยพยุเยาวี โดยรูปแบบเรือนเป็นแบบเดี่ยว มีเรือนนอน 1-3 หลัง โถง 1 หลัง มีชายคายื่นยาวด้านหน้าเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รอบเรือนนอนและสามารถเชื่อมต่อถึงอีกหลังหนึ่งได้ ซึ่งเกิดจากการขยายครอบครัวที่ต้องการแยกครอบครัวออกไปจากเดิม หลังคาเป็นแบบจั่วทรงสูง โถงแอ่นเล็กน้อย ชายคายื่นโดยรอบ มุงด้วยกระเบื้องลอน อาจมีสังกะสี และแผ่นไม้ มีลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรือลูกฟัก เสาเรือนเป็นไม้กลม บางหลังเป็นปูนเหลี่ยม เกิดจากการยกเรือนให้สูงจากเดิมหลังจากมีผลกระทบจากการสร้างถนนขึ้น พื้นเรือนเป็นไม้จริงตีเรียงชิดกัน โดยมีการลดระดับ 3 ระดับ จากเรือนนอนระดับสูงสุดรองลงมาเป็นโถงและชานระดับเดียวกัน และระเบียบระดับต่ำสุด ผนังเป็นฝาไม้กระดานตีซ้อนแกวตั้งและแนวนอน ฝาไม้ปะกน และฝาไม้ลูกฟัก เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา และมีการกรุยิปซั่มสีขาวและยิปซั่มพิมพ์ลายสีขาวชมพูบริเวณห้องนอน มีชานต่อจากเรือนนอนและโถง พื้นชานอยู่ระดับเดียวกับหรือระดับต่ำกว่าโถงและลดระดับต่ำกว่าพื้นเรือนนอน โดยมีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม เช่น นอนพักผ่อน วางสิ่งของต่าง ๆ ประดับเป็นไม้ลูกฟักและกระดานเรียบ บานเปิดเดี่ยวและคู่ แบบร่วมสมัย หน้าต่างมีหลากหลายรูปแบบ เช่น หน้าต่างไม้กระดานเรียบและไม้ลูกฟักบานเปิดเดี่ยว หน้าต่างไม้บานเปิดคู่แบบไทยและไทยเดิมอาจมีระแนงไม้ หน้าต่างระแนงเหล็กกลม และหน้าต่างอลูมิเนียมติดกระจกบานเลื่อนสลัป ช่องลมลวดลายต่าง ๆ เช่น ไม้ฉลุลายไทย ไม้ฉลุลายเดชาวัลย์ และระแนงเหล็กกลม บันไดเป็นไม้ ตัว I บางหลังมีการต่อเติมบันไดปูนเปิดด้วยกระเบื้องมีลวดลายสีประดับ และใช้ไม้กระดานพาดเชื่อมต่อเป็นตัว L บันไดจะอยู่บริเวณระเบียบม้านั่งด้านหน้าเรือน บางหลังมีบันไดขึ้น-ลงได้ทั้ง 2 ฝั่งของเรือน โดยแยกการใช้งานหนึ่งฝั่งสำหรับการเดินทางถนนและหนึ่งฝั่งสำหรับการเดินทางเรือในแม่น้ำลำคลองตามช่วงเวลาเช้าขึ้น-น้ำลง และราวกันตกทุกเรือนเป็นแบบไม้กิ่งทรงแฉกกันคู่

4.4.3 เรือนไทยประยุกต์

จากการสำรวจโอมสเดย์บ้านบางแม่หม้ายพบว่า โอมสเดย์ 2 หลัง มีลักษณะเป็นเรือนไทยประยุกต์ คือ เรือนนางอ่วม และเรือนไทย พ.ท.ชัยยุทธ์ โดยรูปแบบเรือนเป็นแบบเรือนเดี่ยว ชายคายื่นยาวขนาดใหญ่ก่อกองถึงตัวเรือนซึ่งประกอบด้วยห้องนั่งเล่น และห้องนอน 2 ห้อง ซึ่งเป็นรูปแบบทันสมัย และแบบเรือนหมู่ ซึ่งมีหลายหลังในทีเดียวกัน ประกอบด้วยเรือนนอน 2 หลัง โถง 1 หลัง และชายคายื่นยาวขนาดใหญ่ด้านหน้าเรือน หลังคาเป็นแบบจั่วทรงสูง ลวดลายหน้าจั่วพระอาทิตย์ลูกฟัก และแบบจั่วทรงเตี้ย วัสดุผนังด้วยกระเบื้องลอน เสาเรือนแบบกลมเป็นไม้จริงหรือปูน พื้นเป็นไม้จริงตีเรียงชิดกัน โดยมีการลดระดับแตกต่างกัน 2-4 ระดับ โดยเรือนนอนระดับสูงสุด รองลงมาเป็นโถง ชาน และระเบียบระดับต่ำสุด ซึ่งชานและระเบียบอยู่ระดับเดียวกัน ผนังเป็นฝาไม้กระดานเรียบแนวตั้งและแนวนอน ฝาไม้ลูกฟัก และฝาสำหรับโถง เพดานเห็นโครงสร้างหลังคา อาจกรุยิปซั่มแผ่นเรียบสีขาวบริเวณโถง ห้องนั่งเล่น และห้องนอน มีชานต่อจากโถงหรือตัวเรือนเป็นส่วนนั่งเล่นและห้องนอน พื้นชานถูกลดระดับต่ำกว่าพื้นตัวเรือน โดยมีผนังและหลังคาคลุมทั้งพื้นที่ของชาน เพื่อพื้นที่ใช้สอยภายในในการทำกิจกรรม เช่น นอนพักผ่อน วางสิ่งของต่าง ๆ ประดับเป็นไม้ลูกฟักบานเปิดคู่แบบไทยและอลูมิเนียมติดกระจกบานเลื่อนคู่ หน้าต่างมีหลากหลายรูปแบบ เช่น หน้าต่างไม้บานเปิดคู่ มีระแนงไม้และทรงเหล็กแบบไทยเดิม หน้าต่างไม้กระดานเรียบบานเปิดคู่ และหน้าต่างไม้ติดกระจกบานเปิดเดี่ยวและคู่แบบร่วมสมัย อาจมีช่องลมเป็นระแนงไม้ และไม้ฉลุลายไทย บันไดเป็นไม้ มีชานพัก 1 ชั้น ตัว I และ ตัว L อยู่บริเวณระเบียบม้านั่งด้านหน้าหรือด้านข้างเรือน ซึ่งจะตรงกับพื้นที่เป็นแม่น้ำลำคลอง และมีราวกันตกหลากหลายแบบ เช่น ไม้กิ่งทรงแฉกกันคู่และไม้ฉลุลายเครือ ไม้กิ่งทรงแฉกกันเดี่ยว และเหล็กติด

4.5 ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของเรือน

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเจ้าของโอมสเดย์บางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง 6 คน ซึ่งโอมสเดย์แต่ละหลังมีอายุมากกว่า 100 ปี เจ้าของโอมสเดย์เป็นคนในพื้นที่ และมี ความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม โอมสเดย์บางแม่หม้ายแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

4.5.1 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม รูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นแบบเรือนหมู่ รูปแบบหลังคาเป็นจั่วทรงสูงแบบแฝด มีลวดลายหน้าจั่วแบบใบปรือลูกฟัก ยกได้สูง เนื่องจากในอดีตสภาพแวดล้อมโดยรอบเรือนเป็นแม่น้ำและลำคลองทำให้มีวงน้ำขึ้นและน้ำลงเมื่อถึงช่วงน้ำลงจะสามารถใช้สอยพื้นที่ได้จนเรือนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น พักผ่อน เป็นต้น ทุกเรือนจะมีคันทวยซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ มีเชิงชายและช่องลมลวดลายต่าง ๆ รูปแบบหนึ่งเป็นแบบฝาปะกนลูกฟัก ประดับไม้บานเปิดคู่ หน้าต่างไม้บานเปิดมีทั้งแบบเดี่ยวและคู่ มีราวกันตกแบบไม้กิ่งทรงแฉกกันคู่ และมีม้านั่งประกอบระเบียบซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่เจ้าของเรือนเข้าใจมาตั้งแต่อดีต

4.5.2 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายใน เครื่องเรือนส่วนใหญ่เป็นไม้ เช่น ชุดเก้าอี้รับแขก ชุดโต๊ะและเก้าอี้รับประทานอาหาร มีโคมไฟพัดลมติดเพดานอยู่บริเวณโถงเรือน ฝ้าม่านส่วนใหญ่เป็นแบบตาไก่ มีรูปบรรพบุรุษแขวนบนผนัง และมีไม้กวาด 100 ปี ซึ่งเป็นไม้กวาดโยเมพรวที่มีอายุเก่าแก่ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมา และเป็นอัตลักษณ์ของบางแม่หม้าย เจ้าของเรือนจึงนำมาประดับตกแต่งแขวนไว้ภายในบริเวณเรือน

4.5.3 พื้นที่ประกอบกิจกรรม พื้นที่รับประทานอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์เป็นแบบปูเสื่อไม้พื้น พื้นที่การทำอาหารทั้งใต้ถุนและบนเรือน พื้นที่ส่วนระเบียบม้านั่งไว้เพื่อการพักผ่อนและสนทนา การนอนเป็นแบบกางมุ้งนอนบนพื้น

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี
วิรัตน์ ลอยเมฆ และ นุชนางค์ แก้วนิล

5. อภิปรายผล

1) จากการศึกษาชุมชนเรือนบ้านบางแม่หม้ายพบว่า ลักษณะสภาพแวดล้อม บริบท และความเป็นมาของชื่อบางแม่หม้าย ทำให้ชาวบ้านมีความภาคภูมิใจและยินดีที่จะให้บุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชนเรือนบ้านบางแม่หม้าย
2) พื้นที่รองรับกิจกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่งผลให้ลักษณะทางสถาปัตยกรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มี 2 ประเด็น ดังนี้ 1) พื้นที่ต่อเติม ได้แก่ ห้องนอน ห้องน้ำ 2) พื้นที่ใช้ร่วมกัน ได้แก่ พื้นที่พักผ่อน
3) ที่ตั้งในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้มีผลต่อการปรับเปลี่ยนและดัดแปลงลักษณะทางสถาปัตยกรรม คือ ทางเข้าเรือนเนื่องจากปัจจุบันมีถนนตัดผ่านชุมชนและการใช้กรรมคมนาคมทางถนนเป็นหลัก โฮมสเตย์บางหลังจึงมีการปรับเปลี่ยนทางเข้าเรือน จากอดีตที่ลงเรือนจากแม่น้ำสาละลงด้วยบันไดไม้เป็นหลัก ปัจจุบันมีการสร้างบันไดปูนอีกฝั่งซึ่งเป็นถนนเป็นทางเข้า-ออกของเรือนเพิ่มเติม

6. ข้อเสนอแนะจากกรณีวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นเห็นได้ว่า การปรับปรุงเรือนไทยชุมชนเรือนบ้านบางแม่หม้าย เจ้าของโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างไรก็ตามแม้ว่าเจ้าของโฮมสเตย์จะมีความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย การปรับปรุงเรือนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบไทยร่วมสมัย ทั้งนี้ อาจเกิดจากข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางการปรับปรุงสถาปัตยกรรมร่วมสมัยกับการรับรู้อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไทยในบริเวณบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี ในอนาคต

7. รายการอ้างอิง

- กรมสรรพสามิต. (2558). *สถาปัตยกรรมที่สัมผัสได้: การสร้างประสบการณ์เชิงพื้นที่ผ่านวัสดุ*. (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ชลธิชา มาลาหอม. (2555). อัตลักษณ์ชุมชนรากฐานสู่การศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 9(1), 41.
- รง คำเกิด และ วิชารัตน์ แสนสิทธิ์. (2562). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางแม่หม้ายตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารศิลปศาสตรบัณฑิตราชภัฏสุพรรณบุรี*. 1(3), 221-232.
- ปริตตา หุตะจุฑะ. (2546). *พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเรือนบ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาการวางแผนเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลสิทธิ์ ทรียงกูร. (2541). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม: มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิศวกรรม อนาคตการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (๒๕๖๒). *เรือนไทยบ้านบางแม่หม้าย โฮมสเตย์*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564. จาก <https://www.pandinthong.com/tourism-preview/361891791803>.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. (2558). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแคววาวพริ้นติ้ง.
- สรวิธรณ เจริญศักดิ์. (2561). *แผนธุรกิจโฮมสเตย์บ้านสวน*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) สาขาวิชาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2550). *อัตลักษณ์* (๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๐). สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564. จาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledges>.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2551). *ท่องเที่ยวอย่างรู้ "รักษ์" ธรรมชาติ* (๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑). สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2564. จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges>.
- อภิญา เพื่อฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด = Identity*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภากิจการแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแห่งชาติ, 1-5.
- Rivers, W. P. (2008). *Is Being There Enough? The Effects of Homestay Placements on Language Gain During Study Abroad*. Available <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1944-9720.1998.tb00594.x>.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THAMMASAT
DESIGN SCHOOL

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ขอรับรองว่าผลงานวิจัย / วิชาการ

เรื่อง

องค์ประกอบทางกายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอิทธิพลทางสถาปัตยกรรมจากการปรับปรุงเรือนไทยเดิม
เพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี

โดย

รวิพันธ์ ลอยเมฆ และ นุชนกพงศ์ แก้วนิล

ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และได้นำเสนอในการประชุมวิชาการ
Built Environment Research Associates Conference, BERAC2022
Hybrid Conference
Towards Equitable Futures: Sustainability, Well-being and Design Transformation
วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2565

ผู้อำนวยการศูนย์ อาคารที่ สอรรณภคย์
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	รวินันท์ ลอยเมฆ
วัน เดือน ปีเกิด	19 กุมภาพันธ์ 2540
ที่อยู่	5 หมู่ 2 ถ.เพชรเกษม ต.สมอพลือ อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี 76150 โทร.098-8268-942
ประวัติการศึกษา	
2562	ปริญญาตรีสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2563-2565	ปริญญาโทสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ผลงานวิจัย	
2565	รวินันท์ ลอยเมฆ และ นุชนางค์ แก้วนิล. 2565. “องค์ประกอบทาง กายภาพสำหรับการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมจากการ ปรับปรุง เรือนไทยเดิมเพื่อรองรับการใช้งานโฮมสเตย์ บ้านบางแม่หม้าย จังหวัดสุพรรณบุรี” การประชุมวิชาการระดับชาติ ปีที่ 13 พ.ศ. 2565. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.